

Broj: 03-23.1-02-03 /21
Sarajevo, 21.01.2021. godine

BOSNA I HERCEGOVINA	
27-01-2021	
03/3-	50-18-252/21

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj
N/r sekretara

Predmet: Dokument *Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi januar/siječanj – juni/lipanj 2020. godine*, dostavlja se

Poštovani,

Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine je pripremila dokument pod nazivom *Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi januar/siječanj – juni/lipanj 2020. godine*.

Navedeni materijal dostavljamo radi informisanja.

S poštovanjem,

Prilog:

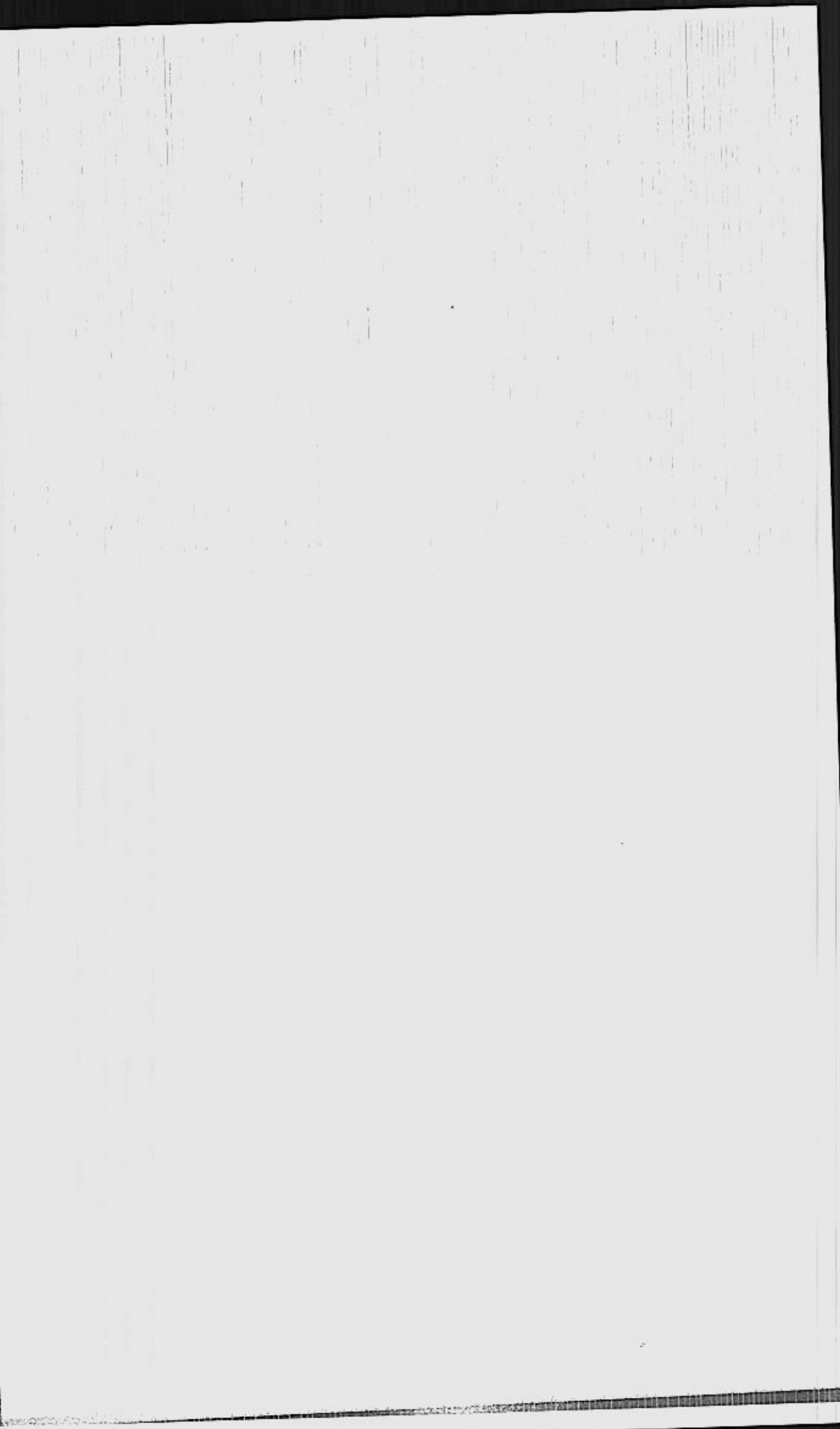
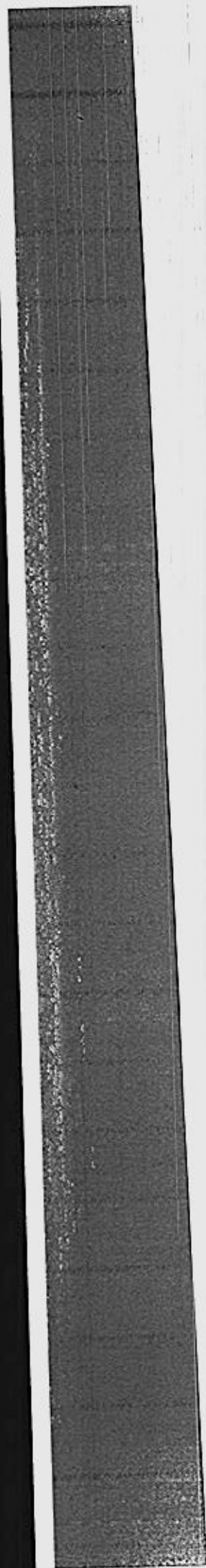
– kao u tekstu

DIREKTOR

Zoran Zeljko

Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi

januar/siječanj – juni/lipanj 2020. godine

Sadržaj:

I. REALNI SEKTOR	8
Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini	8
Industrijska proizvodnja	10
Prerađivačka industrija	11
Energetski sektor	13
Maloprodaja	14
Transport	15
Građevinarstvo	15
Tržište rada	16
Zaposlenost	16
Nezaposlenost	18
Plate	19
Penzije	20
II. JAVNE FINANSIJE	22
Indirektni porezi	22
Direktni porezi i doprinosi	25
Javni dug	26
III. CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR	31
Cijene	31
Monetarni sektor	33
Bankarski sektor	35
Tržište kapitala	37
IV. VANJSKI SEKTOR	42
Platni bilans	42
Vanjskotrgovinska robna razmjena	43
Izvoz roba	44
Uvoz roba	45
Vanjskotrgovinski bilans	46
V. DIREKTNNA STRANA ULAGANJA	49
DODATAK	53

PRILOZI:

- Tabela 1: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini
Tabela 2: Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine
Tabela 3: Industrijska proizvodnja u Republici Srpskoj
Tabela 4: Realni sektor- industrija i usluge
Tabela 5: Realni sektor po entitetima
Tabela 6: Tržište rada
Tabela 7: Pregled emitovanih obveznica Vlade Republike Srpske
Tabela 8: Pregled emitovanih obveznica Vlade Federacije Bosne i Hercegovine
Tabela 9: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Republike Srpske
Tabela 10: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Federacije Bosne i Hercegovine
Tabela 11: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj perioda)
Tabela 12: Indeks potrošačkih cijena (CPI)
Tabela 13: Rast i sektorska struktura kredita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Tabela 14: Rast i sektorska struktura depozita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)	
Tabela 15: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM s valutnom klauzulom	
Tabela 16: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima u KM s valutnom klauzulom	
Tabela 17: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji za K1 2020. godine	
Tabela 18: Vanjskotrgovinska razmjena u Bosni i Hercegovini po glavnim trgovinskim partnerima	
Tabela 19: Platni bilans Bosne i Hercegovine	

SPISAK GRAFIKONA:

Grafikon 1: Međunarodno poređenje kretanja BDP-a po zemljama u PI 2020	8
Grafikon 2: Realni rast BDP u % (g/g) i doprinosi rastu po komponentama u p.p. u PI 2020. godine	9
Grafikon 3: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini po sektorima za PI 2020. godine	11
Grafikon 4: Prikaz kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po zemljama u PI 2020. godini	11
Grafikon 5: Prikaz kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po granama u PI 2020. godini	12
Grafikon 6: Pregled kretanja u sektoru za proizvodnju električne energije u PI 2020. godini	13
Grafikon 7: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini u PI po godinama	14
Grafikon 8: Prevoz robe i putnika u Bosni i Hercegovini u PI (rast g/g u %)	14
Grafikon 9: Građevinski radovi u Bosni i Hercegovini u PI (rast g/g u %)	15
Grafikon 10: Stope rasta i doprinosi rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni Hercegovini	17
Grafikon 11: Doprinosi promjeni broja registrovanih nezaposlenih lica u Bosni Hercegovini	17
Grafikon 12: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini	18
Grafikon 13: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini i stope rasta g/g	20
Grafikon 14: Rast neto prihoda u % i doprinosi rastu neto prihoda od indirektnih poreza (u p.p.)	22
Grafikon 15: Rast prihoda poreskih uprava u % i doprinosi rastu istih (u p.p.)	25
Grafikon 16: Stanje javnog duga u milionima KM	26
Grafikon 17: Zaduženost sektora opšte vlade kroz komercijalno zaduživanje (u %)	28
Grafikon 18: Konsolidovani prihodi i rashodi centralne vlade, tekući suficit/deficit u % BDP-a	29
Grafikon 19: Indeks potrošačkih cijena u Bosni Hercegovini u periodu I-VI 2020/I-VI 2019	30
Grafikon 20: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane	31
Grafikon 21: Kretanje godišnje inflacije, poređenje g/g (u %)	32
Grafikon 22: Stope rasta monetarnih agregata VI 2020/ VI 2019	33
Grafikon 23: Prosječan saldo računa obveznih rezervi kod CBBiH	33
Grafikon 24: Struktura bruto deviznih rezervi	34
Grafikon 25: Sektorska struktura kredita i stopa rasta kredita	35
Grafikon 26: Sektorska struktura depozita i stopa rasta depozita	35
Grafikon 27: Kretanje vrijednosti indeksa u svijetu	36
Grafikon 28: Kretanje vrijednosti indeksa na Bečkoj berzi	37
Grafikon 29: Promet na SASE po mjesecima (u mil. KM)	38
Grafikon 30: Promet na BLSE po mjesecima (u mil. KM)	38
Grafikon 31: Kapitalizacija u mlrd. KM i stopa rasta (u %) na SASE i BLSE	39
Grafikon 32: Kapitalizacija u regionu u mil. EUR	39
Grafikon 33: Kretanje deficita tekućeg računa Bosne i Hercegovine	40
Grafikon 34: Kretanje tekućeg računa Bosne i Hercegovine – po godinama u PI	40
Grafikon 35: Pregled kretanja bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za PI 2020. godinu	42
Grafikon 36: Pregled strukture robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima u PI 2020. god.	43
Grafikon 37: Pregled strukture robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima u PI 2020. god.	44
Grafikon 38: Pregled strukture vanjskotrgovinskog robnog deficita u PI 2020. godine	44
Grafikon 39: Ukupno SDU u svijetu u milijardama USD	46
Grafikon 40: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po kvartalima u 2017, 2018, 2019. i 2020. god.	47
Grafikon 41: Najznačajnija ulaganja u Bosnu i Hercegovinu po zemljama i godinama	48
Grafikon 42: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po djelatnostima u 2019. godini (u mil. KM)	48

SPISAK TABELA:

Tabela 1: Prosječne neto plate u periodu I-VI 2020. godine	19
Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza	22
Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar - jun	24
Tabela 4: Stanje unutrašnjeg duga prema nosiocima u milionima KM	27
Tabela 5: Financijski rezultat bankarskog sektora u Bosni i Hercegovini	34
Tabela 6: Promjena vrijednosti vodećih berzanskih indeksa u svijetu	36
Tabela 7: Promjena vrijednosti (u % g/g) indeksa na SASE i BLSE	37
Tabela 8: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene tokom P1 2020. godine	45
Tabela 9: Strana direktna ulaganja po kvartalima	47

LISTA SKRAĆENICA:

ARS	- Anketa o radnoj snazi	OR	- Obavezne rezerve
BATX	- Bosnian Traded Index	PB	- Platni bilans
BD	- Brčko Distrikt	PDV	- Potraž na dodatu vrijednost
BDP	- Bruto domaći proizvod	PIF	- Privatizacijski investicijski fond
BDV	- Bruto dodana vrijednost	PJI	- Program javnih investicija
BHAS	- Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine	SASE	- Sarajevska berza
BIFX	- Indeks bosanskih investicijskih fondova	SASX-10	- Indeks rezultata 10 najboljih kompanija listiranih na Sarajevskoj berzi
BIH	- Bosna i Hercegovina	SB	- Svjetska banka
BLSE	- Banjalučka berza	SEE	- Jugistočna Evropa
CBBIH	- Centralna banka Bosne i Hercegovine	SIPA	- Državna agencija za istrage i zaštitu
CEFTA	- Srednjoevropski sporazum o slobodnoj trgovini	SMTK	- Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
CPI	- Indeks potrošačkih cijena	SOR	- Srednjoročni okvir rashoda
DOB	- Dokument okvirnog budžeta	SRS	- Srednjoročna razvojna strategija
DSU	- Direktna strana ulaganja	SSP	- Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
EBRD	- Evropska banka za obnovu i razvoj	SST	- Sporazum o slobodnoj trgovini
EC	- Evropska komisija	SVF	- Statistika vladnih finansija
EKS	- Efektivna kamatna stopa	UIO	- Uprava za indirektno oporezivanje BiH
ERS-10	- Indeks dizajniran za prikaz rezultata 10 kompanija iz sistema Elektroprivrede RS	USAID	- Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj
EU	- Evropska unija	P1	- Prva polovina godine
FBiH	- Federacija Bosne i Hercegovine	P2	- Druga polovina godine
FIRŠ	- Indeks investicijskih fondova RS	K1	- Prvi kvartal godine
FISIM	- Usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene	K2	- Drugi kvartal godine
JR UIO	- Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje	K3	- Treći kvartal godine
KM	- Konvertibilna marka (međunarodni standard ISO 4217)	K4	- Četvrti kvartal godine
MMF	- Međunarodni monetarni fond	M0	- Rezervni novac
MVTEO	- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	M1	- Transakcijski novac
OMA	- Odjel za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje	M2	- Novac u širem smislu
		QM	- Kvazi novac
		mil. KM	- Milioni KM
		g/g	- Stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na isti period prethodne godine
		n/m	- stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na prethodni mjesec tekuće godine

EKONOMSKI POKAZATELJI U BOSNI I HERCEGOVINI godišnji pokazatelji					
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020. (p)
Nominalni BDP (u milionima KM)	31.124	32.602	34.264	35.753	34.645*
Nominalna stopa rasta (u %)	4,3%	4,7%	5,1%	4,3%	-3,1%*
Realna stopa rasta (u %)	3,6%	3,6%	3,2%	2,4%	-3,0%*
Stanovništvo (hiljade) – procjena prema popisu iz 2013. godine	3.511	3.504	3.496	3.496	3.496
BDP per capita (u KM)	8.865	9.304	9.801	10.227	9.910*
Broj registrovanih nezaposlenih lica - prosjek (u hiljadama)	521,4	489,4	451,7	411,2	425,6
Prosječna neto plata (u KM)	838	851	879	921	953
Inflacija (indeks potrošačkih cijena)	-1,1%	1,3%	1,4%	0,6%	-0,8%
Konsolidirani budžet Bosne i Hercegovine (u % BDP-a)					
Tekući prihodi	41,1%	43,0%	43,0%	42,9%	-
Tekući rashodi	37,6%	38,0%	38,1%	38,1%	-
Štednja (Bruto operativni bilans)	3,5%	5,0%	4,9%	4,8%	-
Javne investicije (Transakcije u nefinansijskim sredstvima)	2,3%	2,4%	2,7%	2,9%	-
Suficit/Deficit (Neto pozajmljivanje (+)/zaduživanje (-))	1,2%	2,6%	2,2%	1,9%	-
Vanjski javni dug	27,5%	24,3%	24,1%	23,5%	-
Novac i krediti (u % BDP-a)					
Novac u širem smislu (M2)	64,9%	67,8%	70,6%	73,7%	-
Kreditiranje privatnog sektora ⁽¹⁾	51,0%	52,3%	52,6%	53,6%	-
Platni bilans					
Saldo tekućeg računa u milionima KM	-1.424	-1.520	-1.118	-1.087	-1.543*
U % BDP-a	-4,6%	-4,7%	-3,3%	-3,0%	-4,5%
Trgovinski bilans	-4.956	-5.087	-5.010	-5.195	-5.102
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	10.868	12.824	14.220	14.286	12.561*
(stopa rasta u %)	7,0%	18,0%	10,9%	0,5%	-12,1%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	15.839	17.912	19.149	19.482	17.663*
(stopa rasta u %)	3,0%	13,1%	6,9%	1,7%	-9,3%
Bilans roba i usluga (u % BDP-a)	-16,0%	-15,6%	-14,4%	-14,5%	-14,7%
Bruto devizne rezerve					
U milionima KM	9.531,1	10.556,6	11.623,2	12.597,1	-
U mjesecima uvoza roba i usluga	7,2	7,1	7,3	7,8	-
Servisiranje vanjskog javnog duga					
U milionima KM	735,4	995,3	976,4	821,6	-
U % izvoza roba i usluga	6,8%	7,8%	6,9%	5,8%	-

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS): BDP, stanovništvo, zaposlenost, plate i cijene

Izvor: Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine: vanjski javni dug i njegovo servisiranje

Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine: konsolidovani budžet opšte vlade; platni bilans Bosne i Hercegovine; novac i krediti; devizne rezerve

(1) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektora osim sektora vlade i javnih kompanija.

* Procjena/pretpostavka DEP-a

(p) Projekcija DEP-a

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BOSNI I HERCEGOVINI u periodu januar - juni

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Realni sektor					
Industrijska proizvodnja - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	4,6%	2,1%	3,3%	-4,5%	-9,1%
Prerađivačka industrija - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	5,9%	2,7%	-0,1%	-1,8%	-13,0%
Broj registrovanih nezaposlenih lica - prosjek (u hiljadama)	527,9	498,6	461,9	418,8	411,6
Prosječna neto plata (u KM)	834	848	867	911	945
Inflacija (indeks potrošačkih cijena)	-1,4%	1,1%	1,1%	0,8%	-0,6%
Javne finansije					
Rast neto prihoda od indirektnih poteza (g/g)	4,2%	3,1%	9,8%	4,6%	-8,3%
Vanjski javni dug - promjena stanja duga (%)	-0,2%	-3,1%	3,1%	-1,5%	5,6%
Novac i krediti (stopa rasta g/g)					
Novac u širem smislu (M2)	7,3%	10,2%	10,2%	8,1%	6,9%
Kreditiranje privatnog sektora ⁽²⁾	2,6%	6,4%	7,1%	6,2%	-0,2%
Plati bilans					
Saldo tekućeg računa (u milionima KM)	-776	-851	-581	-710	-613
Porast deficita tekućeg računa (u %)	2,8	9,6	-31,7	22,3	-13,7
Bilans roba i usluga					
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	5.017	5.892	6.718	6.933	5.494
(stopa rasta u %)	4,7	17,3	14,0	3,5	-21,0
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	7.446	8.418	9.164	9.582	7.879
(stopa rasta u %)	1,4	13,1	8,9	4,6	-17,8
Bruto devizne rezerve					
U milionima KM	10,9%	7,9%	17,3%	8,3%	8,3%
U mjesecima uvoza roba i usluga	6,8	6,8	7,1	7,4	8,4

(1) Pokazatelji rasta industrijske proizvodnje za period 2016-2020. godine su zvanični podaci BHAS-a koje DEP koristi u izradi svojih analiza na temelju potpisanoj protokola o međusobnoj razmjeni podataka.

(2) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektori osim sektora vlade i javnih kompanija.

* Izvor: Procjena DEP-a.

I REALNI SEKTOR

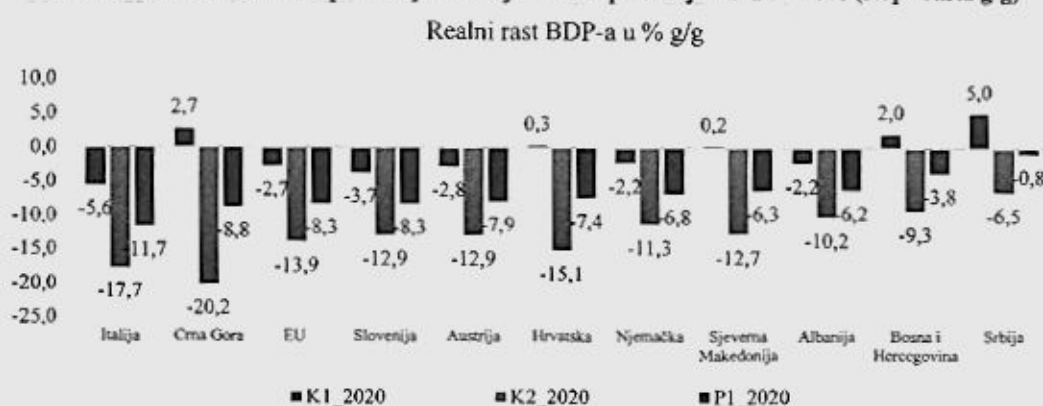
Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u prvom polugodištu (u tekstu dalje P1) 2020. godine

- Očekivani pad BDP-a u Bosni i Hercegovini u P1 2020
- Istovremeni pad agregatne ponude i agregatne tražnje
- Pad privatne potrošnje, investicija i vanjskotrgovinske razmjene

Dosadašnje analize ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini su potvrdile da eksterne dinamike, odnosno privredna kretanja u međunarodnom ekonomskom okruženju predstavljaju glavnu strukturu odrednicu ekonomskih kretanja u zemlji. U skladu s tim, već tokom prethodne godine usljed slabljenja privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima došlo je do evidentnog usporavanja ekonomskog rasta i u Bosni i Hercegovini. Tako je Bosna i Hercegovina od 2015. godine po prvi put zabilježila ekonomski rast ispod 3% na godišnjem nivou, preciznije prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu BHAS) u 2019. godini u Bosni i Hercegovini registrirana stopa rata BDP-a iznosila je 2,4%.¹

Početak 2020. godine karakterisalo je dodatno usložnjavanje međunarodnih ekonomskih prilika i pojava globalne pandemije virusa Covid-2019 koja je pored zdravstvenih imalo veoma negativne implikacije na privredna kretanja u svijetu, regionu i u konačnici u samoj Bosni i Hercegovini. Ako je suditi po trenutnim pokazateljima, eskalacija pandemije Covid-a 19 i uvođenje potpunog „lockdown-a“ u aprilu 2020. godine doveli su do drastičnog pada privredne aktivnosti što se manifestovao značajnim padom BDP-a u K2 2020. godine. Naime, prema preliminarnim podacima EUROSTAT-a zemlje EU su u K2 2020. godine usljed eskalacije globalne pandemije virusa Covid 19 zabilježile historijski pad BDP-a od oko 14% u odnosu na isti kvartal prethodne godine.² Posmatrano po zemljama vidljivo je da su većina zemalja EU, kao i zemalja regiona koje predstavljaju glavne trgovinske partnere Bosne i Hercegovine u K2 2020. godine zabilježile dvocifrenu stopu pada BDP-a. Na grafikonu ispod prikazan je detaljniji pregled kretanja BDP-a po zemljama u prvoj polovini 2020. godine.

Grafikon 1: Međunarodno poređenje kretanja BDP-a po zemljama u P1 2020 (stopa rasta g/g)

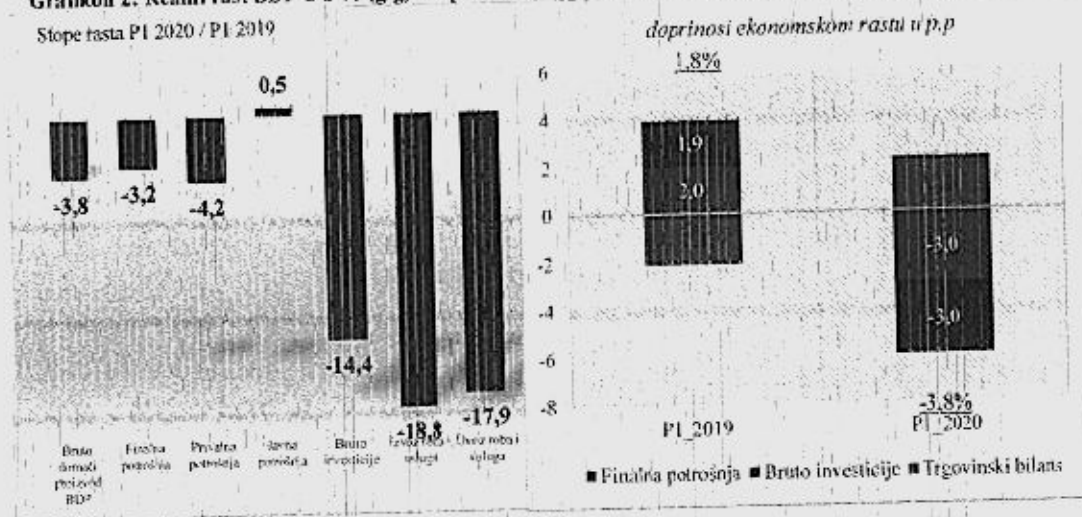
Izvor: EUROSTAT i nacionalni zavodi za statistiku

¹ BHAS, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod za 2019. godinu, rashodni pristup, 30.09.2019. godine

² EUROSTAT, „Preliminary flash estimates for second quarter of 2020“, 12/2020, 31 July 2020

Preliminarni podaci BHAS-a (statistika nacionalnih računa) za K2 2020. godine ukazuju na to da su se ova dešavanja u glavnim trgovinskim partnerima i pojava globalne pandemije i „lockdown-a“ izrazito negativno odrazila i na privredna kretanja u Bosni i Hercegovini. Naime, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a Bosna i Hercegovina je u K2 2020. godine zabilježila pad BDP-a od 9,3% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je pad na nivou prvog polugodišta iznosio 3,7%.³ Međutim, vrijedi također istaći da se Bosna i Hercegovina u tom smislu apsolutno ne razlikuje od ostalih zemalja u ovom dijelu svijeta. Ako se posmatra struktura privrednih kretanja u P1 2020. godine može se konstatovati da je pad iste posljedica istovremenog pada kako agregatne ponude tako i agregatne tražnje što je osnovno obilježje negativnog utjecaja globalne pandemije virusa Covid-19. Ako se ima u vidu da je Bosna i Hercegovina u vanjskotrgovinskom smislu gotovo u potpunosti orijentisana ka tržištima zemalja EU i regiona, ne iznenađuje činjenica da je ovaj segment privrede najžešće pogođen krizom koju je izazvala pandemija Covid-19. Tako je pad privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima rezultirao slabljenjem izvozne tražnje za bh. izvoznim proizvodima i smanjenjem ukupne vanjskotrgovinske razmjene za oko 1/5 u odnosu na isti period prethodne godine. Prema podacima BHAS-a Bosna i Hercegovina je u prvom polugodištu 2020. godine zabilježila pad ukupnog izvoza (robe+usluge) od 18,8% u realnom smislu u odnosu na isti period prethodne godine, dok je pad uvoza iznosio oko 18%.⁴ Imajući u vidu neuravnoteženost u strukturi vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini u okviru koje je uvoz ima daleko višu zastupljenost u okviru BDP-a od preko 50%, ovakva kretanja su dovela do smanjenja vanjskotrgovinskog deficita oko 16%, a doprinos istog ekonomskom rastu je bio pozitivan. Pregled strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u prvom polugodištu 2020. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 2: Realni rast BDP-a u % (g/g) i doprinosi rastu po komponentama u p.p. u P1 2020. godine
Stope rasta P1 2020 / P1 2019

Izvor: BHAS

Ova dešavanja u vanjskom sektoru odnosno u okviru agregatne ponude kao i eskalacija globalne pandemije Covid-19 imali su negativne posljedice na sve segmente domaćeg tržišta. Pad fizičkog obima industrijske proizvodnje, smanjenje zaposlenosti, smanjen priliv doznaka građana iz inostranstva slabija kreditna aktivnost i pad uvoza potrošnih dobara, te prometa u

³ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci“, 02.10.2020. godine.

⁴ Na grafikonu br.2 prikazane su realne stope rasta ukupnog izvoza (robe+usluge) i ukupnog uvoza (robe + usluge) iz publikacije statistika nacionalnih računa koju objavljuje BHAS-a kvartalno.

maloprodaji ukazuju na slabljenje raspoloživog dohotka građana u Bosni i Hercegovini. Tako je prema podacima BHAS-a za P1 2020. godine usljed oslabljenog raspoloživog dohotka građana i manjoj sklonosti za potrošnjom došlo do pada privatne (domaćinstva) potrošnje od 4,2% u realnom smislu. S druge strane, podaci iz domena javnih finansija implicitno potvrđuju pokazatelje o smanjenju privatne potrošnje. Naime, u prvoj polovini 2020. godine došlo je do smanjenja ukupnih javnih prihoda od oko 8%, pri čemu je pad prihoda od indirektnih poreza iznosio oko 8,3% u okviru kojih su prihodi od PDV-a smanjeni za 6,7%.

S druge strane, novonastale okolnosti usljed pandemije virusa Covid-19 zahtjevale su pojačan angažman institucija u Bosni i Hercegovini kroz povećanje izdataka za zaštitu javnog zdravstva i saniranje ekonomskih posljedica krize što je dovelo do povećanja javne potrošnje od oko 0,5%.⁵ Ovo povećanje javne potrošnje uz efekat smanjenje prihoda dovelo je do povećanja potreba za zaduživanjem već u prvoj polovini 2020. godine. Tako je prema trenutno raspoloživim podacima ukupni javni dug povećan za oko 9% u odnosu na isti period prethodne godine, što predstavlja oko 35% BDP. Navedeno povećanje javne potrošnje u prvom polugodištu 2020. godine niti izbliza nije bilo dovoljno da bi se iskompenzirali gubici nastali u okviru privatne potrošnje, tako da je pad finalne potrošnje u Bosni i Hercegovini u P1 2020 godine iznosio 3,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se ima u vidu zastupljenost finalne potrošnje u strukturi BDP-a od oko 90%, ovaj pad finalne potrošnje praktički znači i pad BDP-a u Bosni i Hercegovini u P1 2020. Investicije u strukturi BDP-a imaju nešto niži nivo zastupljenosti od oko 18% što je prilično skromno za zemlju koja teži višem stadiju ekonomskog razvoja kakva je Bosna i Hercegovina. Novonastale okolnosti usljed izbijanja globalne pandemije virusa Covid-19 koje karakteriše neizvjesnost tržišta, peimistična očekivanja i limitirani izvori finansiranja rezultirali su smanjenjem bruto investicija od preko 14% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, podaci o smanjenju građevinskih od oko 2%, pad uvoza kapitalnih proizvoda od preko 20%, kao stagnacija kreditne aktivnosti u domenu nefinansijskih preduzeća nedvojbeno ukazuju na pad investicija u Bosni i Hercegovini u prvoj polovini 2020. godine.

Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini

- *Očekivan pad fizičkog obima industrijske proizvodnje koji je dodatno intenziviran u K2 2020*
- *Naročito pogođene izvozno orijentirane grane prerađivačke industrije*
- *Pad proizvodnje u sektoru za proizvodnju električne energije, dok je u okviru rudarstva zabilježen blagi rast*

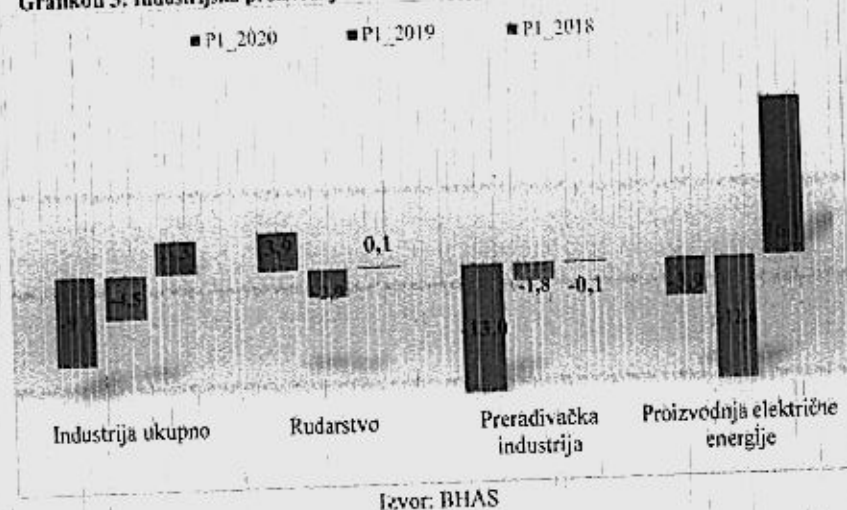
Statistički podaci BHAS-a o kretanju fizičkog obima industrijske proizvodnje u 2020. godini ukazuju na nastavak negativnog trenda iz prethodne godine koji je dodatno intenziviran usljed širenja globalne pandemije virusa Covid-19. Naime, prema preliminarnim podacima BHAS-a za P1 2020. godine Bosna i Hercegovina je zabilježila pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 9,1% u odnosu na isti period prethodne godine.⁶ Naime, Bosna i Hercegovina je i tokom prethodne godine zabilježila pad fizičkog obima industrijske proizvodnje koji je uzrokovan usporavanjem privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima i velikim poteškoćama u poslovanju pojedinih kompanija koja su predstavljale nosioce industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Ako se pad fizičkog obima industrijske proizvodnje u posmatrano po kvartalima registrirane stope pada su iznosile K1 3,5% i K2 14,2% u odnosu na

⁵ Vrijedi istaći da će pad javnih prihoda uz očekivano povećanje javnih rashoda usljed Covid 19 vrlo vjerovatno rezultirati budžetskim deficitom, te oslabiti fiskalnu poziciju Bosne i Hercegovine u 2020. godini.

⁶ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za juni 2020. godine-prethodni podaci“, 20.07.2020. godine.

isti period prethodne godine. S druge strane, sektorski posmatrano najizračajniji pad proizvodnje registriran je u okviru prerađivačke industrije i iznosio je 13%, zatim u sektoru za proizvodnju električne energije od oko 4%, dok je sektor rudarstva zabilježio povećanje proizvodnje od oko 4% u odnosu na prvo polugodište prethodne godine. Grafički prikaz kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u P1 2020. godine u odnosu na isti period prethodne godine po sektorima prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 3: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini po sektorima za P1 2020. godine

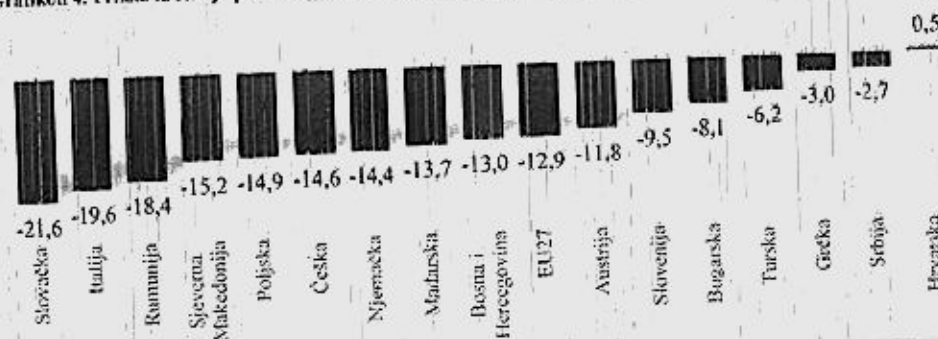

Izvor: BHAS

Prerađivačka industrija

Imajući u vidu strukturu proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini koja ima visok stepen izvozne orijentacije i izrazito negativna privredna kretanja u vanjskom okruženju usljed Covid-a19, dvocifren pad proizvodnje u prerađivačkoj industriji za P1 2020. godine od 13,0% je bio prilično očekivan. Ovaj pad proizvodnje u o prerađivačkoj industriji u Bosni i Hercegovini u P1 2020. godine bio na nivou pada registriranom u okviru glavnih trgovinskih partnera u zemljama EU i regiona. Međutim, također vrijedi istaći da su negativni trendovi u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini prisutni još od prošle godine, a pojavom globalne pandemije su samo dodatno intenzivirani. Komparativni prikaz kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije po zemljama u P1 2020. godine u poređenju sa istim periodom prethodne godine prikazan je na grafikonu ispod.

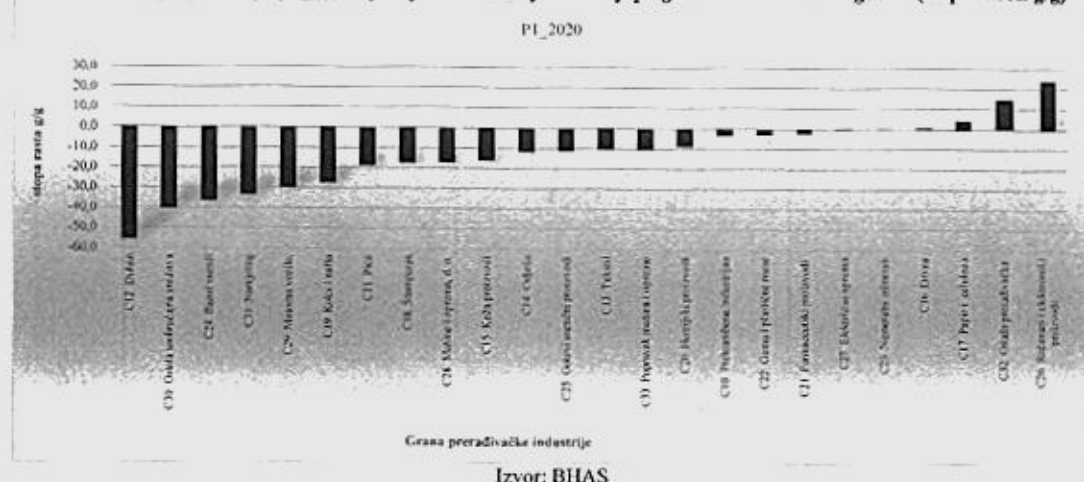
Grafikon 4: Prikaz kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po zemljama u P1 2020. godini (stope rasta g/g)

Izvor: EUROSTAT i BHAS

Ako se kretanje prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini posmatra detaljnije po granama vidljivo je da su izvozno orijentirane grane izuzetno pogođene širenjem pandemije CoVid-19. Tako su prema podacima BHAS-a za P1 2020. godine registrirane stope kretanja proizvodnje po granama iznosile: auto komponente i rezervni dijelovi za automobile oko -40%, bazni metali -36,8%, namještaj -33,8%, koks i naftni derivati -27,5%, mašine i uređaji -17,3%, odjeća i obuća oko -12,1% i hemijski proizvodi -9,3% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, povećanje proizvodnje u okviru pojedinih privrednih grana kao što su drvna industrija i računarska oprema ni u kom slučaju nisu bila dovoljna kako bi se iskompenzirali gubici nastali u okviru vodećih grana prerađivačke industrije u BiH. Pregled kretanja obima proizvodnje u okviru prerađivačke industije u Bosni i Hercegovini po granama prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 5: Prikaz kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po granama u PI 2020. godini (stope rasta g/g)

Energetski sektor

Za razliku od prerađivačke industrije, kretanja u okviru energetskog sektora koji uključuje proizvodnju električne energije i rudnike u većoj mjeri su determinisana domaćom tražnjom. Tokom prethodnih godina sektor za proizvodnju električne energije predstavljao važan oslonac stabilnosti ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Prema trenutno raspoloživim podacima Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini (dalje u tekstu NOSBiH) za P1 2020. godine, ukupna proizvodnja električne energije u Bosni i Hercegovini iznosila je 7358 GWh⁷ što predstavlja stagnaciju u proizvodnji odnosu isti period prethodne godine.⁸

Ova stagnacija u ukupnoj proizvodnji električne energije u Bosni i Hercegovini ostvarena je isključivo zahvaljujući povećanju proizvodnje u okviru termoelektrana od skoro 20% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, u istom vremenskom periodu u okviru hidroelektrana zabilježen je drastičan pad proizvodnje od preko 30%.⁹ Usljed usporavanja privredne aktivnosti, te smanjenja ili potpune obustave proizvodnih procesa kod pojedinih

⁷ NOSBiH, „izvještaj o tokovima električne energije na prijenosnoj mreži u Bosni i Hercegovini za juni 2020. godinu“ 16.07.2020. godine

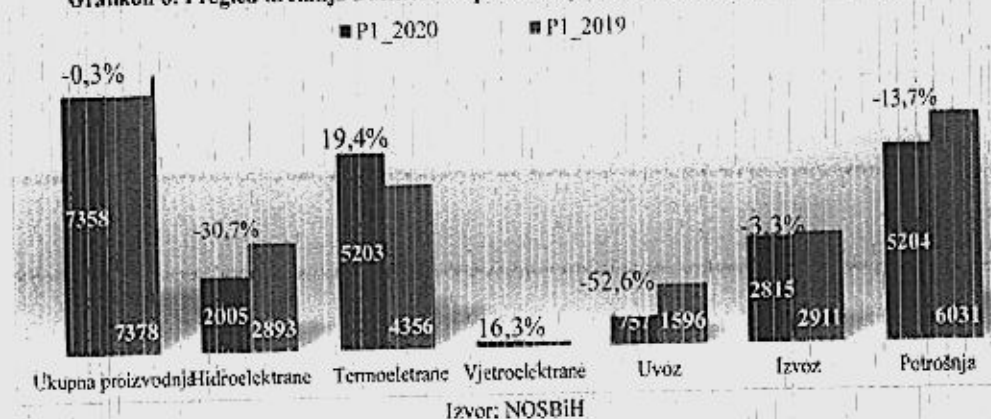
⁸ Vrijedi također ista činjenica da je prema raspoloživim podacima BHAS-a u Bosni i Hercegovini zabilježen pad u proizvodnji električne energije od oko 4% u odnosu na isti period prethodne godine.

² U P1 2020. godine hidroelektrane u ukupnoj proizvodnji električne energije su učestvovale sa 27,3%, termoelektrane 70,7%, dok je učešće vistroelektrana iznosilo 2,0%.

industrijskih potrošača u Bosni i Hercegovini je došlo do smanjenja ukupne potrošnje električne energije od 13,7% u odnosu na isti period prethodne godine.

Stagnacija proizvodnje uz istovremeni pad potrošnje rezultirali smanjenjem izvoza električne energije iz Bosne i Hercegovine za oko -3,3% (posmatrano u fizičkim jedinicama) u odnosu na P1 prethodne godine. S druge strane, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za P1 2020. godine u okviru sektora za rudarstvo u Bosni i Hercegovini je registriran povećanje proizvodnje u okviru sektora rudarstvo od oko 4% u odnosu na isti period prethodne godine. No, unatoč ovom povećanju proizvodnje u okviru ovog sektora to nije bilo dovoljno kako bi se značajnije spriječio pad fizičkog obima ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u P1 2020. godine. Pregled kretanja u okviru sektora za proizvodnju električne energije u Bosni i Hercegovini u P1 2020. godine u odnosu na isti period prethodne godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 6: Pregled kretanja u sektoru za proizvodnju električne energije u P1 2020. godini

Maloprodaja

- Pad maloprodaje od 7,4% u P1 2020. godine

Prema podacima za šest mjeseci 2020. godine ukupna trgovina na malo je ostvarila realni pad prometa od 7,4%¹⁰(g/g). U K1 2020. godine je ostvaren rast od 3,8% dok je u K2 zabilježen drastičan pad prometa od 16,9% (u odnosu na isti period prošle godine). Uzrok pada u K2 se može direktno povezati sa pojavom pandemije Covida-2019 i njenim uticajem na cjelokupnu ekonomiju. Pad prometa u maloprodaji započeo je u mjesecu martu i iznosio 7,4%, nastavio se u aprilu sa padom od 34,6%, maju 10,5% kao i u junu 5,3%).

Pad ukupne trgovine u P1 2020. godine najvećim dijelom uzrokovan je smanjenjem realnog prometa u trgovini motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicima (u daljem tekstu s.p.) gdje je registrovana negativna stopa rasta od 22,5%. Pored ovoga zabilježen je pad i u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. od 2,8%.

Kada se detaljnije posmatra struktura trgovine na malo u s.p. može se primjetiti da je došlo do pada u većini kategorija sa nekoliko izuzetaka.

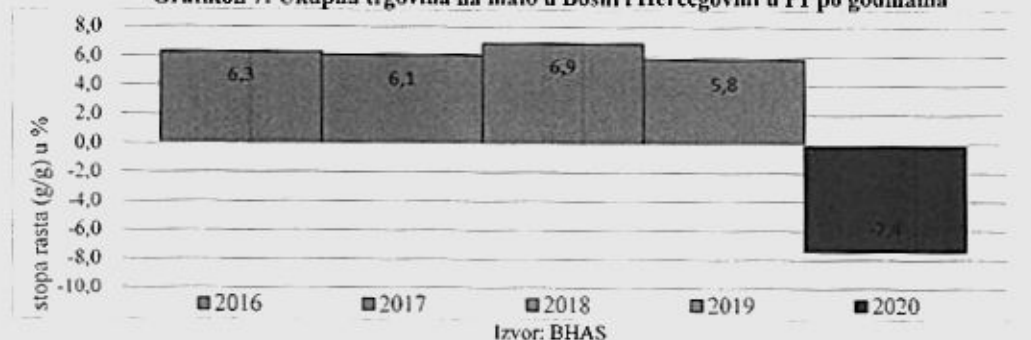
U okviru trgovine neprehrambenim proizvodima, u P1 2020. godine došlo do pada u većini kategorija pa je tako u trgovini na malo ostalom opremom za domaćinstvo u s.p. ostvaren manji promet za 8,1%, trgovini na malo informacijsko komunikacijskom opremom u s.p. za 0,9%,

¹⁰ Izvor podataka: BHAS, Indeksi prometa trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, juni 2020.

trgovini na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju u s.p. za 6,2%, trgovini na malo ostalom robom u s.p. za 2,4%, te do pada u prometu na malo na štandovima i tržnicama od 9,3%.

Izuzetak predstavlja trgovina na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica sa rastom od 6,4%.

Grafikon 7: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini u P1 po godinama

Kod trgovine ostalom robom u s.p. najveći pad prometa u P1 2020. godine od 23,5% zabilježen je kod trgovine na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima.

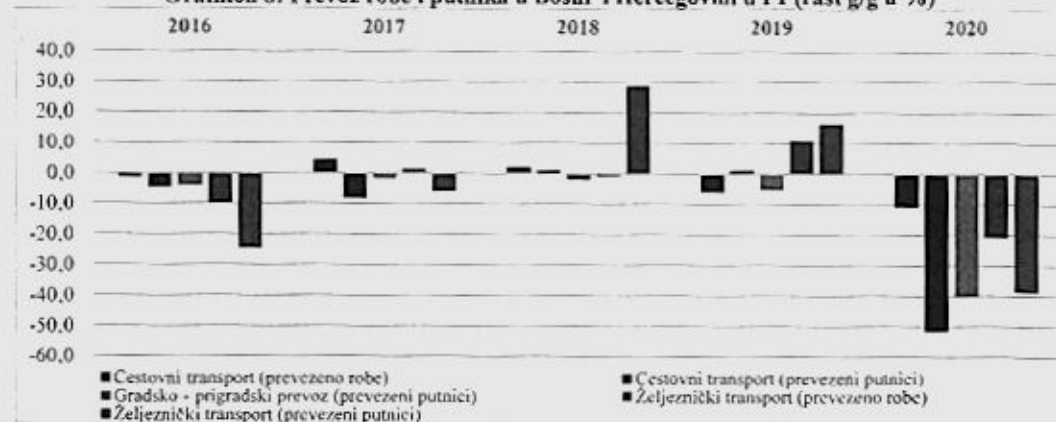
Pored ove kategorije do značajnijeg pada prometa je došlo i kod trgovine na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo od 15,4% i trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože od 9,6%. Rast prometa je zabilježen kod prometa u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima od 3,2%. te u trgovini na malo sportskom opremom, igrama i igračkama od 2,8%.

Transport

• Pad broja prevezenih putnika u svim vidovima saobraćaja

Podaci za cestovni transport u P1 2020. godine ukazuju na pad transporta roba gdje je zabilježeno smanjenje od 10,7% u odnosu na P1 2019. godine. Broj prevezenih putnika u cestovnom prevozu bilježi pad od 51,5%, dok je istovremeno prevoz putnika u gradsko-prigradskom prevozu zabilježio smanjenje od 40%. Kada se posmatra promet roba i putnika u željezničkom saobraćaju zabilježeno je smanjenje opsega prevezene robe od 20,7% kao i pad broja prevezenih putnika za 38,6%. Kod avio saobraćaja je u P1 2020. godine također došlo do pada broja prevezenih putnika za 64,4% u odnosu na isti period prošle godine.

Grafikon 8: Prevoz robe i putnika u Bosni i Hercegovini u P1 (rast g/g u %)

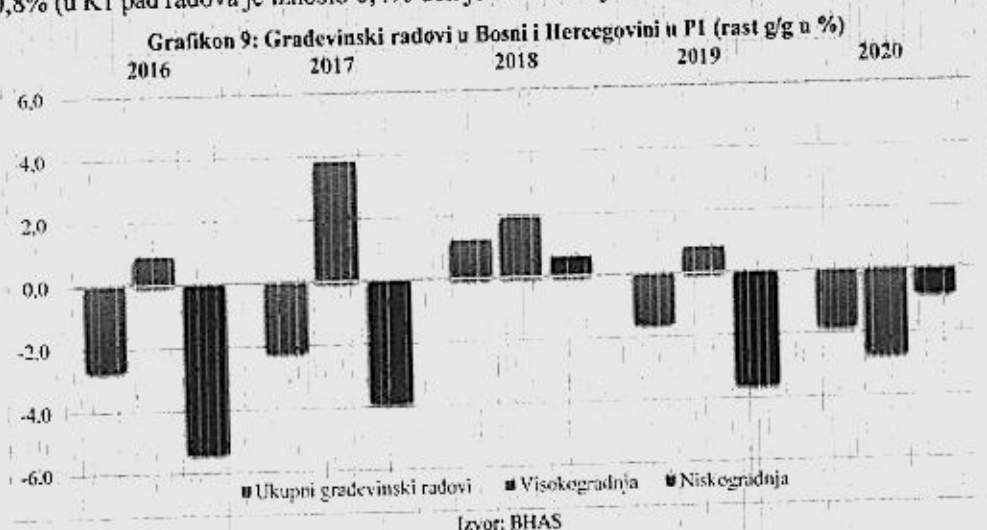

U okviru djelatnosti prometa transporta i skladištenja je zabilježen nominalan pad od 20,6% u P1 2020. godine. U oblasti poštanskih i kurirskih djelatnosti ostvareni rast iznosio je 2,6%. Nasuprot tome, kod skladištenja i pomoćnih djelatnosti u prevozu je zabilježena negativna stopa rasta od 37,4% kao i u oblasti kopnenog prevoza i cjevovodnog transporta gdje je, u posmatranom periodu, ostvaren pad prometa od 20,4%.

Gradvinarstvo

• Nastavak pada građevinskih radova

Zvanični podaci BHAS-a za ukupne građevinske radove u Bosni i Hercegovini ukazuju na smanjenje radova od 1,8% u P1 2020. godine, u odnosu na isti period prethodne godine. U oba građevinska sektora je ostvarena negativna stopa rasta, pa je tako u sektoru visokogradnje u P1 2020. godine zabilježeno smanjenje iznosilo 2,7% (u K1 pad radova je iznosio 5% dok je u K2 zabilježeno smanjenje od 0,5%). Istovremeno je u sektoru niskogradnje ostvareni pad iznosio 0,8% (u K1 pad radova je iznosio 0,4% dok je u K2 zabilježeno smanjenje od 1,2%).

Pored pada ukupnih građevinskih radova došlo je i do smanjenja broja izdatih odobrenja za građenje u P1 2020. godine koja su niža u odnosu na P1 2019. godine za 14,6%. Na pad izdatih odobrenja za građenje najviše je uticao sektor niskogradnje u kojem je zabilježeno smanjenje izdatih odobrenja za 17,4%, kao i smanjen broj odobrenja za građenje u visokogradnji gdje je zabilježen pad iznosio 13,9%. U sektoru visokogradnje je smanjen broj izdatih dozvola za stambene zgrade (17,3%) kao i broj izdatih dozvola za građenje nestambenih zgrada (5,1%).

Tržište rada

- Uz manji broj zaposlenih i nezaposlenih lica u periodu I-VI 2020. godine smanjena ukupna radna snaga u Bosni i Hercegovini.
- Najznačajnije smanjenje broja zaposlenih lica u oblasti hotelijerstva i ugostiteljstva, prerađivačke industrije i trgovine na šta je veliki uticaj imala pandemija COVID-19.
- Nastavljen nominalni rast prosječne neto plate kao i penzija u Bosni i Hercegovini.

Zaposlenost

Prema raspoloživim podacima BHAS-a i zavoda za zapošljavanje ukupna radna snaga u Bosni i Hercegovini je smanjena u periodu I-VI 2020. godine za 1,1% g/g što je posljedica smanjenja broja zaposlenih i nezaposlenih lica.

Uslijed širenja pandemije virusa COVID-19 i smanjenja obima poslovne aktivnosti, broj zaposlenih lica u periodu I-VI 2020. godine je smanjen za 0,8% u odnosu na isti period 2019. godine i iznosio je oko 812,1¹¹ hiljada. Posmatrajući po kvartalima, broj zaposlenih lica u K1 2020. godine bio je veći u odnosu na prvi kvartal 2019. godine da bi u K2 je došlo do značajnog smanjenja broja zaposlenih lica u odnosu na K2 2019. godine (-2,8%). U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječan broj zaposlenih lica u posmatranom polugodištu smanjen je za 1,4% g/g i iznosi 521,7 hiljada. U Republici Srpskoj broj zaposlenih lica u martu 2020. godine je uvećan za 2,1% u odnosu na isti mjesec prehodne godine i iznosi 275,1 hiljada.¹²

Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u posmatranom polugodištu najznačajnije je smanjen u djelatnostima kao što su ugostiteljstvo i hotelijerstvo, prerađivačka industrija kao i trgovina.¹³

Zbog smanjenja obima poslovne aktivnosti koji proizilazi iz krize izazvane COVID-19 u oblasti turizma (smanjenje broja posjeta i noćenja)¹⁴ broj zaposlenih lica u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane je smanjen za 7,6% g/g uz negativan doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih od 0,4 p.p. Pored toga, značajno smanjenje broja zaposlenih lica je evidentno i u oblasti prerađivačke industrije (-1,7% g/g), što je povezano sa smanjenjem obima proizvodnje u pomenutoj djelatnosti (detaljnije u poglavlju industrijske proizvodnje). Pošto ova djelatnost zapošljava najveći broj lica u Bosni i Hercegovini imala je bitan doprinos smanjenju broja zaposlenih lica od 0,3 p.p. Broj zaposlenih lica u prvom polugodištu 2020. godine je smanjen i u djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala za 1,2% g/g uz negativan doprinos rastu od 0,2 p.p na šta je moguće imalo uticaja smanjenje prometa distributivne¹⁵ trgovine u Bosni i Hercegovini.

Manji broj zaposlenih lica takođe je primjetan i u područjima djelatnosti poput umjetnosti, zabave i rekreacije, vađenja rude i kamena, poslovanja nekretninama, obrazovanja itd. ali je njihov doprinos bio manji u poređenju sa prethodno navedenim područjima djelatnosti (grafikon ispod). Rast broja zaposlenih u pojedinim područjima djelatnosti samo je djelimično uticao na negativnu stopu rasta broja zaposlenih lica.

¹¹ Privremeni podatak. Na osnovi polugodišnjeg istraživanja s punim obuhvatom RAD-15, stanje 31. mart 2020. godine, početkom avgusta 2020. godine napravljena je korekcija objavljenih podataka o zaposlenima u pravnim osobama, dobivenih mjesečnom istraživanjem RAD-I. Stoga su podaci do marta 2020. godine konačni, a za ostale mjesec 2020. godine privremeni. Izvor: BHAS.

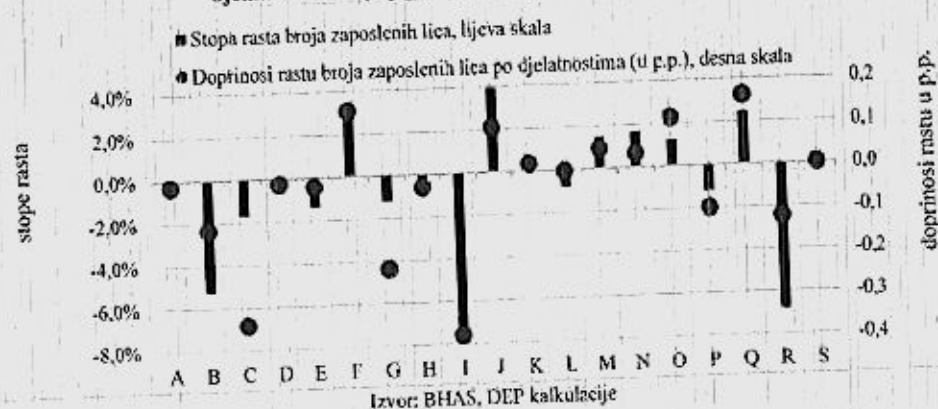
¹² Broj zaposlenih u Republici Srpskoj se objavljuje samo za mjesec mart i septembar.

¹³ Pogledati doprinose rastu po djelatnostima na grafikonu ispod.

¹⁴ U periodu januar – juni 2020. godine turisti su ostvarili 209.802 posjete, što je manje za 70,6% i 500.585 noćenja, što je manje za 65,6% u odnosu na isti period 2019. godine. Izvor: BHAS, Statistika turizma kumulativni podaci januar – juni 2020. godine.

¹⁵ Distributivna trgovina uključuje sve oblike trgovinskih aktivnosti, od nabavke robe od proizvođača do isporuke robe krajnjem potrošaču na domaćem tržištu. Ona obuhvata: trgovinu na veliko za vlastiti račun, posredovanje u trgovini na veliko, trgovinu na malo i popravke motornih vozila i motocikla, te trgovinu predmetima za ličnu upotrebu ili upotrebu u domaćinstvu. Ukupan promet distributivne trgovine u Bosni i Hercegovini, kalendarski prilagođen, u periodu I-VI 2020/I-VI 2019 ostvario je pad od 8,6%. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, indeksi prometa distributivne trgovine.

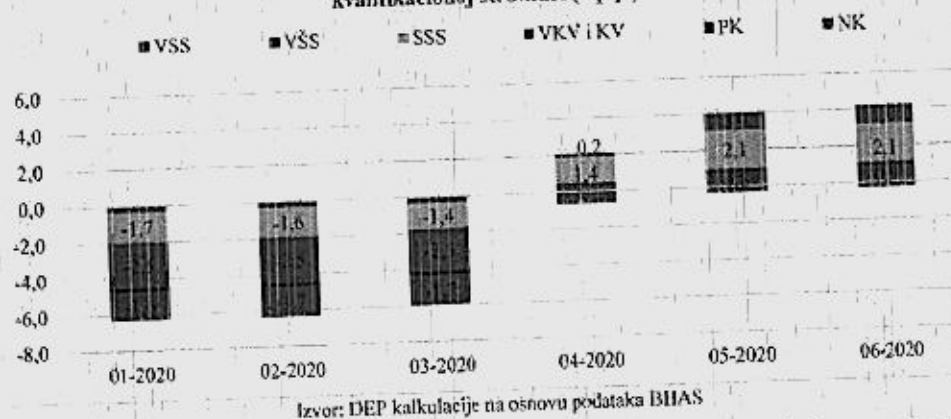
Grafikon 10: Stope rasta i doprinosi rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni Hercegovini po djelatnostima¹⁶ (u p.p.) – poređenje 1-VI 2020/1-VI 2019.

Nezaposlenost

Prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u periodu 1-VI 2020/1-VI 2019 je smanjen oko 1,7% i iznosio je 411,6 hiljada što je posljedica smanjenje broja nezaposlenih u K1 2020. godine. Međutim, od K2 2020. godine prosječan broj nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini počinje da se uvećava (3% g/g) sa pojavom pandemije COVID-19. Na grafikonu ispod se može primjetiti da je u K2 2020. godine broj registrovanih nezaposlenih lica najviše uvećan u kategorijama SSS, VKV i KV kao i VSS radnika, što u K1 2020. godine nije bio slučaj.

Grafikon 11: Doprinosi promjeni broja registrovanih nezaposlenih lica u Bosni Hercegovini prema kvalifikacionoj strukturi (u p.p.)

U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u periodu 1-VI 2020. godine iznosio je oko 317,2 hiljada i manji je za 0,2% u odnosu na isti period prethodne

¹⁶ Klasifikacija djelatnosti: A - Poljoprivreda, lov i šumarstvo, B - Vadenje ruda i kamena, C - Prerađivačka industrija, D - Proizv. i snadbijev. el. energijom, gasom, parom i klimatizacija, E - Snadbijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, F - Građevinarstvo, G - Trgovina na veliko i malo, popravak motor. vozila i motocikala, H - Prevoz i skladištenje, I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo), J - Informacije i komunikacije, K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, L - Poslovanje nekretninama, M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti, N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje, P - Obrazovanje, Q - Djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite, R - Umjetnost, zabava i rekreacija, S - Ostale uslužne djelatnosti.

godine. Istovremeno, u Republici Srpskoj prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica iznosio je oko 87,6 hiljada i bio je manji za 5,4% g/g.

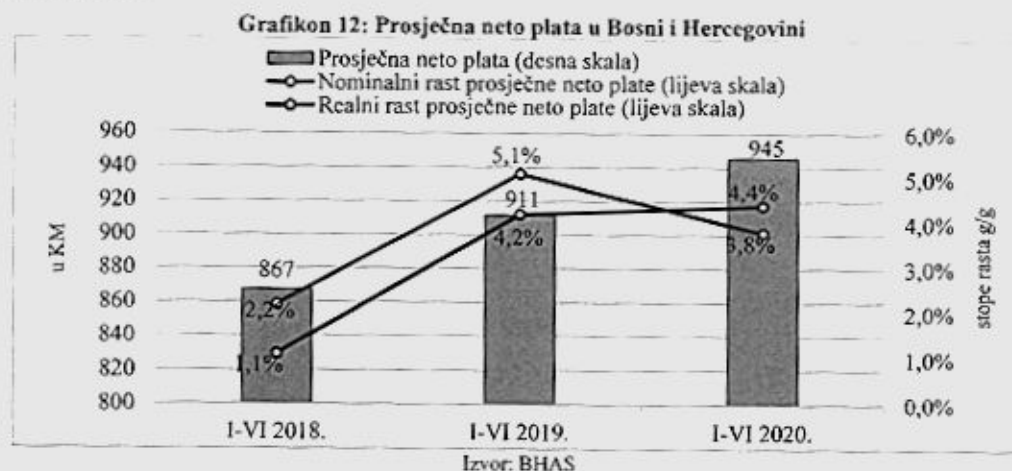
Stopa registrovane nezaposlenosti u junu 2020. godine prema podacima Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine je iznosila je 34,4% i uvećana je u odnosu na isti mjesec 2019. godine. Anketna stopa nezaposlenosti za 2020. godinu nije objavljena u periodu pripreme Ekonomskih trendova.

Plate

U periodu I-VI 2020/I-VI 2019 prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini nominalno je uvećana za 3,8% i iznosila je 945 KM.¹⁷ Ipak, nominalna stopa rasta prosječne neto plate bila je sporija u poređenju sa prethodnom godinom, što je predstavljeno na grafikonu ispod. Uzimajući u obzir deflaciju u posmatranom periodu, evidentno je da je realni rast prosječne neto plate bio nešto brži (4,4%). Prosječna neto plata je uvećana u oba entiteta. U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječna neto plata u periodu I-VI 2020. godine je iznosila 945 KM i nominalno je uvećana za 2,9% g/g. Istovremeno, u Republici Srpskoj prosječna plata nakon oporezivanja (neto plata) imala je nešto brži nominalni rast od 5,6% g/g i iznosila je 947 KM što je doprinijelo da prosječne plate u entitetima budu skoro ujednačene.

U periodu I-VI 2020. godine najmanja prosječna isplaćena neto plata u Bosni i Hercegovini bila je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (585 KM), a najveća prosječna isplaćena neto plata bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.553 KM).

Prosječna neto plata je nominalno uvećana u skoro svim područjima djelatnosti u posmatranom periodu. Najveća nominalna stopa rasta neto plate u periodu I-VI 2020/I-VI 2019 bila je u području djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (5,2%) građevinarstva (4,8%), javne uprave i odbrane, obaveznog socijalnog osiguranja (4,5%), obrazovanja (4,4%), administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (4,3%), vađenja rude i kamena (4,1%). Negativan nominalni rast prosječne neto plate u posmatranom polugodištu zabilježen je samo u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, poslovanja nekretninama i stručnim, naučnim i tehničkim djelatnostima.

¹⁷ Tokom pandemije značajan broj lica u Bosni i Hercegovini je ostao bez posla (posebno u djelatnostima u kojima su niže prosječne plate). Njihovim odlivom osnovica za izračun prosječne neto plate je vjerovatno promijenjena, što bi mogao biti jedan od razloga evidentirane stope nominalnog rasta prosječne neto plate.

U poređenju prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini sa zemljama u regionu u I-VI 2020. godine nije bilo značajnijih izmjena. Najveća prosječna neto plata bila je u Sloveniji, dok je najniža neto plata i dalje u Sjevernoj Makedoniji što je predstavljeno u tabeli ispod. U posmatranom periodu jedino je Bosna i Hercegovina ostvarila brži realni rast od nominalnog rasta neto plata zbog deflacije.

Tabela 1: Prosječne neto¹⁸ plate u periodu I-VI 2020. godine, poređenje (g/g)

	Prosječna neto plata (€)	Nominalni rast	Realni rast
Slovenija	1.193	7,0%	6,7%
Hrvatska	888	2,2%	1,7%
Bugarska	679	7,6%	5,6%
Rumunija	661	5,7%	3,0%
Crna Gora	523	1,9%	1,6%
Srbija	504	9,4%	7,9%
Bosna i Hercegovina	483	3,8%	4,4%
Sjeverna Makedonija	433	7,9%	7,3%

Izvor: Agencije za statistiku posmatranih zemalja

Penzije

Prosječan broj penzionera u Bosni i Hercegovini u periodu I-VI 2020. godine iznosio je 690,5 hiljada i veći je za 1,8% u odnosu na isti period 2019. godine.¹⁹ Rast broja penzionera registrovan je u posmatranom periodu u oba entiteta (Federacija Bosne i Hercegovine 1,8% g/g i Republika Srpska 1,7% g/g).

U 2020. godini evidentirano je povećanje penzija u Bosni i Hercegovini. Prosječna penzija u periodu I-VI 2020. godine iznosila je oko 409 KM i nominalno je veća za 3% u odnosu na isti period 2019. godine uz brži realni rast od 3,6% zbog deflacije.²⁰ Prosječne penzije su uvećane u oba entiteta.²¹ U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječna penzija u periodu I-VI 2020. godine iznosi oko 419 KM i nominalno je veća za 1,7% u odnosu na prosječnu penziju u istom periodu 2019. godine.²² U Republici Srpskoj došlo do nešto bržeg nominalnog povećanja prosječne penzije od 5,1% g/g i iznosi oko 393 KM.²³

Najniža penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine u periodu I-VI 2020. godine nije se mijenjala i iznosila je 371,8 KM. S druge strane, u Republici Srpskoj najniža penzija za penzijski staž do 15. godina je uvećana od januara 2020. godine i iznosi 201,8 KM. Struktura penzija u oba entiteta nije se značajno mijenjala u I-VI 2020. godine.²⁴

¹⁸ Prosječne neto plate su konvertovane u EUR u 20.10.2020. godine prema srednjem kursu centralnih banaka posmatranih zemalja. Takođe definicija prosječne plate među zemljama u poređenju može da se razlikuje.

¹⁹ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

²⁰ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

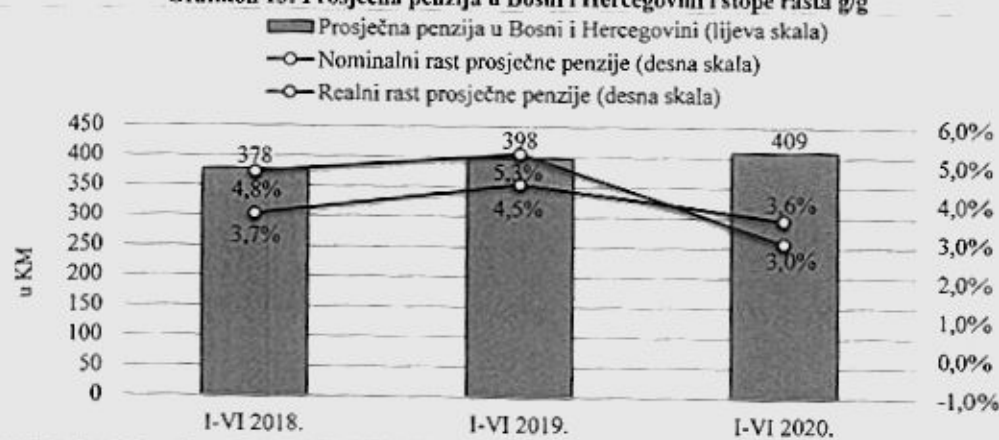
²¹ U Federaciji Bosne i Hercegovine udio starosnih penzija u junu 2020. godine iznosio je oko 56%, a u Republici Srpskoj udio starosnih penzija iznosi oko 59%. Udio porodičnih penzija je oko 28% u oba entiteta, a ostatak pripada invalidskim penzijama.

²² Na osnovu povećanja penzija u prethodnoj godini je ostvaren rast prosječne penzije u I-VI 2020. godine.

²³ Pored povećanja penzija u 2019. godini, u Republici Srpskoj penzije ostvarene do 31.12.2019. godine svim korisnicima prava usklađuju se od 01.01.2020. godine i povećavaju za 3,11%. Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Vijesti, penzije za januar 2020. godine.

²⁴ U strukturi penzija i dalje najveći dio pripada starosnim penzijama, a potom porodičnim i invalidskim penzijama. U Federaciji Bosne i Hercegovine udio starosnih penzija u junu 2020. godine iznosi oko 56%, a porodičnih penzija

Grafikon 13: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini i stope rasta g/g

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije

28%. U Republici Srpskoj udio starosnih penzija u istom mjesecu iznosi oko 58%, porodičnih penzija 28%. Ostatak se odnosi na invalidske penzije.

II JAVNE FINANSIJE

- Javni prihodi na kraju prvog polugodišta zabilježili negativnu stopu rasta
- Javni dug na kraju prvog polugodišta u porastu
- Budžet konsolidovane centralne vlade u blagom deficitu

Glavne karakteristike u oblasti javnih finansija u Bosni i Hercegovini, na kraju prvog polugodišta 2020. godine jesu smanjenje javnih prihoda (direktni i indirektni porezi i socijalni doprinosi) za 7,8% g/g, rast javne zaduženosti. Konsolidovana centralna vlada Bosna i Hercegovina je u prvom polugodištu tekuće godine ostvarila budžetski deficit.

Indirektni porezi

Sa 01.01.2020. godine počela se primjenjivati Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje za 2020. godinu, kao rezultat nastavka harmonizacije akcizne politike sa EU²⁵.

Naplaćeni prihodi. Pred kraj prvog tromjesečja 2020. godine, donijeta je odluka o proglašenju vanredne situacije odnosno stanja prirodne nesreće na teritoriji Bosne i Hercegovine, usljed proglašenja pandemije virusa korona (Covid - 19). S tim u vezi, donijete su i određene mjere, čije sprovođenje nije bitnije uticalo na naplatu prihoda od indirektnih poreza tokom prvog tromjesečja posmatrane godine, iako su negativni efekti u blažem obliku, prisutni u posljednjem mjesecu. Međutim, tokom drugog tromjesečja desio se pad privredne aktivnosti (posebno, tokom aprila i maja mjeseca), koji se značajno odrazio na naplatu prihoda od indirektnih poreza. Iz tabele ispod može se vidjeti da su naplaćeni bruto prihodi u drugom tromjesečju 2020. godine ostvarili smanjenje od čak 21,5%, u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Skroman rast istih tokom prva tri mjeseca, uz navedeno smanjenje tokom K2, ublažio je negativnu stopu na kraju prvog polugodišta. Tokom posmatranog perioda, ukupni (bruto) naplaćeni prihodi od indirektnih poreza i ostalih prihoda iz nadležnosti Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu UIO) su iznosili oko 3,4 milijarde KM, čime su u poređenju sa prvom polovinom 2019. godine, manji za oko 9,7%. U toku maja i juna mjeseca, smanjenje naplate je bilo i dvocifreno (vidjeti tabelu ispod).

Zbog slabe privredne aktivnosti, tokom prvog polugodišta 2020. godine, smanjen je broj rješenja za povrat sa jedinstvenog računa (u daljem tekstu JR UIO), ali je smanjen i iznos novčanih sredstava izdvojen po ovom osnovu za oko 15,4% g/g.

Tokom posmatranog perioda, neto prihodi od indirektnih poreza su iznosili oko 2,8 milijardi KM, čime su u poređenju sa istim periodom prethodne godine ostvarili smanjenje od 8,3%.

²⁵ Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2020. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 80/19), a koja se primjenjuje od 01.01.2020. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2020. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to:

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 3,04 KM za pakovanje cigareta od 20 komada;

proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15, stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17) i specifična akciza u iznosu od 82,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1,65 KM za pakovanje od 20 komada

2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 121,60 KM po kilogramu.

Tokom K2 njihovo smanjenje je iznosilo oko 20% u poređenju sa istim periodom prethodne godine, kao rezultat smanjenja privredne aktivnosti.

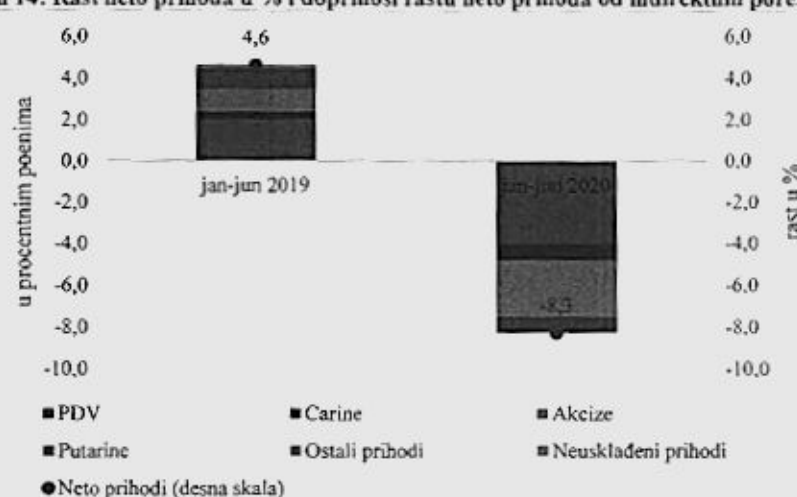
Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2020	jan-jun 2019	jan-jun 2020	K1 2020	K2 2020	apr 2020	maj 2020	jun 2020
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	6,5	-9,7	3,2	-21,5	-23,4	-31,9	-7,2
Povrati	18,2	14,8	-15,4	-1,6	-27,1	-28,3	-34,4	-17,2
Neto prihodi - prikupljeno	81,7	4,6	-8,3	4,4	-20,1	-22,2	-31,3	-4,6
PDV	50,2	3,3	-6,7	5,0	-17,8	-20,7	-28,3	-2,5
Carine	3,5	7,8	-15,7	-0,3	-29,6	-45,5	-30,5	-10,6
Akcize	19,2	4,5	-11,3	6,7	-27,3	-11,3	-51,0	-7,2
Putarine	7,9	10,2	-7,1	3,5	-16,1	-33,4	-10,1	-4,6
Ostali prihodi	0,2	3,9	-12,5	-6,3	-18,0	-17,4	-22,3	-14,0
Neusklađeni prihodi	0,4	72,2	-7,7	58,3		-57,7		
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	6,5	-9,6	3,8	-21,9	-22,9	-31,2	-10,2
Minimalne rezerve	18,8	-2,5	-15,1	-3,6	-25,3	-23,0	-36,4	-13,5
Budžeti	81,2	9,0	-8,3	5,6	-21,0	-22,9	-29,7	-9,4
Servisiranje vanjskog duga	9,9	-11,5	-18,0	-20,1	-16,4	20,0	-0,5	-42,1
Federacija Bosne i Hercegovine	6,6	-12,7	-15,3	-14,9	-15,5	10,2	1,1	-39,8
Republika Srpska	3,2	-10,2	-25,5	-29,9	-18,2	41,0	-5,6	-45,4
Brčko Distrikt	0,2	32,4	2,3	8,9	-16,9	-100,0	51,1	-94,8
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	71,3	13,3	-6,7	9,3	-21,8	-27,0	-35,0	0,7
Institucije Bosne i Hercegovine	10,6	-0,8	0,8	0,8	0,8	-0,8	-5,5	9,2
Federacija Bosne i Hercegovine	38,6	15,7	-8,4	9,6	-25,7	-30,3	-40,6	-1,8
Republika Srpska	19,9	17,9	-6,6	13,4	-25,0	-32,6	-37,6	2,2
Brčko Distrikt	2,3	6,7	-10,3	6,1	-24,4	-26,8	-36,1	-8,8

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

Sve kategorije prihoda iz nadležnosti UIO Bosne i Hercegovine, dale se negativan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza i to: porez na dodatu vrijednost od 4,0 p.p. (u daljem tekstu PDV), prihodi od akciza 2,7 p.p., prihodi od carina 0,7 p.p. i prihodi od putarina 0,7 p.p.

Grafikon 14: Rast neto prihoda u % i doprinosi rastu neto prihoda od indirektnih poreza (u p.p.)

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. U prvoj polovini 2020. godine, bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 2,3 milijarde KM, što je u poređenju sa istim periodom prethodne godine manje za 9,3%. Neto prihodi po osnovu PDV-a su iznosili oko 1,7 milijardi KM, što je 6,7% g/g manje. Uprkos rastu neto prihoda od PDV-a tokom K1 2020. godine, smanjenje od skoro 18% iz drugog tromjesečja je bitnije uticalo na stopu tokom posmatranog perioda. U strukturi naplaćenih prihoda od PDV-a dominiraju prihodi naplaćeni prilikom uvoza roba koji su manji za 15,3% g/g dok je naplaćeni prihod od PDV-a, iz prometa domaćih roba i usluga ostvario rast od 1,1% g/g.

Akcize. U prvom polugodištu 2020. godine, neto prihodi od akciza su iznosili oko 654 miliona KM, i manji su za 11,3% g/g. Rast prihoda od akciza ostvaren je tokom prva tri mjeseca tekuće godine (6,7% g/g), dok su isti smanjeni u toku drugog tromjesečja usljed posljedica epidemije Covid-19 (27,3% g/g). Smanjenje prihoda se desilo usljed smanjenja prihoda od akciza na uvozne proizvode, ali i na domaće proizvode. U poređenju sa istim periodom prethodne godine uvozne akcize su manje za 4,3%, dok su prihodi od akciza na domaće proizvode, manji za oko 56,7% g/g. Ako se uvozne akcize posmatraju po vrstama proizvoda, uočava se da su prihodi od akciza na naftu i naftne prerađevine ostvarile rast od 3,0% g/g, dok su prihodi od akciza na duvanske prerađevine manji za 8,6% g/g.

Posmatrajući po vrstama akcize na domaće proizvode značajan pad prihoda, zabilježen je kod akciza na domaću naftu i naftne derivate, koji su manji za skoro 100,0% g/g (odnosno, prihodi po ovom osnovu nisu ostvareni). Takođe, značajan pad prihoda zabilježen je i kod akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine (52,0% g/g).

Putarine. Ukupno naplaćeni neto prihodi od putarina u prvom polugodištu tekuće godine su iznosili oko 278 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine isti su smanjeni za oko 7,1% g/g.

Carine. Za prvih pola godine, naplaćeni prihodi po osnovu carinskih dažbina su iznosili oko 123 miliona KM, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine u padu su od oko 15,7%.

Raspoređeni prihodi. U prvom polugodištu 2020. godine, ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu, su iznosili oko 3,4 milijarde KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 178,5 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 632 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od 367,8 milion KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 2,3 milijarde KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima²⁶. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 1,4 milijarde KM (za servis vanjskog duga oko 233 miliona KM), Republici Srpskoj oko 727,8 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 115,3 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 80,3 miliona KM (4,6 miliona KM za servis vanjskog duga). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa JR UIO za servisiranje obaveza vanjskog duga su manja za 18%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga manja za 6,7%. Naravno, usljed smanjenja prihoda tokom K2 tekuće godine, i prihodi raspoloživi za raspodjelu su bili manji, u poređenju sa istim periodom prethodne godine, ali i u poređenju sa prvim tromjesečjem tekuće godine.

Direktni porezi

Na početku 2020. godine, u oba entiteta desile su se određene izmjene a koje se tiču oblasti direktnih poreza i doprinosa o čemu je pisano detaljnije u Ekonomskim trendovima za prvo tromjesečje 2020. godine.

Obzirom na novonastalu situaciju, usljed pandemije virusa Covid-19, čiji su se negativni efekti produbili već početkom drugog tromjesečja, utvrđene su i određene mjere u cilju ublažavanja

²⁶Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-17-35/17, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa JR za period april-juni 2017. godine, i isti su se primjenjivali i u aprilu 2020. godine, a iznose: Federacija Bosna i Hercegovina 64,26%, Republika Srpska 32,19% i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine 3,55%.

štetnih posljedica na privredu. Glavni cilj donošenja navedenih mjera jeste smanjenje nelikvidnosti poreskih obveznika izazvanih navedenim stanjem, a koje se direktno odrazilo na smanjenje u naplati prihoda od strane poreskih uprava. Te mjere se odnose na: produženje rokova za podnošenje godišnjih prijava i izmirenje obaveza po osnovu poreza na dohodak, dobit ali i drugih prihoda, uz mogućnost plaćanja poreskih obaveza u ratama, kao i odgađanje plaćanja poreskog duga. Takođe, treba istaći i isplatu minimalne plate i uplatu doprinosa za zaposlene, čiji poslodavci su prestali sa radom usljed pandemije (izgubljeno tržište, nedostatak sirovina i slično). Treba navesti i mjere za podršku ugroženim sektorima privrede u Bosni i Hercegovini (finansijska pomoć), kao i jednokratne novčane naknade koje su uplaćene zaposlenim čiji uslovi rada su bili otežani novonastalim okolnostima.

U prvom polugodištu 2020. godine, entitetske poreske uprave su ukupno prikupile oko 3,6 milijardi KM javnih prihoda, iz svojih nadležnosti. Smanjenje prihoda poreskih uprava iz prvog tromjesečja, tokom drugog tromjesečja 2020. godine, značajno se povećava, tako da su na kraju posmatranog perioda manji za 3,4% g/g. Već od marta mjeseca, u naplati prihoda entitetskih poreskih uprava, mogle su se primjetiti posljedice uzrokovane pandemijom virusa Covid-19, koje su se tokom aprila mjeseca produbile i čiji su negativni efekti nastavljeni i tokom maja i juna mjeseca. Detalji o naplati prihoda poreskih uprava slijede u tabeli ispod.

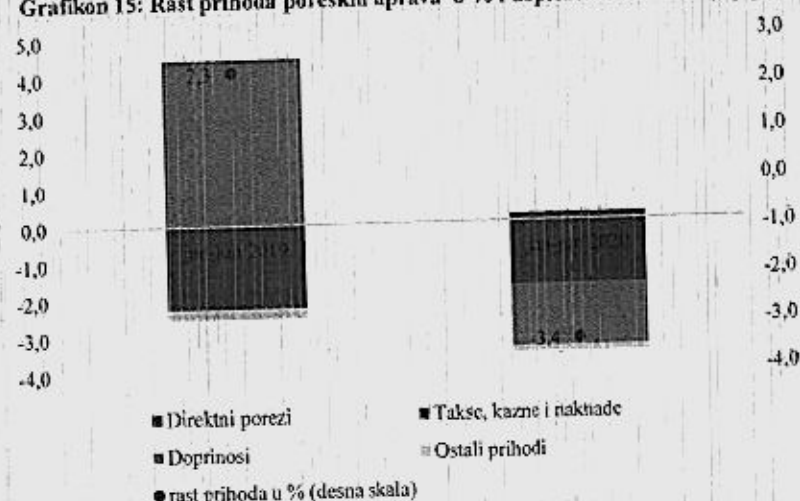
Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar - jun

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2019	2020		2019	2020		2019	2020	
Direktni porezi	476,3	436,9	-8,3	274,8	221,2	-19,5	751,1	658,0	-12,4
Porez na dohodak	210,0	203,2	-3,2	98,0	94,9	-3,2	307,9	298,1	-3,2
Porez na dobit	210,4	185,1	-21,0	154,7	112,8	-27,1	365,1	397,9	18,4
Porezi građana	55,7	48,3	-13,1	22,1	13,5	-39,0	77,8	61,9	-20,5
Ostali porezi	0,3	0,2	-30,2	0,0	0,0	0,0	0,3	0,2	-30,2
Takse, kazne i naknade	343,9	297,7	-13,4	199,7	178,9	-10,4	543,5	476,6	-12,3
Doprinosi	1.785,1	1.710,3	-4,2	764,4	774,5	1,3	2.549,5	2.484,8	-2,5
PIO	994,3	952,0	-4,3	432,6	441,9	2,1	1.426,9	1.393,8	-2,3
Zdravstvo	708,1	679,3	-4,1	274,8	279,0	1,5	983,0	958,3	-2,5
Nezaposleni	82,7	79,0	-4,4	17,9	13,7	-23,2	100,5	92,7	-7,8
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	36,6	37,2	1,6	36,6	37,2	1,6
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,6	2,8	8,1	2,6	2,8	8,1
Ostali prihodi	3,5	1,6	-54,4	4,7	0,5	-89,8	8,2	2,1	-74,8
UKUPNO	2.608,8	2.446,4	-6,2	1.243,6	1.175,1	-5,5	3.852,4	3.621,5	-3,4

Izvor: entitetske poreske uprave

Socijalni doprinosi. Kao najveća i najznačajnija kategorija (67%) prihoda iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava, prihodi po osnovu socijalnih doprinosa su u prvom polugodištu 2020. godine dostigli nivo od oko 2,5 milijardi KM. Nakon rasta od 2,6% g/g tokom K1 2020. godine, prihodi po osnovu doprinosa na kraju K2 2020. godine, bilježe smanjenje od 7,4% g/g, što je rezultiralo negativnom stopom od 2,5% na kraju prvog polugodišta. Najveća kategorija socijalnih doprinosa jesu doprinosi za penziono-invalidsko osiguranje, koji su smanjeni za 2,3% g/g.

Grafikon 15: Rast prihoda poreskih uprava u % i doprinosi rastu istih (u p.p.)

Izvor: entitetske poreske uprave

Direktni porezi. Prihodi po osnovu direktnih poreza na kraju prvog polugodišta 2020. godine, su iznosili oko 658 miliona KM, što je manje za oko 12,4% g/g. Na smanjenje poreza na dobit u najvećoj mjeri uticali su smanjenje prihoda od poreza na dobit pravnih lica u oblasti priređivanja igara na sreću, elektroprivrede, pošte, telekomunikacija i mikrokreditnih organizacija. Što se tiče poreza na dohodak, najveći uticaj na smanjenje su imali prihodi od poreza na obavljanje samostalne djelatnosti, kapitalne dobitke. Takođe, iako je udio ove kategorije mali, i prihodi od poreza na nepokretnosti i imovinu (porezi građana) bilježe značajno smanjenje. Navedena smanjenja rezultat su svakako umanjene ili u potpunosti obustavljene privredne aktivnosti privrednih subjekata.

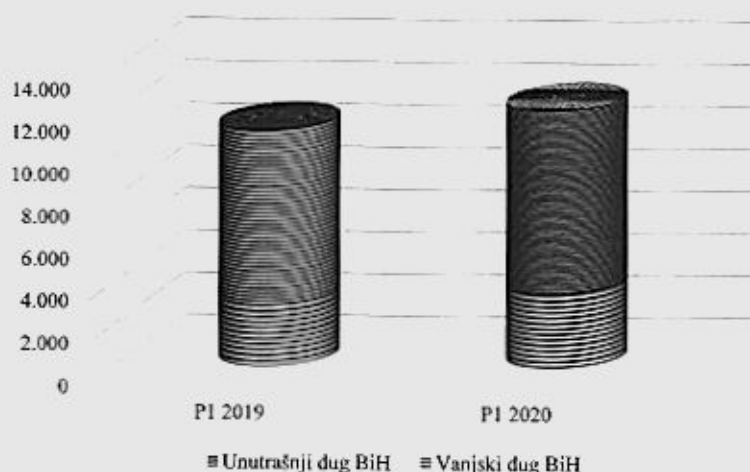
Takse, kazne i naknade. Po osnovu raznih taksi, naknada i kazni za prvih pola 2020. godine, ukupno je naplaćeno oko 676,6 miliona KM prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, navedeni prihodi su manji za 12,3%. Na smanjenje prihoda u kategoriji taksi najviše su uticale smanjenje naplate raznih administrativnih taksi i komunalnih taksi.

Javni dug

Prema podacima Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu MFT), ukupan javni dug (sa javnim dugom entiteta i Brčko Distrikta i vanjskim dugom jedinica lokalne samouprave) na kraju prvog polugodišta 2020. godine je dostigao iznos od oko 12,2 milijarde KM. U poređenju sa istim periodom 2019. godine, stanje javnog duga je poraslo za oko 9,1%. Ovim je javni dug Bosne i Hercegovine mjeren udjelom prema BDP-u povećan za 3,9 p.p. na 35,1% BDP-a²⁷. Na kraju posmatranog perioda, stanje vanjskog javnog duga je zabilježilo povećanje od 5,6%, g/g, dok je unutrašnji dug porastao za 18,8% g/g.

²⁷ BDP za 2020. godinu mjeren rashodivnim pristupom, prema projekcijama DEP-a iz septembra 2020. godine

Grafikon 16: Stanje javnog duga u milionima KM

Izvor: MFT Bosne i Hercegovine

Vanjski javni dug. Prema podacima MFT Bosne i Hercegovine za prvo polugodište 2020. godine, stanje javnog vanjskog duga je iznosilo oko 8,7 milijardi KM, čime je vanjski dug, u poređenju sa istim periodom prethodne godine, povećan za oko 5,6%. Vanjski dug mjeren udjelom prema BDP-u, bilježi porast od 2,1 p.p., čime je na kraju posmatranog perioda 2020. godine iznosio 25% BDP. Tokom K2 posmatrane godine, a u poređenju sa K1 iste godine, uočava se da je vanjski dug uvećan za oko 6,6%.

Najveći udio u vanjskom dugu se odnosi na dug Federacije Bosne i Hercegovine (57,2%), zatim slijede Republika Srpska sa učešćem od 41,4%, Institucije Bosne i Hercegovine sa 0,8% i Brčko Distrikt sa 0,6%. U strukturi vanjskog duga, prema kreditorima, najveći udio (31,6%) se odnosi na kredite uzete kod Svjetske banke i Evropske investicione banke (EIB) (23,1%) učešća u ukupnim kreditima. Ne treba izostaviti ni porast učešća duga prema Međunarodnom monetarnom fondu (MMF 10,8%). Ovdje se radi o 632,95 miliona KM novčanih sredstava Instrumenta za brzo finansiranje (RFI), u cilju pomoći prevažilaženja potreba platnog bilansa izazvane globalnom pandemijom Covid-19, povučenih tokom drugog tromjesečja 2020. godine.

U strukturi vanjskog duga prema valutama dominira dug izražen u evrima sa 56,5%. Zatim slijedi dug od 30,0% u SDR. Oko 63,2% vanjskog duga (kredita) je ugovoreno po fiksnoj kamatnoj stopi.

U prvom polugodištu 2020. godine, ukupno je servisirano oko 230 miliona KM obaveza po osnovu vanjskog duga, što je manje za 13,8% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Od tog iznosa 81,1% se odnosi na servis glavnice vanjskog duga.

U toku posmatranog perioda, a prema podacima MFT Bosne i Hercegovine, ukupno je povučeno oko 240,1 milion KM novih kreditnih sredstava, što je za oko 24,7% manje nego u istom periodu prethodne godine.

Za prvih pola godine godine, po osnovu odobrenih, a neangažovanih kreditnih sredstava ukupno je plaćeno oko 2,3 miliona KM penala. U poređenju sa istim periodom prethodne godine plaćeno je za preko dva puta više sredstava po ovom osnovu. Najveći iznos je plaćen Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD) (53,1%) od ukupno plaćenih penala.

Unutrašnji javni dug. Unutrašnji dug, prema podacima MFT Bosne i Hercegovine u prvih pola godine, je iznosio oko 3,5 milijardi KM, i u poređenju sa istim periodom 2019. godine veći je za 18,8%. Unutrašnji dug Bosne i Hercegovine kao udio u BDP-u u poređenju istim periodom prethodne godine, je uvećan za 1,9 p.p. i na kraju posmatranog perioda je iznosio oko 10,1% BDP-a.

Ukupan unutrašnji dug Federacije Bosne i Hercegovine je iznosio oko 1,2 milijarde KM, Republike Srpske oko 2,3 milijarde KM, dok je unutrašnji dug Brčko Distrikta iznosio svega 2,1 miliona KM.

Ako se posmatra unutrašnji dug prema nosiocima, smanjenje bilježi dug opština i javnih preduzeća²⁸, dok je kod svih ostalih zabilježeno povećanje. Na povećanje duga vlada entiteta od 23,1% g/g najviše se odrazilo povećanje duga po osnovu hartija od vrijednosti, ali i obaveza po osnovu kredita.

Tabela 4: Stanje unutrašnjeg duga prema nosiocima u milionima KM

Nosilac obaveza	P1 2019.	P1 2020.	rast u %
Dug vlada entiteta/ Distrikta	2.101,56	2.587,34	23,1%
Dug kantona	188,60	203,38	7,8%
Dug gradova	179,96	217,58	20,9%
Dug opština	198,86	192,83	-3,0%
Dug fondova socijalne sigurnosti	183,00	227,40	24,3%
Dug javnih preduzeća	102,09	81,94	-19,7%
UKUPNO UNUTRAŠNJI DUG	2.954,07	3.510,47	18,8%

Izvor: MFT BiH

Potraživanja od sektora opšte vlade²⁹. Ukupna komercijalna zaduženost sektora opšte vlade Bosne i Hercegovine na kraju prvog polugodišta 2020. godine, a prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu CBBiH), je dostigla iznos od oko 2,9 milijardi KM. Time je zaduživanje opšte vlade, kroz kredite komercijalnih banaka i emisije hartija od vrijednosti na kraju posmatranog perioda uvećano za oko 20,5% g/g. Obaveze po kreditima su zabilježile povećanje od 2,4% g/g i iznosile su oko 1,1 milijardu KM, dok su obaveze po hartijama od vrijednosti uvećane za 35,6% g/g i iznosile su oko 1,8 milijardi KM.

²⁸ Unutrašnji dug javnih preduzeća u većinskom vlasništvu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine se odnosi na kredite uzete kod banaka (JP Željeznice FBiH i JP Autoceste FBiH) i izdate obveznice (JP Autoceste FBiH).

²⁹ U skladu sa GFS Priručnikom, sektor opšte vlade definiše se tako da obuhvata sve entitete koji obavljaju funkcije vlade kao njihove osnovne djelatnosti. On ne obuhvata poslovna poduzeća u vlasništvu vlade koja proizvode robe i/ili usluge te ostvaruju profit prodajom istih po ekonomskim cijenama. U opštu vladu uključeni su i fondovi socijalne zaštite, tj. fondovi za penzijsko-invalidsko osiguranje, zapošljavanje, zdravstvo, dječiju zaštitu i za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, te vanbudžetski fondovi za izgradnju puteva odnosno JP direkcije za izgradnju i održavanje cesta svih nivoa vlasti kao i JP autoputevi u oba entiteta.

Grafikon 17: Zaduženost sektora opšte vlade kroz komercijalno zaduživanje (u %)

Sa grafikona iznad se jasno može vidjeti da je tokom drugog kvartala evidentno ubrzano zaduživanje putem emisija hartija od vrijednosti, kako bi se obezbjedila dodatna novčana sredstva za finansiranje izdataka uvećanih izazvanim Covid-om 19.

Tokom posmatranog perioda 2020. godine, a u skladu sa indikativnim kalendarom za 2020. godinu, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine se zadužila za novih 190 miliona KM. U istom periodu, prema indikativnom kalendaru zaduživanja za 2020. godine, Vlada Republike Srpske se zadužila za novih 320,6 miliona KM. Detalji o vrstama hartija od vrijednosti i uslovima zaduživanja mogu se naći u dodatku.

Izveštaj o operacijama konsolidovane centralne vlade Bosne i Hercegovine³⁰

Vlade na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, su se suočile sa posljedicama izazvanim epidemijom Covid-19. Nakon svjetske ekonomske krize, novonastala situacija kako na globalnom planu, tako i za Bosnu i Hercegovinu predstavlja veliki izazov. Kako bi na vrijeme reagovala na pojavu negativnih efekata, entitetske vlade su izvršile rebalans budžeta i donijele niz mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije.

Na kraju prvog polugodišta posmatrane godine, primarni fiskalni bilans centralne vlade je iznosio oko -138 miliona KM, odnosno oko -0,8% BDP-a prema rashodovnom pristupu³¹. U istom periodu, tekući fiskalni bilans je ostvario deficit u iznosu od 251 milion KM (-1,4% BDP-a). Ostvareni deficit rezultat je smanjenja naplate prihoda, i znatno bržeg povećanja rashoda, izazvanim epidemijom Covid-19.

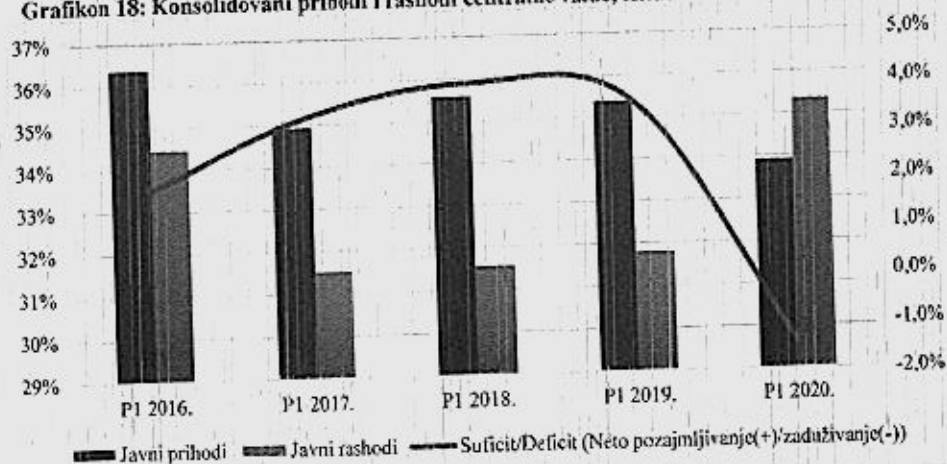
Konsolidovani prihodi centralne vlade Bosne i Hercegovine na kraju posmatranog perioda, su dostigli oko 5,9 milijardi KM, i manji su za skoro 5% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovim su javni prihodi smanjili svoj udio u BDP-u za 1,5 p.p. u poređenju sa prvim polugodištem 2019. godine, i na kraju posmatranog perioda su iznosili 33,9% BDP-a. Svi nivoi vlasti ostvarili su smanjenje prihoda, osim Institucija Bosne i Hercegovine, čiji prihodi bilježe

³⁰ Podaci o centralnoj vladi ne uključuju lokalni nivo vlasti (opštine i gradove), JP Ceste, JP Autoceste, kao i Fondove za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalidnih lica svih nivoa vlasti. Podaci za tekuću godinu se daju na kumulativnoj osnovi od početka godine do datog kvartala.

³¹ Podaci o rashodovnom BDP-u su preuzeti iz kvartalnih saopštenja BHAS.

povećanje (4,2% g/g). Glavne kategorije prihoda, prihodi od poreza su smanjeni za 10,0% g/g, dok su prihodi po osnovu socijalnih doprinosa manji za 3,0% g/g.

Grafikon 18: Konsolidovani prihodi i rashodi centralne vlade, tekući suficit/deficit u % BDP-a

Izvor: CBBiH, BHAS

Konsolidovani rashodi centralne vlade Bosne i Hercegovine, tokom prvog polugodišta su uvećani za 10,0% g/g čime su dostigli iznos od oko 6,1 milijardu KM. Ovim se njihov udio u BDP-u, u poređenju sa istim periodom prethodne godine, povećao za 3,5 p.p. i na kraju posmatranog period iznosio oko 35,3% BDP-a. Svi nivoi vlasti, osim Brčko Distrikta koje je zabilježilo neznato smanjenje (stagnacija), su tokom posmatranog perioda, ostvarili rast javnih rashoda: Institucije Bosne i Hercegovine 1,1% g/g, Federacija Bosna i Hercegovina 4,7% g/g, Republika Srpska 23,2% g/g. Na rast rashoda, uticao je rast svih pojedinačnih rashodovnih kategorija.

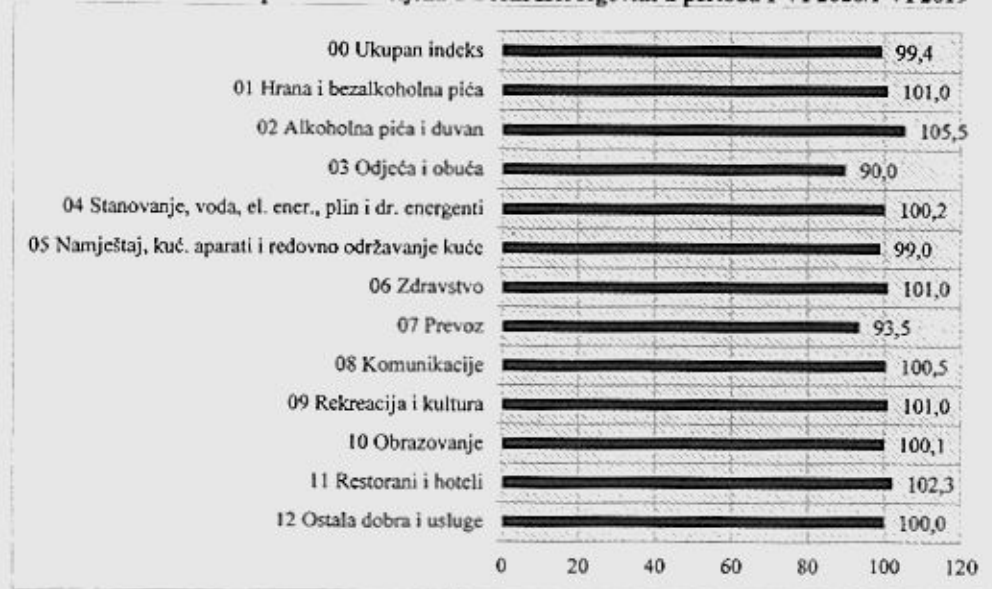
III CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR

Cijene

- *Smanjenje ukupnog nivoa cijena u Bosni i Hercegovini u periodu I-VI 2020. godine – deflacija 0,6%.*
- *Najznačajnije smanjenje cijena u odjeljcima prevoza, odjeće i obuće.*
- *Prosječna cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u posmatranom periodu smanjena oko 37% g/g.*

U Bosni i Hercegovini u periodu I-VI 2020. godine registrovana je deflacija od 0,6%. Najznačajnije smanjenje cijena u posmatranom periodu bilo je u odjeljcima prevoza, odjeće i obuće kao i namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanje kuće.

Grafikon 19: Indeks potrošačkih cijena u Bosni Hercegovini u periodu I-VI 2020/I-VI 2019

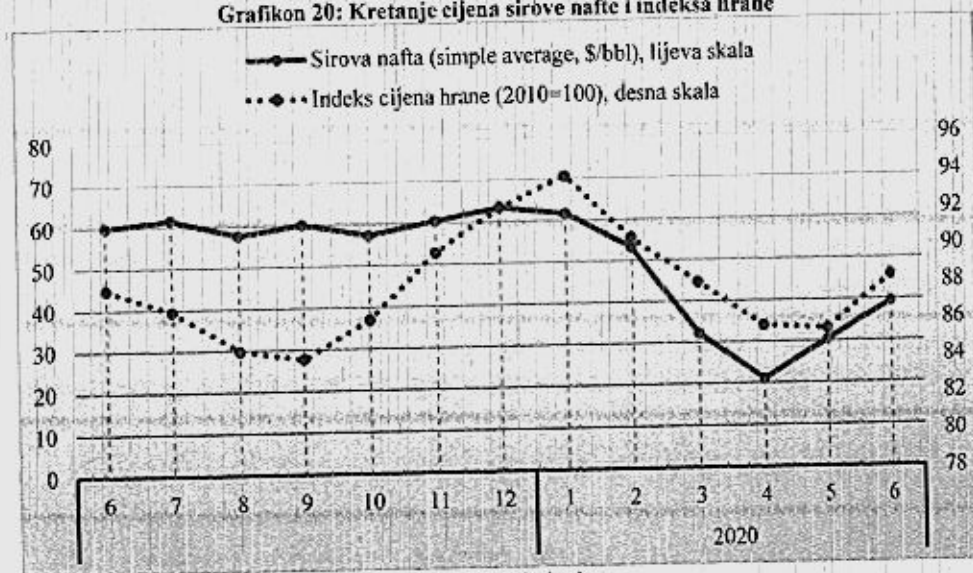

Izvor: BHAS

Zbog nižih cijena nafte i naftnih derivata periodu I-VI 2020/I-VI 2019 u odjeljku prevoza cijene su bile niže za 6,5%. Prosječna cijena sirove nafte prema podacima Svjetske banke u posmatranom polugodištu iznosila je 39,7 \$/barelu i niža je oko 37% u odnosu na isti period 2019. godine. Na grafikonu ispod se može primjetiti da su cijene sirove nafte u prvom kvartalu imale značajan opadajući trend da bi u drugom kvartalu počele postepeno rasti.

Međutim, prosječna cijena sirove nafte u prvom polugodištu 2020. godine znatno je niža u odnosu na prvo polugodište 2019. godine što se može vidjeti na grafikonu 20.

Grafikon 20: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane

Izvor: Svjetska banka

U odjeljku hrane i bezalkoholnih pića cijene su uvećane za 1% u periodu I-VI 2020/I-VI 2019. godine zbog rasta cijena hrane u Bosni i Hercegovini jer se istovremeno cijene bezalkoholnih pića nisu značajno mijenjale. Na svjetskom tržištu indeks hrane u periodu I-VI 2020. godine takođe je bio veći za 2,3% u odnosu na isti period prethodne godine.

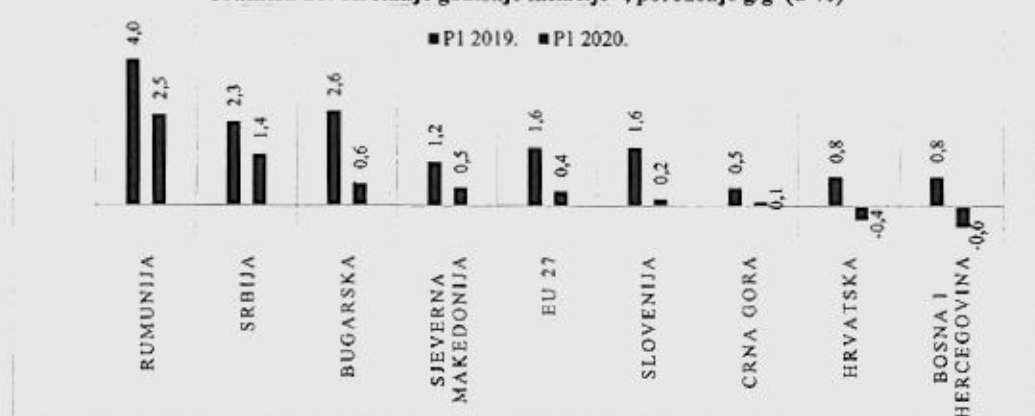
Cijene u odjeljku stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata su skromno uvećane za 0,2% u posmatranom polugodištu. U okviru ovog odjeljka cijene najamnina, vodosnabdijevanja, različitih komunalnih usluga i plina su bile veće, dok su istovremeno cijene tečnih goriva kao i održavanja i popravke stana bile niže, što je uticalo na pomenuti skromni rast cijena u ovom odjeljku.

Najbrži rast cijena je i dalje registrovan u odjeljku alkoholnih pića i duvana (5,5% g/g). Na početku 2020. godine nastavljeno je usklađivanje akcizne politike na duvan i cigarete sa zakonodavstvom u Evropskoj uniji što je najviše uticalo na rast cijena pomenutog odjeljka.³²

U prvom polugodištu 2020. godine u većini zemalja Evropske unije i regionu registrovan je umjeren i nešto sporiji rast inflacije. Prosječna inflacija u EU 27 u posmatranom periodu je iznosila 0,4%. U poređenju sa zemljama na grafikonu ispod u Bosni i Hercegovini je pored Hrvatske registrovana deflacija u periodu I-VI 2020. godine.

³² Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2020. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,04 KM, a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3, stav (3) ove odluke iznosi 121,6 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2020. godinu.

Grafikon 21: Kretanje godišnje inflacije³³, poređenje g/g (u %)

Izvor: Eurostat i agencije za statistiku posmatranih zemalja

Monetarni sektor

- Ukupna novčana masa na kraju lipnja 2020. godine uvećana za 6,9% g/g.
- Bruto devizne rezerve uvećane za 8,3% g/g. Investicije u vrijednosne papire nastavljaju činiti najveći udio u strukturi.

Ukupna novčana masa (u daljem tekstu M2) na kraju drugog kvartala iznosi 26,7 mlrd. KM sa stopom rasta od 6,9%. Rast M2 u većoj mjeri je potpomognut transakcijskim novcem. Transakcijski novac (M1) bilježi znatno veću stopu rasta od 11,7% g/g dok je kvazi novac (QM) za 2,2% g/g veći u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

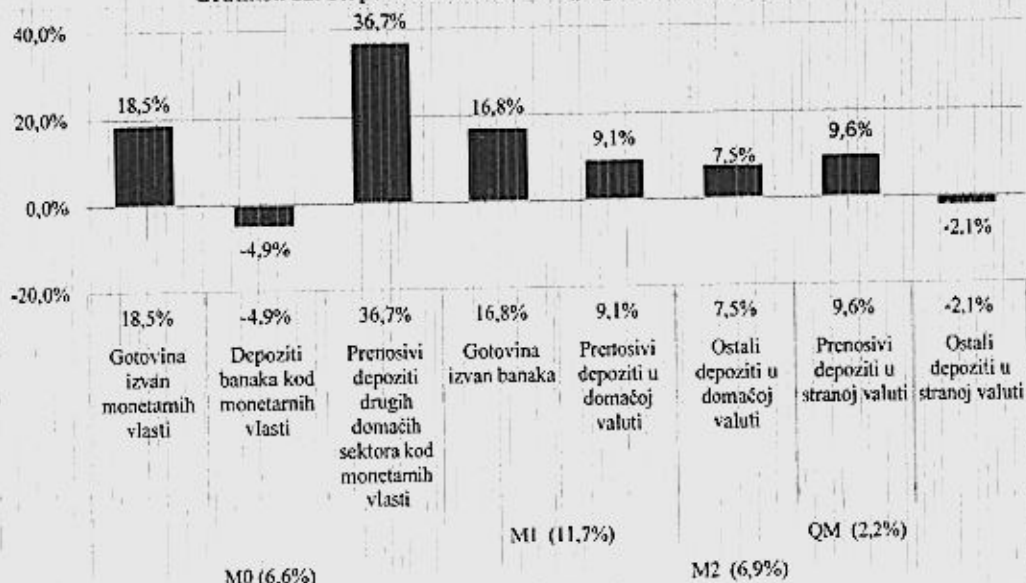
U okviru M1 podjednak doprinos rastu M2, doprinijeli su prenosivi depoziti u domaćoj valuti i gotovina izvan banaka sa 3,0 p.p. i 2,8 p.p. respektivno. Prenosivi depoziti u domaćoj valuti sa iznosom od 8,9 mlrd. KM čine 33,6% učešća u M2.

Komponente kvazi novca imale su značajno manji doprinos rastu novčane mase. Ostali depoziti u domaćoj valuti sa 0,8 p.p., prenosivi depoziti u stranoj valuti sa 0,9 p.p. i negativan doprinos ostalih depozita u stranoj valuti sa 0,6 p.p. Ipak, ostali depoziti u stranoj valuti i dalje su drugi po učešću u M2 sa iznosom od 7,3 mlrd. KM.

Rezervni novac (u daljem tekstu M0) na kraju drugog kvartala ima iznos od 11,3 mlrd. KM i stopu rasta od 6,6% g/g. Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti su ostvarili najveću stopu rasta od 36,7% koji zbog malog udjela od 1,8% imaju neznatan doprinos rastu M0. Najveći doprinos rastu rezervnog novca ima gotovina izvan monetarnih vlasti sa 8,6 p.p. i iznosom od 5,8 mlrd. KM što je rast od 18,5 % g/g. Negativnu stopu rasta od 4,9% g/g imali su depoziti banaka kod monetarnih vlasti sa iznosom od 5,2 mlrd. KM što ih i dalje čini drugima po učešću u M0 sa 46,4%. Pokrivenost rezervnog novca deviznim rezervama iznosi na kraju ovog razdoblja 115,6%.

³³ Inflacija za EU 28, Bugarsku, Rumuniju, Sloveniju i Hrvatsku je mjerena harmonizovanim indesom potrošačkih cijena (HICP). Izvor: Eurostat. Za Bosnu i Hercegovinu, Sjevernu Makedoniju, Crnu Goru i Srbiju inflacija je predstavljena CPI indeksom.

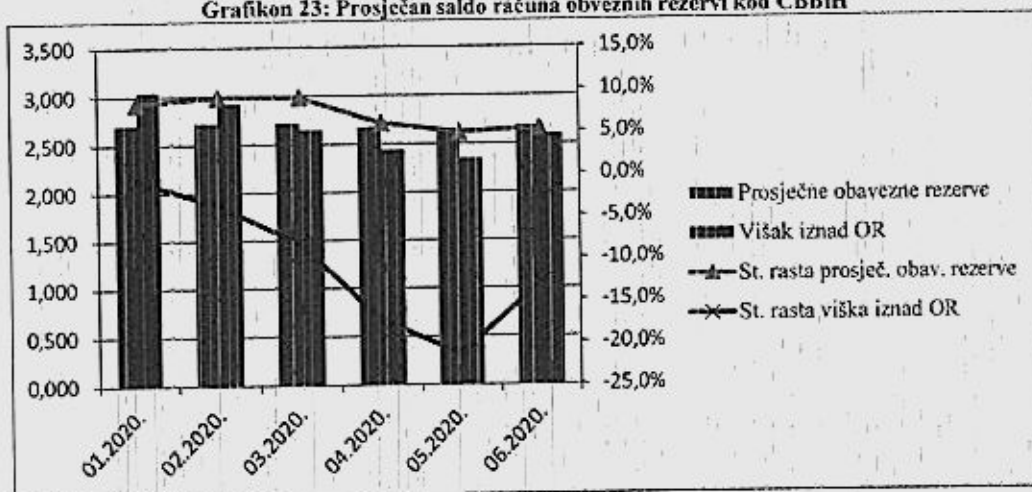
Grafikon 22. Stope rasta monetarnih agregata VI 2020/ VI 2019

Izvor: CBBiH

Prosječna stopa obveznih rezervi iznosila je 10% dok je implicitna stopa bila 19,7%. Prosječan saldo obveznih rezervi kod CBBiH dostigao je iznos od 5,3 mlrd. KM što je negativan rast od 4,6% g/g u odnosu na lipanj prošle godine. Prosječne obvezne rezerve dostigle su iznos od 2,7 mlrd. KM i pozitivnu stopu rasta od 5,3% dok je višak iznad obveznih rezervi sa iznosom od 2,6 mlrd. KM ostvario negativan rast od 13,1% g/g.

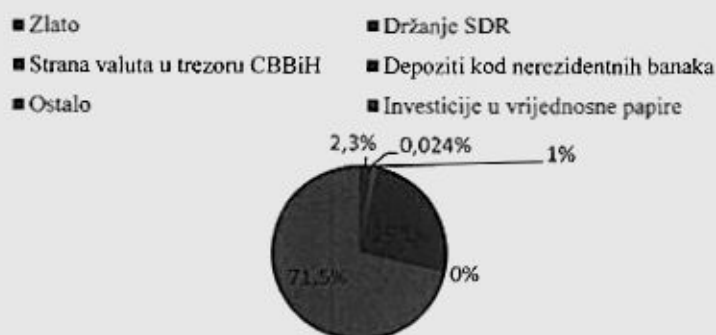
Grafikon 23: Prosječan saldo računa obveznih rezervi kod CBBiH

Izvor: CBBiH

Ukupne bruto devizne rezerve završno sa mjesecom lipnjem dostigle su iznos od 13 mlrd. KM i stopu rasta od 8,3% g/g. U strukturi bruto deviznih rezervi, najveće učešće zauzimaju investicije u vrijednosne papire koje sa iznosom od 9,3 mlrd. KM čine 71,5% učešća, nakon čega slijede depoziti kod nerezidentnih banaka sa 25,1% učešća i iznosom od 3,3 mlrd. KM. Investicije u vrijednosne papire zabilježile su rast od 9%, depoziti kod nerezidentnih banaka porasli su za 11% dok se negativna stopa rasta od 54%, nastavlja za stranu valutu u trezoru CBBiH.

Grafikon 24: Struktura bruto deviznih rezervi

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

U konsolidovanom izvještaju CBBiH ukupna aktiva bankarskog sektora na kraju lipnja 2020. godine iznosila je oko 32,7 mlrd. KM sa stopom rasta od 2.3% g/g. Najveće učešće od 30,2 % su imala potraživanja od ostalih domaćih sektora sa stopom rasta 1,7% g/g nakon čega slijede potraživanja od nefinancijskih privatnih poduzeća sa 26,8% i negativnom stopom rasta od 2,6%. Najveću stopu rasta od 4,4% zabilježila je inozemna aktiva koja sa iznosom od 4,1 mlrd. KM ima četvrto najveće učešće u ukupnoj aktivni sa 12,6%.

Ukupna pasiva iznosila je 32,7 mlrd. KM što je rast od 2.3% g/g. Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj valuti imaju najveće učešće u ukupnoj pasivi sa 26,8% i stopom rasta 8,6% g/g i iznosom od 8,7 mlrd. KM. Ostali depoziti drugih domaćih sektora u stranoj valuti su drugi sa učešćem od 22,3%, iznosom od 7,3 mlrd. KM, ali i negativnom stopom rasta u odnosu na isto razdoblje prošle godine, 2,1%.

Završno sa mjesecom lipnjem, ukupan finansijski rezultat bankarskog sektora iznosi 142,6 mil. KM što predstavlja pad od 38,7 % g/g. U segmentu strukture prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi su imali najveći udio od 62%, dok su operativni prihodi učestvovali sa 38%.

U strukturi rashoda, najveće učešće su zabilježili neamatni rashodi sa 85,2%. Rashodi od kamata imali su udio od 14,8%. Smanjenje dobiti rezultat je negativnog rasta prihoda sa stopom od 1,8% i rastom ukupnih neamatnih rashoda za 15,6% u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

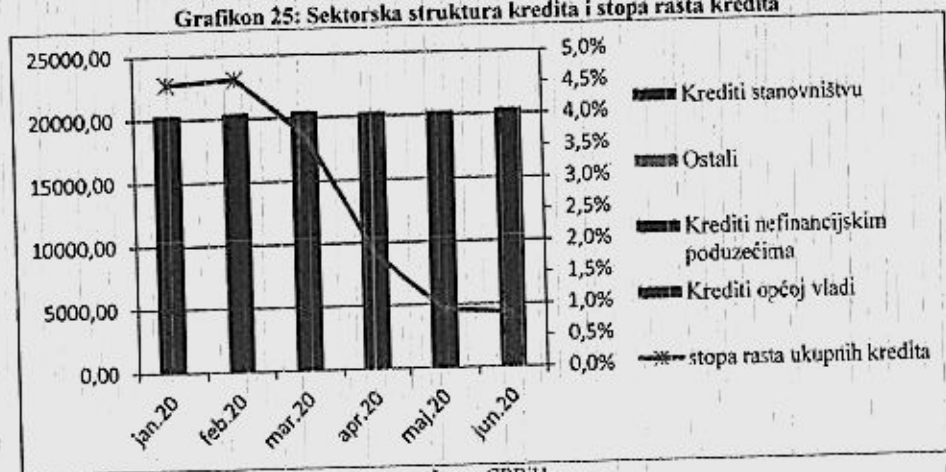
Tabela 5: Finansijski rezultat bankarskog sektora u Bosni i Hercegovini na kraju perioda u 000 KM

R.br.	U milionima KM	PI 2019	PI 2020	promjena g/g
1	Prihodi od kamata i slični prihodi	512.342	494.838	-3,40%
2	Operativni prihodi	300.161	303.251	-1,02%
3	Ukupni Prihodi (1+2)	812.503	798.089	-1,77%
4	Rashodi po kamatama i slični rashodi	93.839	96.390	2,71%
5	Nekamatni rashodi	480.199	555.130	15,60%
6	Ukupni Rashodi (4+5)	574.038	651.520	13,50%
7	Porezi	5.890	4.660	-20,88%
9	Ukupni Rezultat	232.619	142.628	-38,69%

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Ukupan iznos plasiranih kredita na kraju lipnja 2020. godine iznosi 20,4 mlrd. KM što predstavlja povećanje za 0,9% g/g u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Kao što se može vidjeti na grafikonu ispod, najveće učešće u rastu imali su krediti stanovništvu koji su posmatrano razdoblje završili sa rastom od 1,9% g/g i iznosom od 9,8 mlrd. KM. Na drugom mjestu po učešću su krediti nefinancijskim poduzećima koji su u lipnju ove godine zabilježili negativan rast od 1,2% u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

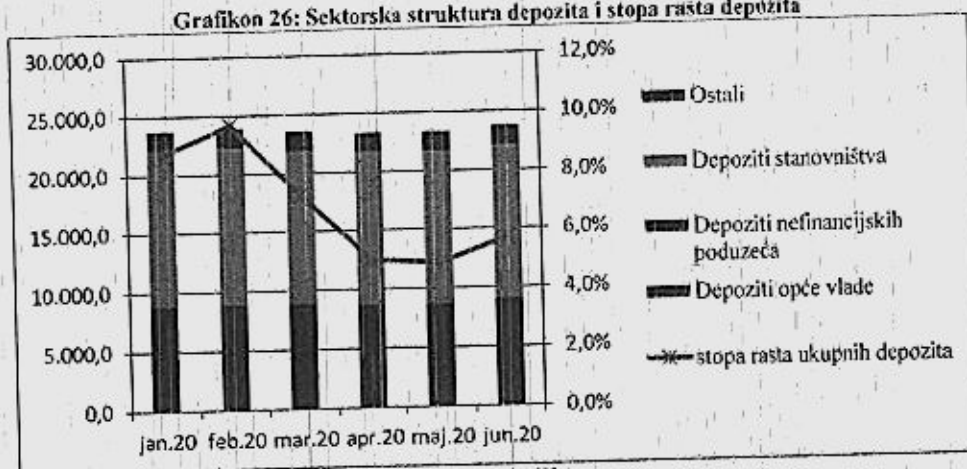
Grafikon 25: Sektorska struktura kredita i stopa rasta kredita

Izvor: CBBiH

Iznos ukupnih depozita iznosi 23,8 mlrd. KM uz zabilježenu stopu rasta od 5,7% g/g. Najveće učešće u ukupnim depozitima imali su depoziti stanovništva od 55,2% koji su uvećani za 3,3% g/g i iznose 13,1 mlrd. KM. Depoziti nefinancijskih poduzeća su drugi po učešću sa 23,7% i stopom rasta od 10,6% g/g i sa najvećim doprinosom rastu ukupnih depozita od 2,4 p.p. Depoziti opće vlade ostvarili su stopu rasta od 10,2% g/g sa ostvarenim iznosom od 3,4 mlrd. KM na kraju mjeseca lipnja.

Grafikon 26: Sektorska struktura depozita i stopa rasta depozita

Izvor: CBBiH

Razlika ukupnih depozita i plasiranih kredita tj. neto štednja na kraju lipnja iznosi 3,4 mlrd. KM uz stopu rasta od 48,3% g/g. Pozitivnu štednju ostvario je sektor stanovništva u iznosu od 3,3 mlrd. KM dok je sektor nefinancijskih poduzeća nastavio negativan trend i kraj lipnja završio sa negativnom štednjom od 3,6 mlrd. KM.

Prosječna EKS na ukupne depozite u drugome kvartalu 2020. godine iznosila je 0,96% dok je EKS na kratkoročne depozite i dugoročne depozite 0,48% i 1,43% slijedom. Prosječna EKS na kredite je 3,95%, na kratkoročne je 2,84%, a na dugoročne kredite 5,59%.

Tržište kapitala

- Na kraju prvog polugodišta 2020. god. ukupan promet na berzama u Bosni i Hercegovini je dostigao 734 mil. KM uz stopu rasta 83,3% g/g.
- Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) na kraju mjeseca juna 2020.god. je dostigla iznos od 9,6 mlrd. KM uz stopu rasta od 6,1% g/g.
- Vodeći berzanski indeksi u svijetu bilježe značajan pad prouzrokovan pandemijom u prvom polugodištu 2020. godine.

Indeksi

Posmatrajući kretanje vrijednosti svih važnijih indeksa u SAD i Evropi u prvom polugodištu 2020. godine, primjetan je uticaj pandemije covid-19 pri poređenju sa vrijednostima iz 2019. god. (tabela ispod). Tako je indeks Dow Jones Indeks (DJIA) zabilježio pad vrijednosti od 3% g/g, a londonski FTSE100 pad po stopi od 16,9% g/g i Europe stoxx 600 po stopi 6,4% g/g.

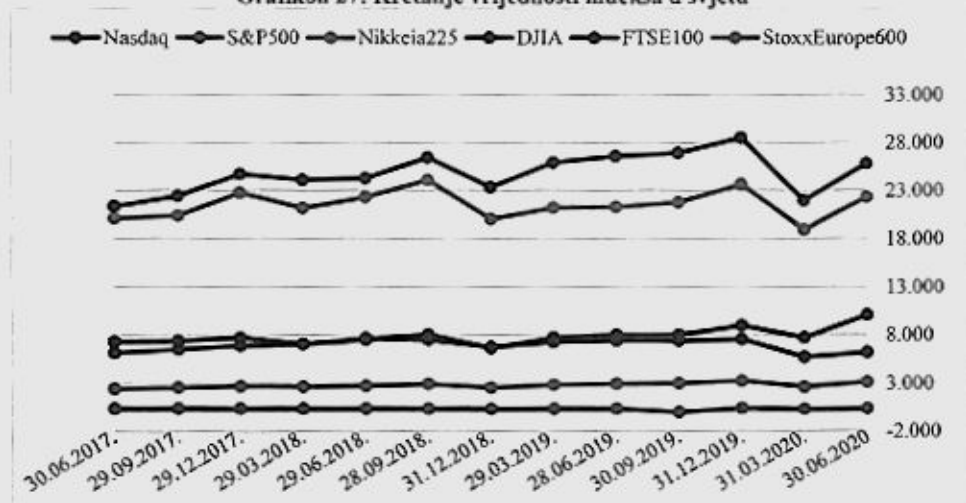
Tabela 6: Promjena vrijednosti vodećih berzanskih indeksa u svijetu

Period	DJIA	Nasdaq	S&P 500	FTSE 100	Stoxx Europe 600	Nikkei 225
30.06.2020/31.12.2019.	-9,6%	12,1%	-4,0%	-18,2%	-13,3%	-5,8%
30.06.2020/28.06.2019.	-3,0%	25,6%	5,4%	-16,9%	-6,4%	4,8%

Izvor: WSJ, Bloomberg

Na kraju prvog kvartala 2020. godine nakon popuštanja restriktivnih mjera te uvođenja paketa pomoći privredi od strane većine zemalja u svijetu dolazi do postepenog oporavka vrijednosti berzanskih indeksa, što se može vidjeti na grafikonu ispod.

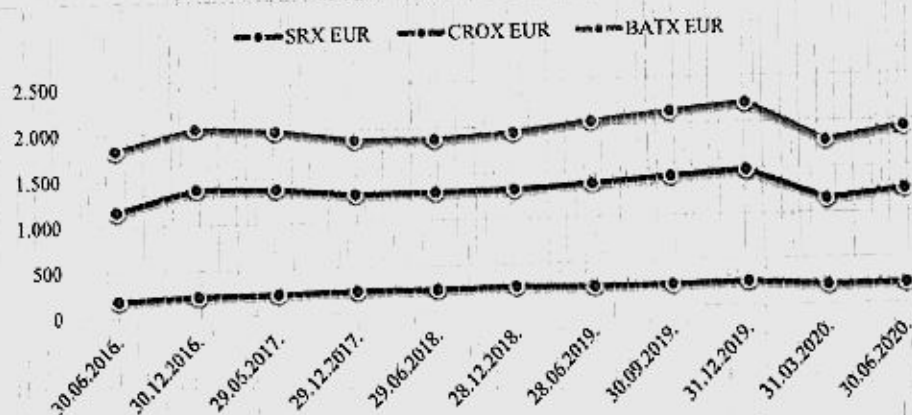
Grafikon 27: Kretanje vrijednosti indeksa u svijetu

Izvor: WSJ, Bloomberg

Slično su se ponašali i regionalni indeksi listirani na Bečkoj berzi, koji su na kraju prvog polugodišta 2020. godine registrovali značajan pad vrijednosti (prouzrokovan pandemijom) u odnosu na vrijednost koju su imali u istom periodu prošle godine. Tako je srbijanski SRX indeks ostvario pad po stopi od 8,8% g/g, Hrvatski CROX indeks ostvario pad po stopi od 9% g/g dok je Bosanski BATX zabilježio minimalan rast od 1,1%. Regionalni indeksi su poredeći vrijednosti u odnosu na kraj 2019. godine zabilježili još i veći pad. Najveći pad 17% g/g je ostvario Srbijanski SRX a takođe je i Hrvatski CROX indeks je zabilježio značajan pad vrijednosti 15,7% g/g. U istom periodu Bosanski BATX³⁴ indeks je ostvario nešto blaži pad od 6,0% g/g.

Grafikon 28: Kretanje vrijednosti indeksa na Bečkoj berzi

Izvor: Wiener Börse

Na području Bosne i Hercegovine vrijednosti Indeksa na kraju prvog polugodišta 2020. godine su se različito ponašale. Indeks investicionih fondova BIFX na Sarajevskoj berzi (u daljnjem tekstu SASE) je zabilježio rast vrijednosti za 26,5% g/g. Vrijednost indeksa SASX-10 (koji prati vrijednost dionica prvih 10 kompanija na tržištu u Federaciji Bosne i Hercegovine) je zabilježio rast od 2,3% g/g, dok je indeks SASX-30 ostvario rast od 13,9% g/g. Na Banjalučkoj berzi Indeks preduzeća elektroprivrede (ERS-10³⁵) imao je pad vrijednosti od 7,2% g/g dok je indeks BIRS zabilježio skroman rast od 2,1% g/g.³⁶

Tabela 7: Promjena vrijednosti (u % g/g) indeksa na SASE i BLSE

Period	BIFX	SASX-10	SASX-30	BIRS	ERS-10
30.06.2020/31.12.2019.	7,5%	-5,2%	5,4%	1,3%	2,6%
30.06.2020/28.06.2019.	26,5 %	2,3%	13,9%	2,1%	-7,2%

Izvor: SASE i BLSE

³⁴ Učešće u BATX: Tehnologija i telekomunikacije 41,9% („BH Telecom“ d.d. Sarajevo i „Telekom.Srpske“), Zdravstvo 22,8% („Bosnalijek“ d.d. Sarajevo), Potrošački proizvodi 17,0% („Badeko Adria“ Sarajevo), Finansije bankarstvo 9,5% (Nova Banka AD Banja Luka), Proizvodnja el. energije 8,8% („JP Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo), Izvor https://www.wienerborse.at/en/indices/index-values/segmentation/?ISIN=AT0000A0FSC7&ID_NOTATION=32133504.

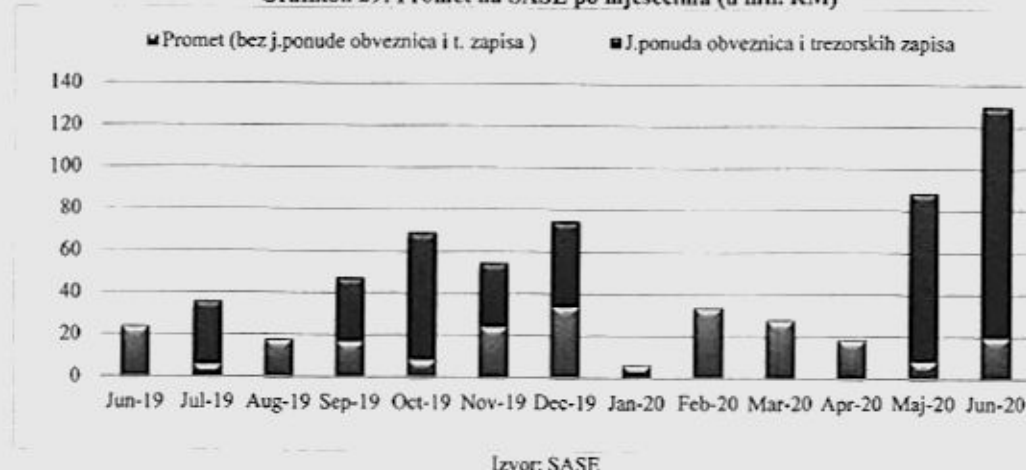
Ukupni promet i kapitalizacija

Ukupan ostvareni promet na SASE i BLSE u prvom polugodištu 2020. godine je iznosio 734 mil. KM uz stopu rasta 83,3% g/g. Od ovog iznosa, 553,2 mil. KM se odnosi na promet ostvaren obveznicama i trezorskim zapisima što predstavlja 75,4% ukupnog ostvarenog prometa u prvom polugodištu.

Ukupan ostvareni promet na SASE u prvom polugodištu je dostigao 304,86 mil. KM i bio je veći 2,3 puta u odnosu na isti period prošle godine. Od ovoga iznosa 189,7 mil. KM (62,2%) se odnosi na promet obveznicama i trezorskim zapisima.

Najveći promet u ovome periodu je ostvaren dionicama Energonova d.d. Sarajevo u iznosu 9,3 mil. KM, zatim dionicama ZIF Prof Plus d.d. Sarajevo u iznosu 10,3 mil. KM i BH Telecom d.d. Sarajevo u iznosu 8,6 mil. KM.

Grafikon 29: Promet na SASE po mjesecima (u mil. KM)

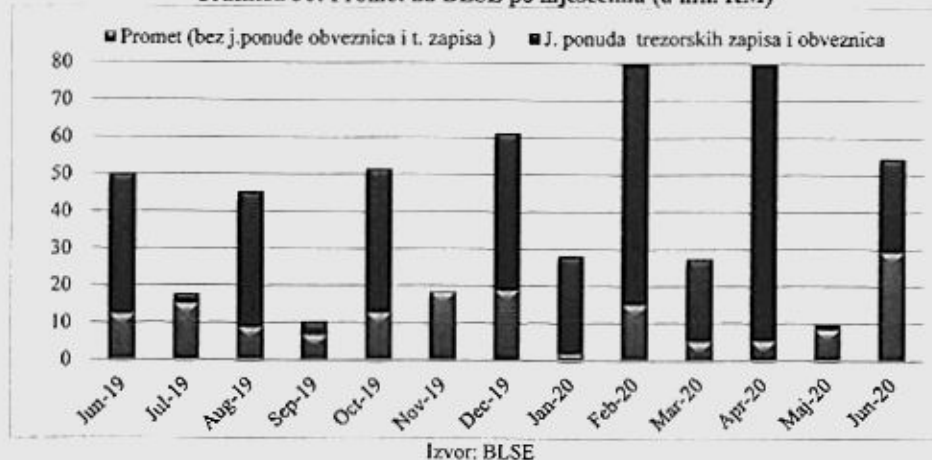

Izvor: SASE

Ukupan ostvareni promet na BLSE u prvom polugodištu je dostigao 429,1 mil. KM uz stopu rasta 60,5% g/g. Od ovoga iznosa 363,5 mil. KM (84,7%) se odnosi na javnu ponudu obveznica i trezorskih zapisa.

Najveći ukupni promet u prvom polugodištu 2020. godine je ostvaren dionicama Republika Srpska - trezorski zapisi (6M 02/10/20) u iznosu 19,4 mil. KM, Nova banka a.d. Banja Luka u iznosu 7,6 mil. KM i dionicama Telekom Srpske a.d. Banja Luka u iznosu 7,3 mil. KM.

Grafikon 30: Promet na BLSE po mjesecima (u mil. KM)

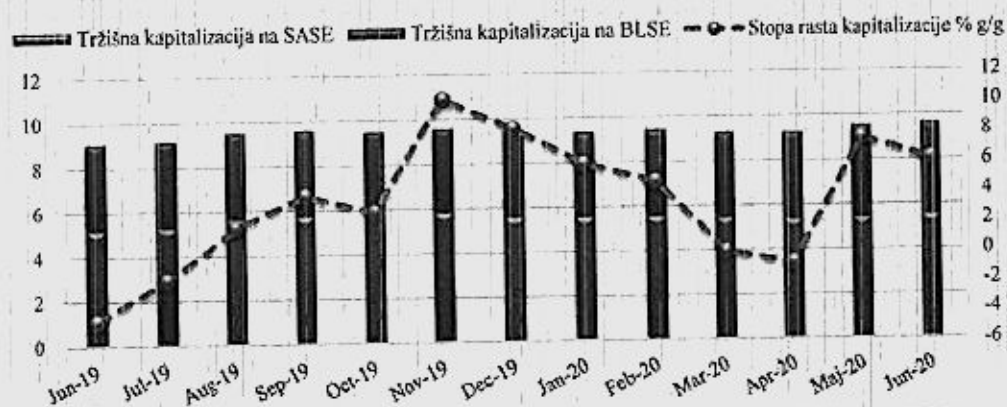

Izvor: BLSE

Na kraju mjeseca juna 2020. godine kapitalizacija na SASE je iznosila 5,5 mlrd. KM i ostvarila je učešće 57,4% u ukupnoj kapitalizaciji. U istom periodu kapitalizacija na BLSE je dostigla iznos od 4,1 mlrd. KM uz učešće od 42,6% u ukupnoj kapitalizaciji.

Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) je na kraju mjeseca juna uz stopu rasta od 6,1% g/g dostigla iznos od 9,6 mlrd. KM.

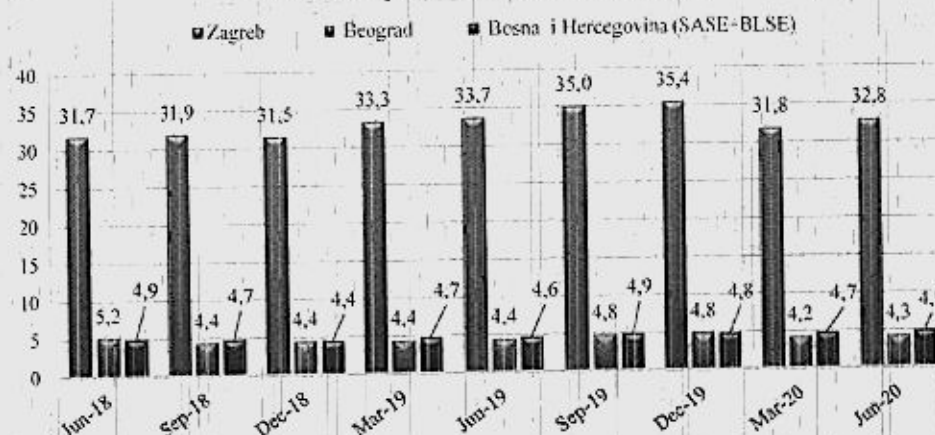
Grafikon 31: Kapitalizacija u mlrd. KM i stopa rasta (u %) na SASE i BLSE

Izvor: SASE i BLSE

Posmatrajući regionalne vrijednosti kapitalizacije zabilježen je pad i na Zagrebačkoj i na Beogradskoj berzi. Tako je na kraju prvog polugodišta 2020. godine kapitalizacija na Zagrebačkoj burzi imala negativnu stopu rasta od 2,5% g/g³⁷ dok je kapitalizacija na Beogradskoj berzi ostvarila pad od 2,9% g/g.

Grafikon 32: Kapitalizacija u regionu u mil. EUR

Izvor: SASE, BLSE, BELEX, CROBEX

³⁷ Na osnovu vrijednosti izraženih u Eur.

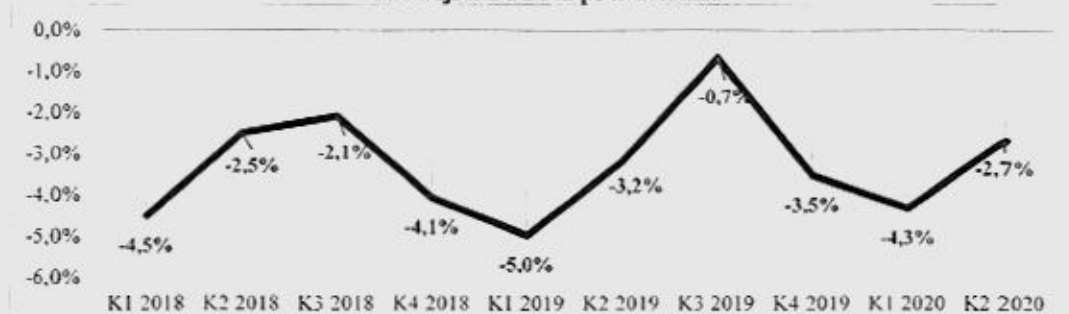
IV VANJSKI SEKTOR

Platni bilans Bosne i Hercegovine

- Smanjenje deficita tekućeg računa u P1 2020. godine
- Pad doznaka građana iz inostranstva 16,9%

U P1 2020. godine došlo je do smanjenja deficita tekućeg računa, u odnosu na isti period prethodne godine, sa 710 miliona KM (P1 2019) na 613 miliona KM (P1 2020), tj. smanjenje je procentualno iznosilo 14%³⁸. Ukoliko se posmatra deficit tekućeg računa kao udio u BDP-u³⁹ deficit tekućeg računa u P1 2020. godine je iznosio -3,5% BDP dok je godinu ranije u istom periodu zabilježeni udio iznosio -4,1% BDP-a.

Grafikon 33: Kretanje deficita tekućeg računa Bosne i Hercegovine kao udjela u BDP-u po kvartalima

Izvor: CBBiH

Prema dostupnim podacima CBBiH deficit vanjske trgovine u P1 2020. godine iznosio je oko 2,38 milijardi i ostvario je pad od 9,2% u odnosu na isti period prošle godine. U sklopu deficita vanjske trgovine, u posmatranom kvartalu, je zabilježen pad uvoza roba i usluga od 17,8% (u K1 pad je iznosio 5,5% a u K2 28,6%) kao i pad izvoza roba i usluga od 21% (u K1 pad od 5,9% a u K2 33,3%).

Grafikon 34: Kretanje tekućeg računa Bosne i Hercegovine – po godinama u P1

Izvor: CBBiH

Tekući prilivi iz inostranstva (kao komponenta neto priliva) su u posmatranom periodu zabilježili pad od 15,2%. U okviru ovih priliva došlo je do smanjenja priliva novca kod

³⁸ Izvor podataka: Centralna banka BiH

³⁹ Izvor podataka: BHAS, Bruto domaći proizvod, rashodni pristup, kvartalni podaci, oktobar 2020. godine

domaćinstava od 14,8%. Ovom padu priliva kod domaćinstava najviše su doprinjele smanjene kompenzacije zaposlenih rezidenata Bosne i Hercegovine u inostranstvu za 32,9% (pad u K1 od 17,2% a u K2 od 49,5%) te pad doznaka građana iz inostranstva od 16,9% (u K1 pad je iznosio 3,4% a u K2 28,4%). Ostali tekući transferi iz inostranstva u P1 2020. godine su zabilježili rast (riječ je o 16 miliona KM više doznačenih sredstava u odnosu na isti period prethodne godine) dok su istovremeno doznake socijalnih beneficija iz inostranstva ostvarile blagi rast za 10 miliona KM (rast od 1,8%).

Neto odlivi prema inostranstvu su u P1 2020. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, za trećinu manji (pad od 33,8%), sa 802 miliona KM (P1 2019) na 531 miliona KM (P1 2020). Kod odliva najveće smanjenje od 475 miliona KM je zabilježeno kod nefinansijska preduzeća (pad dohodka na vlasnički kapital i udjele u investicionim fondovima za 373 miliona KM te pad odliva po osnovu kamata na investicije za 102 miliona KM). Pored toga došlo je i do neznatnog smanjenja odliva prema domaćinstvima za 4 miliona KM.

Nasuprot tome došlo je do rasta odliva u finansijskom sektoru za 136 miliona KM (rast odliva po osnovu dividendi od direktnih i portfolio investicija za 59 miliona KM, veći odlivi po osnovu reinvestirane dobiti od direktnih investicija za 50 miliona KM te rast odliva za kamate na ostale investicije od 27 miliona KM). Do rasta odliva je došlo i kod sektora opšte vlade za 37,7% (po osnovu kamata na vanjski dug odlivi su veći za 68 miliona KM dok su odlivi za socijalne beneficije prema inostranstvu veće za 4 miliona KM).

Finansiranje deficita tekućeg računa u P1 2020. godine se odvijalo kroz povlačenje ulaganja u aktivu Bosne i Hercegovine u inostranstvu od 268 miliona KM (najvećim dijelom u finansijskom sektoru), promjenu stanja inostranih obaveza za 722 miliona (u koje ulaze strana ulaganja u vlasnički kapital od 259 miliona KM, sredstva trgovinskih kredita 252 miliona KM, vanjskog zaduživanja-u koji ulazi otplata duga od 208 miliona KM te ostale obaveze prema nerezidentima u iznosu od 2 miliona KM), sredstvima rezervne aktive od 376 miliona KM⁴⁰, sredstvima sa kapitalnog računa 92 miliona KM uz neto greške i propuste u iznosu od -103 miliona KM.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

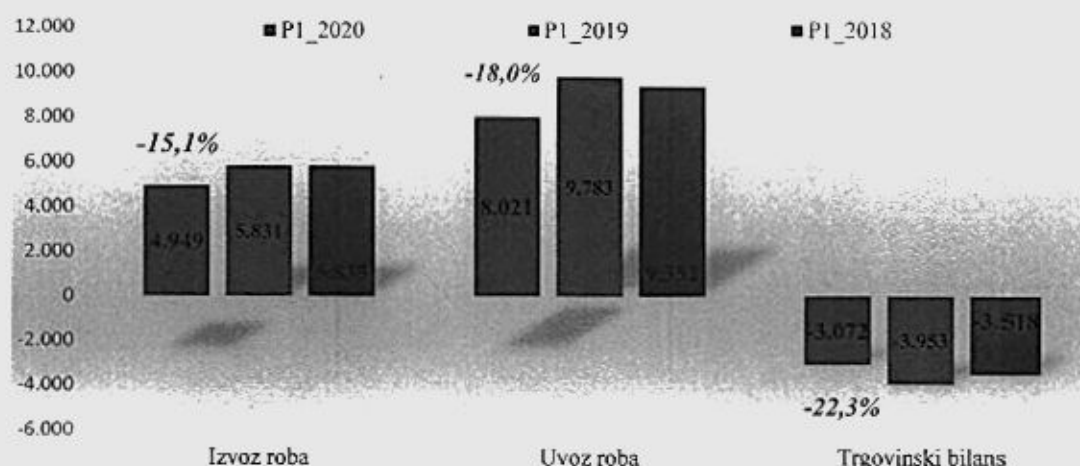
- *Negativan trend u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene dodatno intenziviran usljed izbijanja pandemije Covid-19*
- *Dvocifren pad robnog izvoza i uvoza roba u P1 2020. godine*
- *Smanjenje robnog deficita*

Trend slabljenja vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini iz prethodne godine dodatno je intenziviran u prvoj polovini 2020. godine usljed širenja globalne pandemije virusa Covid-19. Širenje globalne pandemije virusa veoma negativno se odrazilo na svjetsku trgovinu pa i samim tim i na vanjskotrgovinsku razmjenu u Bosni i Hercegovini. Osovno obilježje negativnih posljedica globalne pandemije virusa Covid 19 u ekonomskom smislu predstavlja istovremeni pad kako agregatne ponude, tako i agregatne tražnje što se u Bosni i Hercegovini manifestovalo dvocifrenim padom izvoza i uvoza roba. Tako je u Bosni i Hercegovini prema podacima BHAS-a za P1 2020. godine zabilježila pad ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene od skoro 1/5, što je posljedica pada izvoza roba od 15,1% i pada uvoza od 18% u

⁴⁰ Za razliku od monetarnog sektora gdje se analizira stanje deviznih rezervi na kraju perioda ovdje se prate tokovi novca

odnosu na isti period prethodne godine.⁴¹ Pregled kretanja vanjskotrgovinskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za P1 2020. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 35: Pregled kretanja bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za P1 2020. godinu (nominalni iznosi u KM stope rasta g/g)

Izvor: BHAS

Izvoz roba

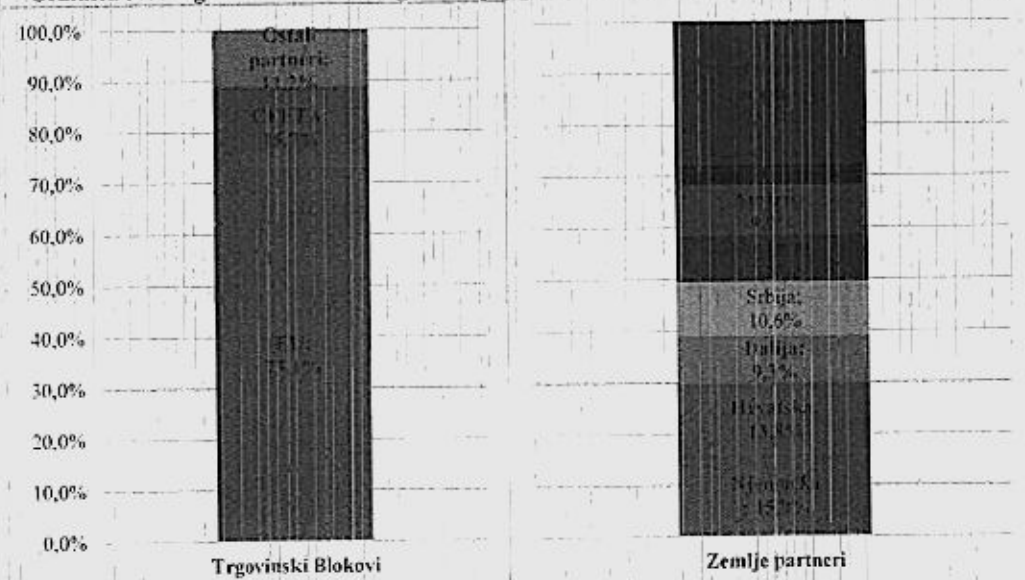
Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u prvom polugodištu 2020. godine iznosio je 4,95 milijardi KM što predstavlja nominalno smanjenje od 15,1% (881 milion KM) u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po kvartalima, pad robnog izvoza u odnosu na isti period prethodne godine je iznosio 5,2% u K1 2020. godine, dok je u K2 2020 registriran pad od 24,1%. Ovaj pad robnog izvoza posljedica je slabljenja izvozne tražnje koji je uzrokovan širenjem globalne pandemije Covid-19, kao i pada proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini. Naime, potrebno je imati u vidu da su neke od vodećih bh. izvoznih kompanija i tokom prethodne godine imali velike probleme u poslovanju koji su dodatno intenzivirani u 2020. godini eskalacijom pandemije Covid 19 što je u konačnici dovelo do dvocifrenog pada robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-juni 2020. godine posmatra detaljnije po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija smanjenja istog koja su dovela do ukupnog pada izvoza roba registrirana u okviru izvoza: aluminijuma 69%, (-4,3 p.p), sirovog željeza i čelika 35% (-1,5 p.p), obuće 20% (-1,3 p.p), namještaja 21,5% (-1,1 p.p), koksa i naftnih derivata 39% (-1,0 p.p), te rezervnih dijelova za automobile oko 26% (-0,6 p.p) i dr. S druge strane, povećanja izvoza određenih metalnih proizvoda, električne energije i opreme nisu bili dovoljni da bi se spriječio pad ukupnog robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine u prvom polugodištu 2020. godine.

S druge strane, ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu P1 2020. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od skoro 3,6 milijardi KM što predstavlja 73% ukupnog izvoza i smanjenje od oko 16% u odnosu na isti period prethodne godine. U istom vremenskom periodu izvoz roba u

⁴¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za juni 2020. godine-prethodni podaci“, 20.07.2020. godine.

zemlje CEFTA-e iznosio je 775 miliona KM što predstavlja oko 15% ukupnog izvoza i smanjenje od 15% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine posmatra po zemljama, vidljivo je da su najznačajnija smanjenja izvoza zabilježena prilikom izvoza u Italiju od oko 35%, Srbiju 16,5%, Njemačku 8,4%, Sloveniju 14,8% , Hrvatsku 6,8%, i Austriju 10,8%. Pregled strukture robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima u P1 2019. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 36: Pregled strukture robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima u P1 2020. godine

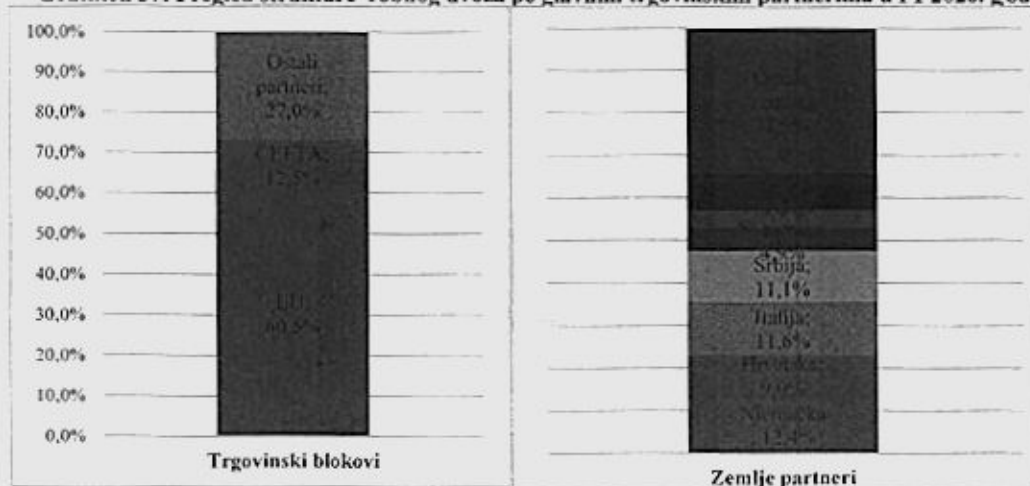

Izvor: BHAS

Uvoz roba

Prema podacima u P1 2020. godine u Bosni i Hercegovini je pored pada proizvodnje i izvoza došlo i do slabljenja domaće tražnje (potrošnja i investicije) što je rezultiralo i padom robnog uvoza. Naime, prema podacima BHAS-a za prvih 6 mjeseci 2020. godine uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu iznosio je oko 8 milijardi KM što predstavlja nominalno smanjenje od skoro 18% (1,7 milijardi KM) u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po kvartalima, pad uvoza roba u K1 2020. godine je iznosio 7,2%, dok je u K2. 2020. godine registriran pad uvoza roba od 27,8% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, posmatrano po proizvodima, najznačajnija smanjenja uvoza roba koja su dovela do smanjenja ukupnog uvoza registrirana su u okviru uvoza motornih vozila 35% (-2,3 p.p), rafiniranih naftnih derivata 31% (-2,5 p.p), električne energije 80% (-1,5 p.p), sirovog aluminijuma 43% (-1,1 p.p), kamenog uglja 40% (-1,1 p.p) i dr. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu u P1 2020 godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima, vidljivo je da je najviše robe uvezeno iz zemalja EU u iznosu od oko 4,9 milijarde KM što predstavlja smanjenje od 19,1%, dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 999 miliona KM i smanjen je za 12,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama koje su glavni trgovinski partneri Bosne i Hercegovine u prvoj polovini 2020. godine došlo je do smanjenja uvoza iz Hrvatske 27,2%, Italije 17,8%, Njemačke 17%, SAD-a 36,8, Rusije 37,6%, Srbije 12,3% i Kine 12,1%. Pregled strukture robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima u P1 2019. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 37: Pregled strukture robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima u P1 2020. godine

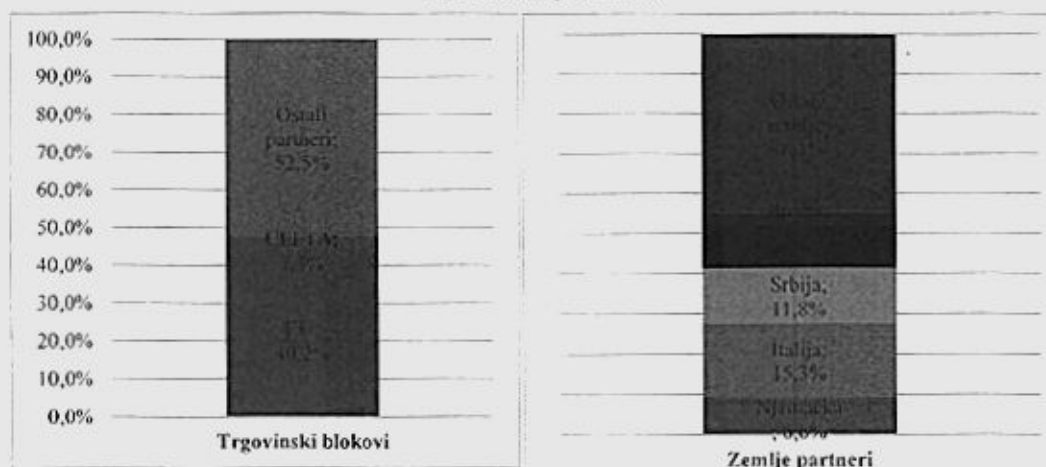

Izvor: BHAS

Vanjskotrgovinski bilans

Slabljenje izvozne tražnje koji se manifestovao padom robnog izvoza od 15,1% uz istovremeno smanjenje domaće tražnje kroz pad robnog uvoza od 18% rezultirali su smanjenjem robnog deficita za skoro 22,3% (skoro 1/4) u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo smanjenje robnog deficita na implicitan način ukazuje da je u prvom polugodištu 2020. godine došlo do značajnog pada ekonomske aktivnosti (pad proizvodnje, potrošnje, investicija i vanjskotrgovinske razmjene). Iako je robni deficit u Bosni i Hercegovini smanjen za 1/4 u odnosu na prethodnu godinu što je posljedica eksternog šoka odnosno cikličnih kretanja, robni deficit u Bosni i Hercegovini je još uvijek veoma izražen i odslikava slabu konkurentnsku pozicioniranost zemlje. Ako se posmatra struktura robnog deficita u Bosni i Hercegovini u P1 posmatra po proizvodima vidljivo je da najznačajnije kategorije predstavljaju prehrambeni proizvodi, rafinirani naftni derivati, motorna vozila i farmaceutski preparati. S druge strane, struktura robnog deficita u P1 2020. godini po glavnim trgovinskim partnerima prikazana je na grafikonu ispod.

Grafikon 38: Pregled strukture vanjskotrgovinskog robnog deficita u P1 2020. godine po glavnim trgovinskim partnerima

Izvor: BHAS

Niži nivo vanjskotrgovinske robne razmjene, a posebno pad robnog uvoza u P1 2020. godine rezultirali su djelimičnim poboljšanjem ukupne pokrivenosti uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini za skoro 1,9 p.p koja je na kraju posmatranog perioda iznosila 61,7%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini u P1 2020. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod.

Tabela 8: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene tokom P1 2020. godine po HS klasifikaciji (nominalni iznosi i stope rasta)

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom
		P1 2019	P1 2020	2020/2019 promjena %		P1 2019	P1 2020	2020/2019 promjena %		P1 2019	P1 2020	2020/2019 promjena %		
		u mil KM	u mil KM	u %	p.p.	u mil KM	u mil KM	u %	p.p.	u mil KM	u mil KM	u %	p.p.	
UKUPNO		5831	4949	-15,1	-15,1	9783	8021	-18,0	-18,0	-3952	-3072	-22,3	-22,3	61,7%
1	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORijekLA	70	77	9,5	0,1	273	247	-9,5	-0,27	-203	-170	-16,1	-0,83	31,2%
2	PROIZVODI BILJNOG PORijekLA	83	90	9,1	0,13	378	413	9,3	0,36	-296	-323	9,3	0,70	21,8%
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORijekLA I BILJNOG PORijekLA	67	46	-31,1	-0,36	103	71	-31,1	-0,33	-36	-25	-30,0	-0,28	64,8%
4	PREHRAMBENE PRERABIVENE PROIZVODI MINERALNOG PORijekLA	141	154	9,0	0,22	765	744	-2,7	-0,21	-624	-590	-5,4	-0,85	30,7%
5	PROIZVODI MINERALNOG PORijekLA	558	460	-17,5	-1,68	1472	900	-38,9	-5,85	-914	-440	-51,9	-12,00	51,1%
6	PROIZVODI NEMLJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	463	378	-18,3	-1,45	894	813	-7,9	-0,75	-431	-445	3,2	0,35	45,9%
7	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	235	244	3,8	0,15	631	570	-9,7	-0,62	-396	-325	-17,7	-1,77	42,8%
8	KOŽA I KROJNO	78	46	-41,9	-0,55	197	142	-27,9	-0,56	-119	-86	-19,3	-0,58	52,4%
9	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	173	125	-27,9	-0,82	168	129	-23,2	-0,40	-205	-196	-4,4	-0,23	251,9%
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	137	142	3,6	0,09	228	205	-11,0	-0,26	-91	-61	-33,0	-0,75	70,0%
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	310	294	-5,2	-0,27	609	513	-15,8	-0,98	-299	-219	-26,8	-2,02	57,3%
12	OBUĆA, SEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	301	316	19,2	1,29	185	149	-19,5	-0,37	-206	-167	-18,9	-0,99	212,1%
13	PROIZVODI OD KAMENA, GIPS, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I STAKLENI PROIZVODI	63	55	-12,7	-0,14	196	143	-16,8	-0,34	-133	-108	-18,8	-0,63	33,7%
14	BISERI, PLE MENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	8	15	87,5	0,12	15	15	-1,3	0,00	-7	0	-100,0	-0,18	100,0%
15	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	1183	802	-31,0	-6,19	1133	923	-18,5	-2,15	-30	-121	-503,3	-3,82	36,9%
16	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREĐAJI	812	744	-8,4	-1,17	1360	1111	-18,3	-2,55	-548	-367	-33,0	-4,58	67,0%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI PRIBOR	192	149	-22,1	-0,74	773	538	-30,4	-2,40	-581	-389	-33,0	-4,85	27,7%
18	SATOV I MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	15	14	-5,4	-0,01	135	158	17,0	0,24	-120	-144	19,8	0,60	8,9%
19	ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI PRIBOR	83	96	9,1	0,14	9	5	-41,2	-0,04	80	91	14,5	0,29	1920,0%
20	RAZNI PROIZVODI UMJETNIČKA DJELA	577	491	-14,9	-1,47	245	196	-20,0	-0,20	-332	-295	-11,1	-0,94	250,5%
21	KOLEKCIJSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%
22	NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

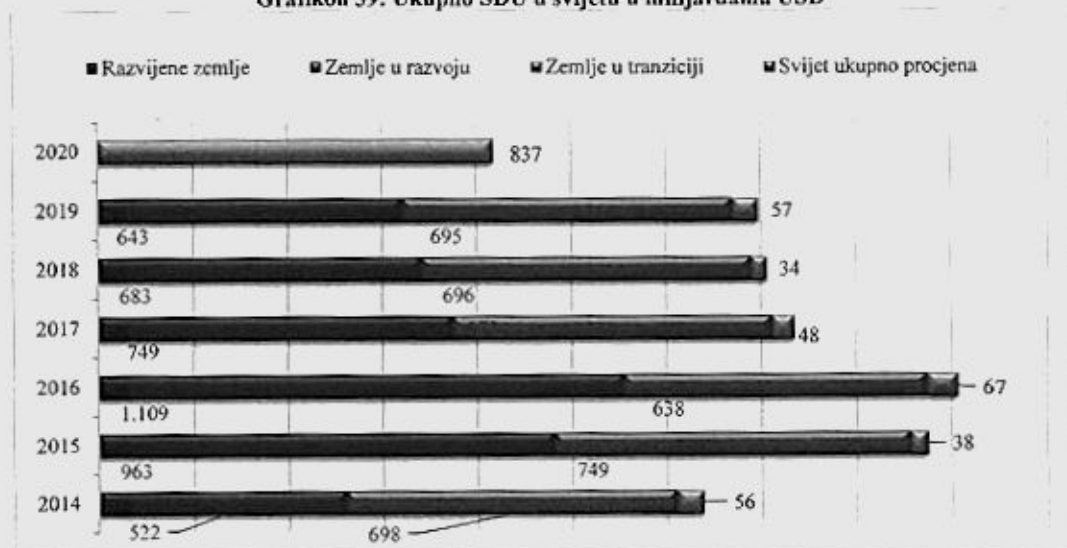
V STRANA DIREKTNA ULAGANJA

- Strana direktna ulaganja u Bosni i Hercegovini prema posljednjem platnom bilansu za prvo polugodište 2020. godine su iznosila 350,3 mil. KM mil. i manja su za 46,7% g/g.
- Prema posljednjem dostupnom izvještaju UNCTAD-a (engl. The United Nations Conference on Trade and Development) gledajući globalno pad stranih direktnih ulaganja u periodu 2020-2021. godina bi mogao biti između 30% i 40%.

Ulaganja u svijetu i regionu

Prema posljednjem dostupnom specijalnom izvještaju⁴² UNCTAD-a (engl. The United Nations Conference on Trade and Development) očekuje se globalni pad stranih direktnih ulaganja (u daljnjem tekstu SDU) u periodu 2020-2021. godine od 30% do 40%. Prema ovom izvještaju najveći udar na ulaganje će se osjetiti kroz ulaganje reinvestiranih zarada kao posljedica smanjenja profita kompanija širom svijeta koje u strukturi SDU najčešće iznose i preko 50%.

Grafikon 39: Ukupno SDU u svijetu u milijardama USD

Izvor: UNCTAD

Ulaganja u Bosni i Hercegovini

Ukupna strana ulaganja u prvom polugodištu 2020. godine su prema posljednjim revidiranim podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine iznosila 350,3 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za 46,7% g/g. Ukupne reinvestirane zarade u prvom polugodištu 2020. godine su iznosile 196,3 mil. KM i takođe bilježe smanjenje od 19,1% g/g. Učestvovala su u neto finansijskoj pasivi sa 56%.

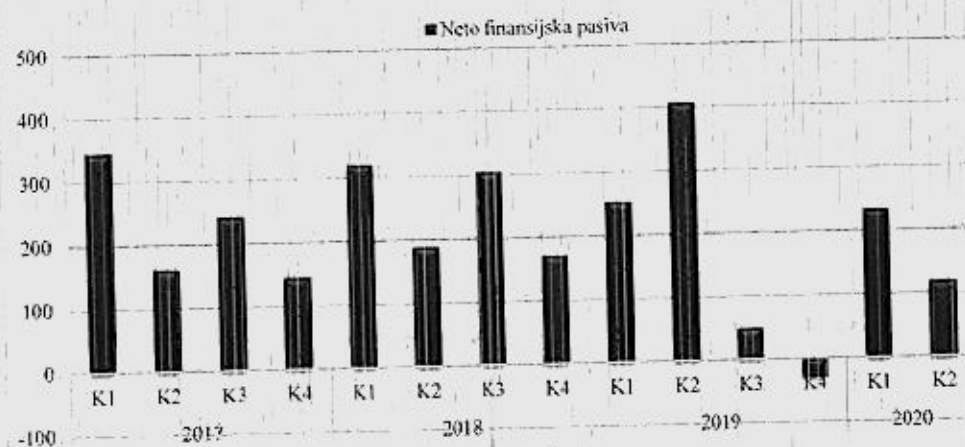
⁴² Global Investment Trend Monitor, No. 35 [Special Coronavirus Edition] (UNCTAD/DIAE/IA/INF/2020/3).

Tabela 9: Strana direktna ulaganja po kvartalima

U milijuna KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2017	43,8	160,1	242,1	144,3	890,3
2018	19,2	187,6	303,9	170,0	980,8
2019	52,2	405,6	48,6	-29,9	676,6
2020	32,5	117,8			

Izvor: CBBiH

Grafikon 40: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po kvartalima u 2017, 2018, 2019. i 2020. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

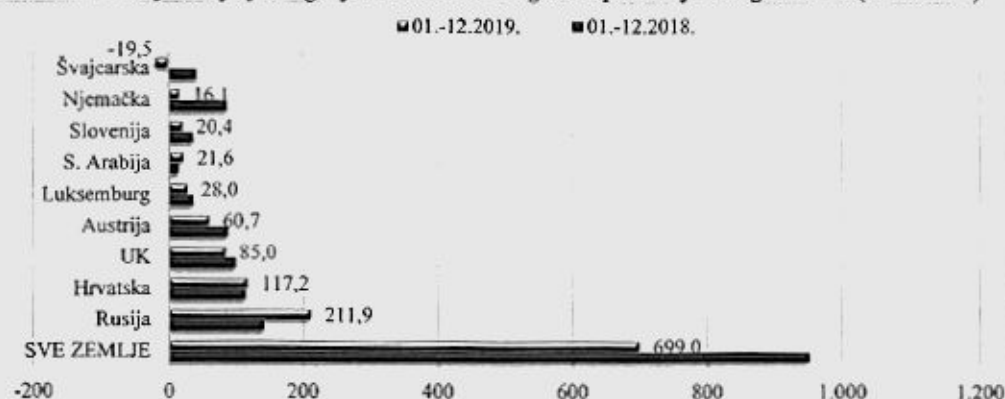
Ulaganje prema djelatnostima i zemlji porijekla

U periodu izrade ekonomskih trendova nisu objavljena po djelatnostima i zemlji porijekla, pa se podaci u tekstu odnose na 2019. godinu. Ako posmatramo ukupna ulaganja u 2019. godini po komponentama u SDU (prema drugoj metodologiji CBBiH⁴³), najveći udio je realizovan u formi zadržane zarade u iznosu 383,8 miliona KM. Ulaganje u vidu vlasničkih udjela je iznosilo 212,8 miliona KM dok su ostali kapitali iznosili 102,4 mil. KM.

Najveća evidentirana ulaganja prema Bosni i Hercegovini su bila iz zemalja koje tradicionalno imaju velika ulaganja prema Bosni i Hercegovini. Tako je ulaganje iz Rusije u 2019. godini dostiglo 211,9 mil. KM a iz Hrvatske 117,2 mil. KM. Još su značajna ulaganja iz Velike Britanije sa 85 mil. KM i Austrije 60,7 mil. KM. Najveće povlačenje SDU je evidentirano prema Švajcarskoj u iznosu od (-19,5) mil. KM.

⁴³ Ovi podaci se prikupljaju po drugoj metodologiji za razliku od podataka u platnom bilansu. Izvor: Tokovi direktnih investicija u Bosni i Hercegovini klasifikovani po zemlji stranog investitora i prema djelatnostima NACE Rev 2.

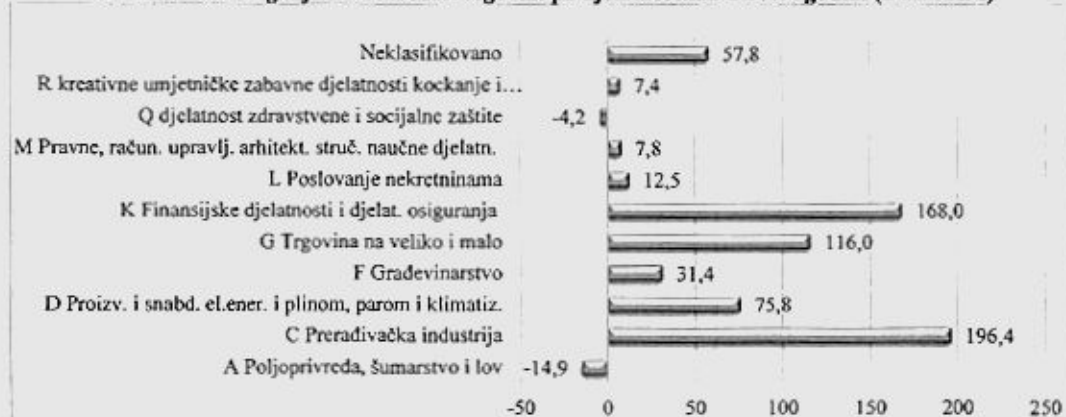
Grafikon 41: Najznačajnija ulaganja u Bosnu i Hercegovinu po zemljama i godinama (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Posmatrajući ulaganja po vrsti djelatnosti (prema izvještaju CBBiH o SDU po djelatnostima⁴⁴ u 2019. godini) najviše se ulagalo u prerađivačku industriju 196,4 mil. KM. Najveća pojedinačna ulaganja u okviru prerađivačke industrije su bila u proizvodnju koksa i rafiniranih naftnih proizvoda, proizvodnju hemikalija i hemijskih proizvoda, te proizvodnju odjeće. Drugo najveće ulaganje je bilo u oblast finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja u iznosu od 168 mil. KM. U okviru ovoga iznosa najznačajnije je ulaganje u oblast finansijske uslužne djelatnosti osim osiguranja i penzionih fondova u iznosu 154,1 mil. KM. Značajno po veličini je bilo i ulaganje u trgovinu na veliko i malo u iznosu 116 mil. KM od čega u trgovinu na veliko u iznosu 92 mil. KM. Još je interesantno i ulaganje u proizvodnju i snabdijevanje električnom energijom u iznosu 75,8 mil. KM. Najveće povlačenje kapitala prema vrsti djelatnosti 14,9 mil. KM je bilo iz oblasti poljoprivrede i šumarstvo. Najznačajnija ulaganja po djelatnostima prikazana su na grafikonu ispod.

Grafikon 42: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po djelatnostima u 2019. godini (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Kreditni rejting Bosne i Hercegovine

Međunarodna agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard and Poor's (S&P) je 30.04.2020. godine objavila vanrednu procjenu kreditnog rejtinga Bosne i Hercegovine, koju provodi u za većinu zemalja zbog krize izazvane pandemijom virusa COVID-19. U odnosu na redovnu

⁴⁴ Ovi podaci se prikupljaju po drugoj metodologiji za razliku od podataka u platnom bilansu. Izvor: Tokovi direktnih investicija u Bosni i Hercegovini klasifikovani po djelatnostima NACE Rev 2.

procjenu koja je data početkom marta, zadržan je rejting „B“, ali je došlo do promjene izgleda sa „pozitivni“ na „stabilni“.

Agencija Moody's Investors Service nije mijenjala ocjenu tj. u septembru 2019. godine je potvrđena već ranije ustanovljena ocjena „B3 stabilni izgledi“.

DODATAK

januar/siječanj - juni/lipanj 2020. godine

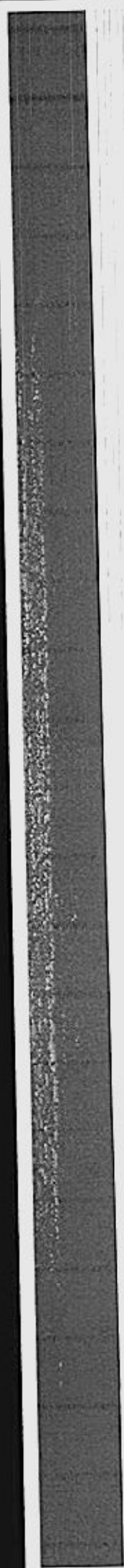

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2010=100	2018.		2019.		2020.									
		2018.		2019.		2020.									
		Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Januar	Februar	Mart	K1	April	Maj	Jun	K2	P1	P2
Industrija ukupno	100,0	1,6	-5,5	2,5	-3,2	-9,9	-3,5	-3,5	-15,9	-15,9	-10,6	-14,1	-9,1		
Proizvodnja za mehaniznu potrošnju	30,3	-1,3	-3,4	5,0	-7,0	-11,7	-4,6	-16,6	-18,9	-8,2	-14,6	-10,3			
Energija	33,5	6,6	-11,6	10,1	-2,9	-0,6	2,2	2,7	-10,7	-15,5	-7,8	-2,5			
Kapitalni proizvodi	8,9	-1,0	-1,4	-5,5	-7,3	-21,6	-11,5	-32,3	-16,9	-14,1	-21,1	-16,7			
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,9	1,8	-3,8	-19,0	-11,6	-32,9	-21,2	-64,6	-44,1	-13,8	-40,8	-32,3			
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	24,5	0,1	-0,5	-4,0	0,0	-10,6	-4,9	-22,2	-14,4	-5,6	-14,1	-9,8			
B. Vađenje rude i kamena	11,5	1,1	-3,7	13,7	5,5	0,8	6,7	15,3	2,7	-11,1	2,3	3,9			
C. Premislarska industrija	68,0	-1,1	-5,0	-2,8	-3,9	-16,1	-7,6	-24,9	-18,5	-9,1	-17,5	-13,0			
D. Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) i	20,5	11,3	-8,2	11,8	-3,5	0,6	3,0	-1,1	-16,4	-18,6	-12,0	-3,9			
B05. Vađenje ugljena i lignita	10,1	1,3	-7,3	8,0	1,1	-0,5	2,9	24,8	8,7	-3,7	9,3	5,5			
B07. Vađenje metalnih ruda	1,4	-1,7	5,8	-0,8	0,1	-5,3	-2,0	9,2	-9,7	-39,8	-13,4	-10,2			
B08. Vađenje ostalih ruda i kamena	1,3	8,1	2,5	72,4	47,1	22,9	47,5	-1,0	-4,3	3,6	-0,6	16,0			
C10. Proizvodnja prehrambenih proizvoda	10,6	-2,3	4,7	1,7	1,4	1,7	1,6	-6,1	-13,9	-2,0	-7,3	-3,2			
C11. Proizvodnja piva	3,7	2,6	-1,1	-28,3	-15,6	-15,3	-19,7	-44,7	-12,6	2,4	-18,3	-18,9			
C12. Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,9	-35,9	-24,1	-85,1	-86,0	-11,6	-60,9	-75,3	79,3	-49,1	-15,0	-55,9			
C13. Proizvodnja tekstila	3,1	-17,4	-36,5	4,9	20,2	-19,5	1,9	-40,3	-31,8	1,9	-23,4	-10,5			
C14. Proizvodnja odjeće	2,4	4,8	11,8	-10,0	-9,6	-19,6	-13,1	-19,2	-6,7	-7,2	-11,0	-12,1			
C15. Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2,7	-2,6	-10,4	-10,5	-8,5	-12,8	-10,6	-36,4	-17,1	-15,0	-22,8	-16,3			
C16. Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja, materijala	3,2	-10,3	-7,5	34,7	4,9	-7,6	10,7	-15,2	-6,8	8,3	-4,6	1,0			
C17. Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,0	3,7	-8,4	21,0	4,4	4,4	9,9	-3,5	0,6	4,3	-0,2	4,4			
C18. Stampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,4	0,0	-3,6	10,8	0,0	-23,7	-4,3	-36,0	-32,2	-14,3	-27,5	10,2			
C19. Proizvodnja koks i rafiniranih naftnih proizvoda	2,4	-12,2	-68,9	-14,4	-17,0	-14,6	-15,3	-50,1	-31,4	-26,7	-36,1	-27,5			
C20. Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,0	-5,9	-8,2	0,6	-14,6	-12,5	-9,2	-8,2	-13,2	-4,9	-8,8	-9,0			
C21. Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	1,1	12,4	1,6	42,7	23,1	-26,0	13,3	17,7	-23,8	-17,3	-7,8	-2,2			
C22. Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,5	5,0	5,4	4,5	10,1	-3,5	3,7	-24,0	-13,3	11,7	-8,5	-3,1			
C23. Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4,9	4,8	6,2	33,7	17,9	-14,1	12,5	-11,7	-6,4	7,3	-3,6	-0,1			
C24. Proizvodnja baznih metala	7,3	1,6	-12,7	-28,6	-29,4	-41,8	-33,3	-40,9	-55,0	-28,1	-41,3	-36,8			
C25. Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6,6	-6,4	-2,4	2,5	-9,9	-15,7	-7,7	-17,5	-14,4	-9,7	-13,9	-11,2			
C26. Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,4	3,2	26,1	9,2	55,2	-5,2	19,7	0,5	47,1	48,2	31,9	24,3			
C27. Proizvodnja električne opreme	1,5	-2,7	-1,6	-1,3	-2,8	17,6	4,5	-10,3	-9,9	5,4	-4,9	-0,4			
C28. Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	1,9	6,9	0,7	-12,9	10,0	-24,2	-9,0	-25,1	-18,1	-27,8	-23,7	-17,3			
C29. Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1,4	4,0	1,8	-11,8	-12,0	-27,0	-16,9	-51,6	-46,7	-30,2	-42,8	-30,0			
C30. Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,1	4,3	1,5	-15,8	-33,9	-39,4	-29,7	-59,8	-58,4	-22,7	-47,0	-40,5			
C31. Proizvodnja namještaja	2,6	2,5	-3,9	-18,8	-13,0	-34,5	-22,1	-67,4	-45,7	-15,8	-43,0	-33,8			
C32. Ostala preradivačka industrija	0,3	20,9	19,0	-2,7	4,5	64,9	22,2	-21,6	26,4	12,7	5,8	14,4			
C33. Popravak i instaliranje mašina i opreme	1,4	24,6	-10,9	-17,7	-19,1	-5,1	-14,0	-15,1	4,7	4,5	-2,0	-10,4			
D35. Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom	21,0	11,3	-8,2	11,8	-3,5	0,6	3,0	-1,1	-16,4	-18,6	-12,0	-3,9			

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 2: Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine

Tabela 2: Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine															
KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2010=100	2018. Jan-Dec.	2019. Jan-Dec.	2020.											
				Januar	Februar	Mart	K1	April	Maj	Jun	K2	P1			
Industrija ukupno	100,0	0,8	-2,8	1,4	0,1	-13,0	-4,2	-19,1	-16,3	-9,0	-14,8	-9,6			
Proizvodi za međunarodnu potrošnju	29,1	-1,4	-4,6	1,1	-2,0	-10,1	-4,0	-16,1	-20,1	-4,0	-13,4	-9,1			
Energija	31,8	3,1	-4,9	11,2	3,2	-8,6	2,0	-13,1	-13,6	-11,6	-12,8	-4,9			
Kapitalni proizvodi	9,4	1,2	-1,8	-2,3	-6,2	-20,6	-10,5	-26,6	-10,0	-14,9	-17,2	-13,9			
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,7	-0,6	6,1	-29,8	-8,3	-32,1	-23,9	-61,1	-49,7	-21,8	-44,2	-34,7			
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	27,1	1,5	0,3	-2,0	3,7	-12,4	-4,0	-20,5	-11,7	-5,8	-12,7	-8,5			
B. Vađenje ruda i kamena	10,8	-0,6	-3,3	10,7	10,8	-6,1	4,5	-1,5	2,7	1,3	0,8	2,6			
C. Pređelovačka industrija	73,3	-0,2	-2,2	-4,1	-2,4	-15,7	-7,8	-21,8	-17,5	-9,2	-16,2	-12,1			
D. Proizvodnja i snabdevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	13,9	6,1	-5,1	16,0	4,3	-5,5	5,4	-16,4	-21,1	-16,3	-17,9	-5,3			
H05. Vađenje ugljena i lignita	10,0	-2,7	-4,6	5,2	3,6	-12,3	-2,3	-2,9	5,6	1,4	1,4	-0,6			
H07. Vađenje metalnih ruda	0,3	8,4	0,9	85,3	42,3	10,4	38,3	51,3	18,9	1,5	23,9	30,2			
B08. Vađenje ostalih ruda i kamena	1,3	10,6	3,2	66,1	55,0	29,1	46,8	-1,6	-13,1	-0,3	-5,0	15,8			
C10. Proizvodnja prethrombentnih proizvoda	10,3	-1,4	4,1	6,5	8,4	1,3	5,2	-8,4	-8,9	-3,8	-7,0	-4,2			
C11. Proizvodnja pila	4,7	0,7	-0,1	-36,7	-29,3	-9,7	-23,5	-37,4	-10,4	17,5	-10,1	16,1			
C12. Proizvodnja drvenih proizvoda	1,2	-30,0	-23,1	-85,1	-86,0	-11,6	-73,3	-75,3	79,3	-49,1	-15,0	-55,9			
C13. Proizvodnja tekstila	3,8	-18,2	-38,7	5,4	-21,7	-20,9	2,8	-41,2	-30,8	2,8	-23,1	9,9			
C14. Proizvodnja odjeće	2,6	-1,7	16,5	-6,2	-5,3	-18,3	-11,1	-28,9	-19,5	-27,3	-25,2	-17,7			
C15. Proizvodnja kože i sredstava proizvoda	2,0	-9,2	-10,1	0,5	-4,2	-15,9	-7,1	-11,4	-12	3,7	-3,0	3,1			
C16. Prerađivačka industrija proizvoda od drva i pluta, osim namještaja, materijala	2,4	2,8	9,1	27,8	1,9	3,3	10,6	-39,6	-39,4	-12,4	-30,5	-19,5			
C17. Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,2	2,8	9,1	27,8	1,9	3,3	10,6	-39,6	-39,4	-12,4	-30,5	-19,5			
C18. Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,7	-1,1	-0,1	16,9	3,9	-30,0	-6,4	-39,6	-39,4	-12,4	-30,5	-19,5			
C19. Proizvodnja keramike i keramičkih proizvoda	2,1	10,3	-4,4	-15,2	-16,9	-15,0	-15,6	-28,8	-30,1	-27,6	-28,8	-22,2			
C20. Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	2,0	-5,6	-6,7	4,1	-5,0	-7,5	-2,8	-1,6	-5,0	4,9	-0,6	-1,7			
C21. Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	1,4	12,3	2,3	1,6	5,9	-8,8	-0,7	-22,2	-18,0	-9,4	-3,4	0,0			
C22. Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,8	6,3	7,9	25,4	19,6	-11,8	5,6	-10,3	-9,4	9,4	-3,4	0,0			
C23. Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	5,3	2,1	7,9	31,8	-27,1	-32,3	-20,5	-33,7	-55,7	-19,4	-36,3	-33,8			
C24. Proizvodnja buznih metala	8,6	-0,5	-13,0	-3,8	-17,1	-18,7	-10,5	-15,5	-8,2	-2,9	-8,9	-9,6			
C25. Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6,7	-1,1	-4,3	1,7	19,5	-0,2	0,1	-7,7	32,2	16,5	13,7	5,6			
C26. Proizvodnja računara i elektroničkih i optičkih proizvoda	0,5	-3,6	17,0	-15,2	19,5	28,3	13,1	-6,9	0,2	8,8	0,7	6,5			
C27. Proizvodnja električne opreme	1,4	-4,4	3,7	5,4	13,6	-16,0	-5,5	-14,6	-15,8	-30,7	-20,4	-13,8			
C28. Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,3	0,5	-2,9	-11,1	-13,0	-29,1	-18,5	-53,0	-50,5	-45,2	-49,6	-34,0			
C29. Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1,7	1,7	3,0	-11,5	13,6	-29,1	-18,5	-53,0	-50,5	-45,2	-49,6	-34,0			
C30. Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,1	-8,4	1,0	3,2	108,0	89,9	68,9	-14,7	172,8	67,9	75,3	67,6			
C31. Proizvodnja namještaja	2,4	0,6	6,4	-29,6	8,1	-33,0	-24,1	-61,2	-50,7	-21,8	-44,6	-35,1			
C32. Ostala preradivačka industrija	0,3	24,7	25,1	1,4	5,6	70,3	30,0	-15,2	39,7	11,9	12,1	19,9			
C33. Popravlak i instaliranje mašina i opreme	0,4	7,1	-9,8	-5,8	-1,3	-5,5	5,4	-16,4	-21,1	-16,3	-17,9	-5,3			
D35. Proizvodnja i snabdevanje električnom energijom i plinom	19,6	6,1	-5,1	16,0	4,3	-5,5	5,4	-16,4	-21,1	-16,3	-17,9	-5,3			

Izvor: Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine

Izvor: Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine

Tabela 3: Industrijska proizvodnja u Republici Srpskoj

KOD BIH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2010=100	2018.		2019.		2020.											
		Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Januar	Februar	Mart	K1	April	Maj	Jun	K2	K2	P1	P1	P1
Industrija ukupno	100,0	3,6	-11,4	4,7	-10,6	-3,4	-3,1	-8,8	-14,4	-14,7	-12,6	-7,9					
Proizvodi za međunarodnu potrošnju	32,7	-1,6	-1,2	12,4	-19,0	-17,1	-7,9	-16,8	-16,4	-17,0	-16,8	-12,3					
Energija	38,8	12,4	-21,5	8,3	-13,5	13,5	2,8	44,8	-5,8	-22,0	5,7	4,2					
Kapitalni proizvodi	7,9	-8,9	0,7	-18,3	-11,7	-26,7	-18,9	-51,3	-38,6	-12,1	-34,0	-26,5					
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,9	7,2	-26,0	20,8	-27,4	-26,7	-12,1	-72,3	-24,8	10,7	-28,8	-20,4					
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	17,7	0,1	-4,8	-5,8	-6,6	-8,9	-7,1	-32,7	-16,6	-6,9	-18,7	-12,9					
B Vadenje ruda i kamena	13,5	4,1	-4,4	21,7	-3,9	15,1	11,0	61,1	2,7	-30,0	11,2	11,1					
C Prerađivačka industrija	55,9	-3,0	-12,3	0,5	-8,3	-18,2	-8,6	-34,4	-20,4	-9,9	-21,6	-15,1					
D Proizvodnja i snabdevanje električnom energijom i plinom (izuzet grane 35.3) i	30,6	19,8	-12,8	5,5	-15,5	9,1	-0,3	30,6	-10,2	-22,1	-0,5	-0,4					
B05 Vadenje ugljena i lignita	10,9	11,4	-13,4	20,1	-5,0	35,1	16,7	2,7	17,8	-22,2	-2,2	7,3					
B07 Vadenje metalnih ruda	4,5	-3,0	6,5	-31,6	-5,5	-7,5	-14,9	4,1	-13,9	-43,7	-17,8	-16,4					
B08 Vadenje ostalih ruda i kamena	1,2	1,0	0,4	133,8	17,0	2,9	51,2	1,0	26,3	16,7	14,7	32,9					
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	9,6	1,8	1,0	0,1	-4,9	-1,8	-2,2	-12,7	-13,7	-1,9	-9,4	-5,8					
C11 Proizvodnja pila	1,4	7,0	-3,4	-4,3	34,9	-30,9	-0,1	-59,8	-17,6	-27,1	-34,8	-17,5					
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,1	-90,9	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0					
C13 Proizvodnja tekstila	1,3	-9,4	-17,4	-0,3	8,0	-10,9	-1,0	-34,0	-37,6	-3,5	-25,0	-13,0					
C14 Proizvodnja odjeće	1,9	-37,4	-13,9	-40,2	-44,1	-49,1	-44,5	-52,0	-31,7	-37,8	-40,5	-42,5					
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	4,6	-3,7	-14,0	-11,9	-12,5	-5,2	-9,9	-45,1	-14,3	-0,1	-19,8	-14,8					
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	5,2	-11,1	-5,3	37,7	8,6	-5,2	13,7	17,8	9,2	13,5	-4,5	4,6					
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	1,5	6,8	-6,1	2,2	13,9	6,5	7,6	15,3	7,2	6,2	9,6	8,6					
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	0,8	4,1	-16,4	-16,5	-13,6	-8,4	-6,8	-92,2	-50,6	-12,8	-51,9	-29,3					
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	3,4	-19,1	-95,8	7,9	-20,0	-8,4	-6,8	-92,2	-50,6	-12,8	-51,9	-29,3					
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,1	-7,4	-14,7	-29,5	-34,5	-39,3	-39,4	-50,7	-49,4	-46,5	-42,9	-42,9					
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	0,4	12,8	15,7	141,2	4,1	19,6	54,9	34,6	-34,7	-33,0	-11,0	22,0					
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	1,9	14,7	5,3	21,0	12,7	13,0	-3,9	14,5	54,3	21,6	17,3	17,3					
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4,2	12,7	1,7	73,4	10,3	-22,7	20,3	-16,5	4,9	1,6	-3,3	8,5					
C24 Proizvodnja baznih metala	4,2	9,7	-11,7	-15,0	-39,5	-82,3	-45,6	-71,9	-52,4	-30,3	-51,5	-48,6					
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6,2	-22,0	4,8	5,0	-2,0	-3,9	-0,3	-23,6	-34,1	-27,4	-28,3	-14,3					
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,2	17,4	41,5	66,6	112,7	12,8	55,5	18,0	65,9	86,6	56,9	56,2					
C27 Proizvodnja električne opreme	1,8	0,5	-11,0	-17,4	-15,5	-4,6	-12,5	-17,3	-35,3	-3,1	-18,6	-15,5					
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	0,7	20,0	6,8	-15,6	4,3	-39,7	-17,0	-42,6	-22,4	-22,0	-29,0	-23,0					
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	0,7	19,2	-5,0	-13,3	-34,8	-40,0	-30,4	-60,1	-59,8	-23,8	-47,9	-39,2					
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,0	4,5	1,5	-16,5	-27,7	-38,5	-14,7	-81,4	-28,2	1,7	-35,9	-25,3					
C31 Proizvodnja namještaja	2,7	6,9	-27,1	22,2	-38,5	-43,4	-19,0	-59,4	-55,4	18,4	-32,1	-25,6					
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,3	2,0	-18,4	-43,4	-9,2	-4,3	-33,1	-32,6	-21,8	-27,1	-27,2	-30,1					
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	3,8	65,1	-12,6	-36,2	-40,3	-22,8	-0,3	30,6	-10,2	-22,1	-0,5	-0,4					
D35 Proizvodnja i snabdevanje električnom energijom i plinom	24,5	19,8	-12,8	5,5	-15,5	9,1	-0,3	30,6	-10,2	-22,1	-0,5	-0,4					

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srpske

Tabela 4: Realni sektor - industrija i usluge (rast g/g u %)

		2018.	2019.	2018.				2019.				2020.	
				K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2
Industrija	Industrijska proizvodnja - fizički obim	1,6	-5,5	5,2	1,5	0,8	-0,5	-5,1	-3,9	-6,0	-6,8	-3,8	-14,1
	Intermedijarni proizvodi	-1,3	-3,4	4,2	-6,8	-1,6	0,1	-3,1	3,5	-4,8	-8,8	-5,4	-14,6
	Energija	6,6	-11,6	12,3	11,0	5,7	-1,7	-14,8	-15,6	-10,8	-5,3	2,3	-7,8
	Kapitalni proizvodi	-1,0	-1,4	-1,6	-4,8	-1,0	3,0	12,2	6,5	-6,2	-13,1	-12,1	-21,1
	Trojni proizvodi za široku potrošnju	1,8	-3,8	3,8	3,6	-7,7	7,1	3,0	0,2	-2,3	-14,6	-21,2	-40,8
Građevinarstvo	Netrojni proizvodi za široku potrošnju	0,1	-0,5	0,7	3,0	-0,8	-2,1	0,1	-0,7	-0,6	-0,6	-5,1	-14,1
	Obim građevinskih radova - Ukupno	0,5	-2,0	1,6	0,9	-0,2	-0,1	-1,0	-2,2	-3,1	-1,5	-2,6	-0,9
	Visokogradnja	1,9	-1,3	1,2	0,9	1,5	2,2	2,6	-1,0	-3,7	-2,8	-5,0	-0,5
	Niskogradnja	-0,7	-2,6	0,3	0,9	-1,6	-2,0	-4,0	-3,2	-2,6	-0,5	-0,4	-1,2
	Cestovni (prevezeno robe)	-1,0	-7,3	4,7	-0,6	-4,9	-13,5	-1,1	-11,1	0,1	-1,2	-8,6	-13,0
Prevoz	Cestovni (prevezeni putnici)	4,2	-15,2	-8,6	10,8	25,9	0,3	-10,1	12,5	-24,1	-12,1	-15,9	-82,9
	Gradsko - Prigradski prevoz (prevezeni putnici)	-2,3	-4,3	-1,8	-2,3	-1,5	-3,7	-5,5	-5,0	-3,5	-4,2	-13,4	-66,4
	Željeznički (prevezeno robe)	0,8	1,3	5,6	-7,2	2,0	6,8	7,3	14,1	-8,9	-13,5	-14,3	-26,5
	Željeznički (prevezeni putnici)	16,5	19,5	22,8	34,3	12,3	3,0	13,3	19,6	22,6	14,6	-18,9	-91,8
	Avionski (prevezeni putnici)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-14,3	-94,9
Maloprodaja	Realni rast prometa	8,2	5,0	5,4	8,5	9,2	9,2	8,1	3,4	3,9	5,3	3,8	-16,9
	Motorna goriva u s.p.	7,8	-2,2	0,1	6,3	14,0	8,9	9,8	-1,5	-6,9	-6,8	-11,8	-31,9
	Trgovina na malo, osim motornih goriva u s.p.	8,4	7,3	7,1	9,2	7,7	9,3	7,6	5,0	7,5	9,1	8,6	-12,5
Turizam	Dolasci turista - ukupno	12,1	12,0	15,5*	12,4*	10,8*	10,7*	9,3	12,9*	10,4*	14,2*	19,5	-93,6*
	Domaći turisti	7,3	7,3	10,7*	5,8*	9,0*	4,9*	4,7	7,4*	7,8*	9,7*	-18,6	-80,3*
	Strani turisti	14,0	13,8	18,8*	15,2*	11,3*	14,1*	12,2	15,0*	11,1*	17,1*	-19,9	-98,1*

Izvori: BHAS, zvanična saopštenja

* prosjek mjesečnih stopa

Tabela 5: Realni sektor po entitetima (rast g/g u %)
(u zaglavlju tabele ispod: Federacija Bosne i Hercegovine - FBiH, Republika Srpska - RS)

Proizvodnja i građevinarstvo	Industrijska proizvodnja - fizički obim	2018.	2019.	2018.				2019.				2020.		
				K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	
Građevinarstvo (vrijednost radova)	FBiH RS	5,1 3,6	-2,8 -11,4	6,2* 4,0*	-1,0* 6,8*	0,8* 5,3*	1,2* -0,7*	-1,1* -13,5*	1,9* -14,4*	-6,5* -8,8*	-4,9* -11,0*	-3,8* -3,4*	-14,8* -12,6*	
	FBiH RS	0,5* 0,8*	0,5 -5,8	0,2* 3,9*	1,0* 1,1*	0,6* -1,3*	0,2* -0,6*	0,2* -2,9*	0,6* -6,6*	0,5* -8,6*	0,4* -4,5*	0,4* -8,0*	0,8* -3,8*	
Cestovni (prevezeno robe)	FBiH RS	2,9* -9,4*	0,8 -30,0	6,0 2,1	7,3 -8,3	5,1 -24,2	-6,8 -7,2	11,1 -8,1	-9,6 -34,0	0,2 -30,0	1,6 -27,2	-8,2 -25,5	-8,0 -24,2	
	FBiH RS	-13,1* 15,7*	-6,8 -19,8	-12,4 4,0	-15,0 21,8	-9,6 31,7	-15,5 13,4	-14,4 3,7	30,4 35,5	-0,4 20,1	-3,7 -19,3	-19,8 -51,1	-82,3 -82,5	
Cestovni (prevezeni putnici)	FBiH RS	0,8* -10,5*	-3,4 -10,0	-0,7 -9,5	0,6 -12,5	0,2 -9,7	2,9 -10,3	-3,3 -14,3	-3,9 -5,8	-3,4 -4,7	-3,0 -10,0	-21,0 -30,0	-63,7 -80,2	
	Gradsko - prigradski prijevoz (prevezeni putnici)	FBiH RS	4,7* 1,2*	0,3 0,0	6,6 4,1	4,2 -14,5	3,2 -1,0	4,6 16,0	5,5 6,8	15,8 27,7	-8,0 -9,9	-9,1 -17,5	-11,9 -18,4	-22,8 -33,4
Željeznički (prevezeno robe)	FBiH RS	20,0* 16,8*	20,2 16,7	29,7 7,1	44,1 10,3	8,6 25,8	-2,6 24,1	16,9 3,3	25,4 25,0	22,8 23,0	14,3 13,8	-31,2 -19,4	-93,8 -85,0	
	Željeznički (prevezeni putnici)	FBiH RS	7,9* -	24,0 -	8,9 -	7,6 -	5,0 -	10,2 -	17,0 -	23,9 -	28,5 -	24,1 -	-8,2 -	-70,3 -
Ugostiteljstvo	Nominalni rast prometa	FBiH RS	8,6* 6,8	12,1* 1,0	10,0 12,1	4,0* 9,9*	9,4* 8,9*	11,1* -1,5*	9,7* -3,3	10,7* 1,9*	14,5* 0,7*	13,6* 5,0*	-19,3* -15,3	-81,0* -79,5*
	Dolasci domaćih turista	FBiH RS	15,1* 14,6	15,2* 8,3	18,1 20,7	14,8* 17,8*	10,2* 17,7*	17,4* 3,2*	15,9* 6,4	16,2* 10,7*	10,6* 2,8*	18,2* 15,3*	-22,7* -11,6	-98,9* -94,9*
Turizam	Dolasci stranih turista	FBiH RS	15,1* 14,6	15,2* 8,3	18,1 20,7	14,8* 17,8*	10,2* 17,7*	17,4* 3,2*	15,9* 6,4	16,2* 10,7*	10,6* 2,8*	18,2* 15,3*	-22,7* -11,6	-98,9* -94,9*

Izvori: Zvanična saopštenja entitetskih zavoda za statistiku

* Realni rast proizvodnje u građevinarstvu

* prosjek mjesečnih/kvartalnih stopa

Tabela 6: Tržište rada

(u zglavlju tabele ispod: Bosna i Hercegovina - BiH, Federacija Bosne i Hercegovine - FBiH, Republika Srpska - RS, Brčko Distrikt - BD)

Period	Broj zaposlenih lica*				Broj registrovanih nezaposlenih lica				Stopa registrovanih nezaposlenosti**				Prosječne neto plate				Prosječne penzije***			
	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD
	osobe				osobe				%				KM				KM			
I-VI 2018.	797.539	514.983	263.739	17.385	461.887	340.226	110.983	10.678	36,7	39,8	29,6	38,0	867	879	840	863	378	391	356	338
I-VI 2019.	818.236	528.884	269.313	17.753	418.816	317.918	92.609	8.290	33,9	37,5	25,6	31,8	911	918	896	895	398	412	374	355
I-VI 2020.	812.073	521.667	275.059	17.871	411.614	317.188	87.609	6.817	33,6	37,8	24,2	27,6	945	945	947	950	409	419	393	366
I 2020.	824.504	531.254		17.965	406.167	309.816	89.441	6.910	33,0	36,8		27,8	945	958	914	953	409	419	393	367
II 2020.	822.892	530.463		17.980	402.888	309.004	87.161	6.723	32,9	36,8		27,2	941	934	957	940	410	421	393	366
III 2020.	821.082	528.102	275.059	17.921	398.270	306.963	84.658	6.649	32,7	36,8	23,5	27,1	950	947	956	948	410	420	393	366
IV 2020.	799.865	509.451		17.768	419.582	325.989	86.808	6.785	34,6	39,0		27,6	942	940	946	952	409	420	393	366
V 2020.	800.067	512.627		17.815	421.474	325.816	88.811	6.847	34,5	38,9		27,8	940	935	950	946	409	418	393	366
VI 2020.	804.028	518.105		17.775	421.300	325.540	88.772	6.988	34,4	38,6		28,2	955	953	958	962	409	418	393	366

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za statistiku, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

* U Republici Srpskoj broj zaposlenih lica se objavljuje samo za mart i septembar.

** Stopa registrovanih nezaposlenosti je izračunata kao odnos broja registrovanih nezaposlenih lica i ukupne radne snage (zaposleni i nezaposleni lica).

*** Prosječne penzije u Bosni i Hercegovini su izračunate na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom entitetu (bez obzira na mjesno prebivalište).

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

UKUPNO						
Redni broj	Oznaka	Datum aukcije	Rok dospijeća /mjeseci	Vrijednost emisije (u KM)	Kamatna stopa %	
1.	FBHTZ120	12.05.2020.	6 mjeseci	60.000.000	1,2750%	
2.	FBHTZ220	30.06.2020.	12 mjeseci	50.000.000	0,1090%	
						110.000.000

Tabela 10: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Federacije Bosne i Hercegovine

Izvor: Ministarstvo finansija Republike Srpske

UKUPNO						
Redni broj	Oznaka	Datum aukcije	Rok dospijeća /mjeseci	Vrijednost emisije (u KM)	Kamatna stopa %	
1.	RS20-T01	20.01.2020.	6 mjeseci	26.000.000	0,0000%	
2.	RS20-T02	10.02.2020.	6 mjeseci	39.990.000	0,0000%	
3.	RS20-T03	02.03.2020.	6 mjeseci	22.000.000	0,0000%	
4.	RS20-T04	01.04.2020.	6 mjeseci	40.406.913	1,1999%	
						87.990.000

Tabela 9: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Republike Srpske

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

UKUPNO						
Redni broj	Oznaka obveznice	Iznos u KM	Datum emisije	Rok dospijeća	Kamatna stopa	
1.	FBHTZ119	20.000.000	15.05.2020.	7 godina	0,135%	
2.	FBHTZ120	30.000.000	09.06.2020.	15 godina	3,233%	
3.	FBHTZ121	30.000.000	23.06.2020.	5 godina	1,020%	
						80.000.000

Tabela 8: Pregled emitovanih obveznica Vlade Federacije Bosne i Hercegovine

Izvor: Ministarstvo finansija Republike Srpske

UKUPNO						
Redni broj	Oznaka obveznice	Iznos u KM	Datum emisije	Rok dospijeća	Kamatna stopa	
1.	RSBD-O17	36.575.000	05.02.2020.	7 godina	1,710%	
2.	RSBD-O18	33.393.500	06.04.2020.	5 godina	3,000%	
3.	RSBD-O19	137.518.249	14/15.04.2020.	5 godina	3,000%	
4.	RSBD-O20	25.115.000	08.06.2020.	5 godina	3,100%	
						232.601.749

Tabela 7: Pregled emitovanih obveznica Vlade Republike Srpske

Tabela 11: Rast i struktura monetarnih agregata (kraji perioda)

Period	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Rezervi (primarni) novac (M0)	Transakcijski novac (M1)	Kvazi novac (QM)	M2 ukupno
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14=12+13
I-III 2019.	4.782,7	5.214,4	135,8	4.007,7	7.920,8	2.699,6	2.300,4	7.460,6	10.132,9	11.928,5	12.460,6	24.389,1
I-VI 2019.	4.924,0	5.495,8	149,8	4.126,6	8.208,0	2.786,6	2.387,5	7.440,0	10.569,6	12.334,6	12.614,1	24.948,6
I-IX 2019.	5.114,2	5.683,8	162,0	4.268,5	8.628,2	2.907,6	2.481,7	7.481,8	10.960,0	12.896,7	12.871,1	25.767,8
2019.	5.199,9	5.743,6	176,6	4.330,1	8.921,1	2.998,0	2.490,3	7.593,2	11.120,2	13.251,2	13.081,5	26.332,7
I-III 2020.	5.684,0	5.172,4	186,4	4.683,9	8.790,1	3.023,2	2.564,2	7.476,0	11.042,7	13.474,0	13.063,5	26.537,5
I-VI 2020.	5.834,8	5.226,8	204,8	4.818,9	8.954,6	2.995,8	2.617,3	7.283,6	11.266,4	13.773,5	12.896,7	26.670,2
Stope rasta g/g												
I-III 2019.	10,1%	0,2%	58,3%	10,2%	11,8%	-34,0%	21,8%	31,3%	5,2%	11,2%	6,9%	9,0%
I-VI 2019.	9,1%	9,4%	52,8%	9,9%	9,9%	-32,7%	17,6%	30,8%	9,7%	9,9%	6,3%	8,1%
I-IX 2019.	8,4%	4,5%	43,9%	8,2%	7,2%	-29,8%	26,2%	30,3%	6,7%	7,5%	8,6%	8,1%
2019.	9,5%	4,0%	40,7%	8,8%	9,2%	-30,3%	27,0%	31,3%	6,9%	9,1%	8,6%	8,9%
I-III 2020.	18,8%	-0,8%	37,2%	16,9%	11,0%	12,0%	11,5%	0,2%	9,0%	13,0%	4,8%	8,8%
I-VI 2020.	18,5%	-4,9%	36,7%	16,8%	9,1%	7,3%	9,6%	-2,1%	6,6%	11,7%	2,2%	6,9%

Izvor: CBBiH

u mil. KM

Tabela 12: Indeks potrošničkih cijena - nastavak

Kod	07			08			09			10			11			12		
Opis koda	Prevoz			Komunikacije			Rekreacija i kultura			Obrazovanje			Restorani i hoteli			Ostala dobra i usluge		
Vrsta indeksa	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g
I-VI 2018.	-	-	106,2	-	-	97,9	-	-	101,0	-	-	100,0	-	-	100,3	-	-	100,0
I-VI 2019.	-	-	102,9	-	-	99,3	-	-	101,3	-	-	100,7	-	-	100,7	-	-	99,3
I-VI 2020.	-	-	93,5	-	-	100,5	-	-	101,0	-	-	100,1	-	-	102,3	-	-	100,0
I 2020.	108,7	100,1	100,3	96,6	99,9	100,1	105,2	100,1	101,4	101,9	100,0	100,1	103,6	101,1	102,1	98,3	99,9	99,9
II 2020.	108,2	99,5	100,3	96,7	100,1	100,2	105,3	100,0	101,5	101,9	100,0	100,1	103,9	100,3	102,4	98,2	99,9	99,8
III 2020.	106,1	98,1	98,2	96,9	100,2	100,5	105,2	100,0	101,6	101,9	100,0	100,1	103,9	100,0	102,3	98,2	100,0	99,9
IV 2020.	96,7	91,2	89,1	96,9	100,0	100,9	105,2	100,0	101,0	101,9	100,0	100,1	104,0	100,1	102,3	98,6	100,4	100,2
V 2020.	93,1	96,3	85,4	96,9	100,0	100,9	105,2	100,0	100,6	102,0	100,1	100,1	104,0	100,0	102,3	98,8	100,2	100,3
VI 2020.	95,4	102,4	87,6	96,9	100,0	100,6	105,2	100,0	100,0	102,0	100,0	100,1	104,1	100,1	102,3	98,6	99,8	100,0

Tabela 13: Rast i sektorska struktura kredita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Kredit opštoj vladi	Kredit nefinansijskim javnim preduzećima	Kredit nefinansijskim privatnim preduzećima	Kredit stanovništvu	Ostali krediti	Ukupni krediti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
K1 2018.	917,3	385,4	8.510,8	8.749,5	121,9	18.695,1
K1-K2 2018.	1.061,2	410,8	8.565,6	8.993,9	146,5	19.178,0
K1-K3 2018.	1.078,1	411,0	8.537,3	9.154,1	150,9	19.331,4
K1-K4 2018.	1.045,3	421,3	8.623,0	9.241,3	158,4	19.489,3
K1 2019.	1.042,1	415,3	8.755,6	9.405,7	135,5	19.754,1
K1-K2 2019.	1.002,5	417,6	8.973,9	9.661,9	167,4	20.223,3
K1-K3 2019.	1.081,9	416,3	8.922,4	9.858,0	163,5	20.442,0
K1-K4 2019.	1.098,1	497,6	9.034,0	9.975,5	167,5	20.772,8
K1 2020.	1.109,5	475,1	8.841,8	9.902,0	162,0	20.490,5
K1-K2 2020.	1.101,9	535,9	8.740,9	9.844,5	172,8	20.396,0
Stopa rasta (g/g)						
K1 2018.	-10,2%	2,4%	7,7%	6,9%	25,6%	6,3%
K1-K2 2018.	4,2%	10,6%	6,6%	7,2%	28,4%	7,0%
K1-K3 2018.	10,7%	7,5%	5,1%	7,4%	27,1%	6,7%
K1-K4 2018.	8,2%	4,9%	3,6%	7,3%	31,0%	5,8%
K1 2019.	13,6%	4,9%	2,9%	7,5%	11,1%	5,7%
K1-K2 2019.	-5,5%	1,7%	4,8%	7,4%	14,3%	5,5%
K1-K3 2019.	0,4%	1,3%	4,5%	7,7%	8,3%	5,7%
K1-K4 2019.	5,4%	18,1%	4,8%	7,9%	5,7%	6,6%
K1 2020.	6,5%	14,4%	1,0%	5,3%	19,6%	3,7%
K1-K2 2020.	9,9%	28,3%	-2,6%	1,9%	3,2%	0,9%

Izvor: Centralna banka BiH

* U ostalim kreditima su krediti dani ostalim finansijskim institucijama, neprofitnim organizacijama i ostali krediti.

Tabela 14: Rast i sektorska struktura depozita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Depoziti opšte vlade	Depoziti nefinansijskih javnih preduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća	Depoziti stanovništva	Ostali depoziti*	Ukupni depoziti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
K1 2018.	2.489,5	1.492,0	3.183,8	11.459,0	1.520,8	20.145,0
K1-K2 2018.	2.729,2	1.517,1	3.429,3	11.651,8	1.544,3	20.871,7
K1-K3 2018.	2.799,7	1.482,4	3.723,2	12.146,4	1.598,1	21.749,8
K1-K4 2018.	2.799,7	1.482,4	3.723,2	12.146,4	1.598,1	21.749,8
K1 2019.	2.976,5	1.512,3	3.408,6	12.508,5	1.607,8	22.013,7
K1-K2 2019.	3.073,3	1.499,2	3.587,7	12.709,9	1.640,0	22.510,0
K1-K3 2019.	3.392,4	1.544,3	3.864,8	12.892,4	1.676,0	23.369,9
K1-K4 2019.	3.355,3	1.510,7	4.052,6	13.240,9	1.660,9	23.820,4
K1 2020.	3.334,4	1.646,8	3.862,4	13.090,7	1.671,9	23.606,2
K1-K2-2020.	3.386,7	1.488,2	4.140,1	13.126,0	1.645,7	23.786,7
Stopa rasta p/g						
K1 2018.	40,1%	14,8%	15,8%	5,4%	8,4%	11,3%
K1-K2 2018.	43,1%	14,4%	20,9%	6,4%	7,0%	13,1%
K1-K3 2018.	27,4%	21,8%	14,2%	7,3%	5,4%	11,6%
K1-K4 2018.	26,3%	7,1%	11,8%	7,8%	9,0%	10,6%
K1 2019.	19,6%	1,4%	7,1%	9,2%	5,7%	9,3%
K1-K2 2019.	12,6%	-1,2%	4,6%	9,1%	6,2%	7,8%
K1-K3 2019.	22,7%	-4,3%	9,3%	9,0%	5,1%	9,5%
K1-K4 2019.	19,8%	1,9%	8,8%	9,0%	3,9%	9,5%
K1 2020.	12,0%	8,9%	13,3%	4,7%	4,0%	7,2%
K1-K2 2020.	10,2%	-0,7%	15,4%	3,3%	0,3%	5,7%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim depozitima su depoziti sektora ostalih finansijskih institucija, neprofitnih organizacija i ostali depoziti.

Tabela 15: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjem nivou)

Godina	Mjesec	POTROŠAČKI KREDITI			STAMBENI KREDITI					OSTALI KREDITI				
		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS	s originalnim dospjelim preko 1 god.	preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	s originalnim dospjelim preko 1 god.	preko 1 do 5 god. IPFKS	kredit preko 5 god. IPFKS	preko 10 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS	s originalnim dospjelim preko 1 god.	preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS
2018.	1.	NA	NA	NA	NA	4,12	4,09	4,10	4,41	4,58	6,41	6,42	5,59	6,48
2018.	2.	NA	NA	6,38	NA	4,05	4,05	NA	4,14	4,52	6,47	6,49	5,48	6,04
2018.	3.	NA	NA	6,94	NA	3,98	3,98	5,04	4,04	4,35	6,05	6,05	5,68	6,10
2018.	4.	NA	NA	6,78	NA	3,94	3,94	3,57	3,92	4,18	5,99	6,01	5,77	6,06
2018.	5.	NA	NA	7,27	NA	3,75	3,75	NA	3,95	3,67	6,39	6,39	5,61	5,97
2018.	6.	NA	NA	7,28	NA	3,92	3,92	5,52	4,17	4,10	6,22	6,22	5,34	5,72
2018.	7.	NA	NA	6,33	NA	3,69	3,69	4,01	4,14	4,08	6,32	6,33	5,79	6,11
2018.	8.	NA	NA	6,76	NA	3,72	3,72	NA	3,89	4,12	6,21	6,22	5,32	5,97
2018.	9.	NA	NA	NA	NA	3,64	3,64	NA	4,18	4,09	6,49	6,50	5,33	5,73
2018.	10.	NA	NA	NA	NA	3,63	3,63	3,59	3,99	3,95	6,34	6,36	5,27	5,77
2018.	11.	NA	NA	NA	NA	3,77	3,75	NA	4,10	3,75	6,77	6,79	5,58	5,52
2018.	12.	NA	NA	NA	NA	3,64	3,64	3,17	3,82	4,02	6,63	6,64	5,62	5,47
2019.	1.	NA	NA	NA	NA	3,67	3,67	3,47	3,80	3,74	6,52	6,52	5,33	5,79
2019.	2.	NA	NA	NA	NA	3,53	3,53	3,46	3,60	3,89	6,56	6,56	5,46	5,89
2019.	3.	NA	NA	NA	NA	3,70	3,70	3,76	3,64	3,65	6,21	6,22	5,48	5,60
2019.	4.	NA	NA	NA	NA	3,51	3,51	3,22	3,62	4,04	6,11	6,12	5,58	5,58
2019.	5.	NA	NA	5,42	NA	3,44	3,44	NA	3,69	3,88	6,19	6,20	5,53	5,60
2019.	6.	NA	NA	NA	NA	3,56	3,56	NA	3,79	3,81	6,22	6,23	5,69	5,84
2019.	7.	NA	NA	NA	NA	3,58	3,58	NA	3,93	3,75	6,20	6,15	5,01	5,96
2019.	8.	NA	NA	NA	NA	3,58	3,58	NA	3,89	3,77	6,31	6,31	5,73	5,96
2019.	9.	6,91	NA	NA	NA	3,74	3,74	3,85	3,77	3,98	6,54	6,54	5,47	5,98
2019.	10.	NA	NA	NA	NA	3,47	3,47	3,74	3,91	3,74	6,54	6,54	5,49	5,84
2019.	11.	NA	NA	NA	NA	3,49	3,49	NA	3,72	3,80	6,50	6,50	5,30	5,87
2019.	12.	NA	NA	NA	NA	3,50	3,50	3,35	3,83	3,88	6,15	6,15	5,64	5,67
2020.	1.	NA	NA	6,80	NA	3,53	3,53	3,59	3,87	3,78	6,04	6,04	5,46	5,95
2020.	2.	NA	NA	NA	NA	3,57	3,57	3,80	3,90	3,98	6,00	6,00	5,24	5,88
2020.	3.	NA	NA	5,83	NA	3,53	3,53	3,53	3,66	3,75	6,12	6,12	5,25	5,85
2020.	4.	NA	NA	NA	NA	3,72	3,72	NA	4,17	4,27	5,80	5,82	5,53	5,71
2020.	5.	NA	NA	6,54	NA	3,76	3,76	NA	4,22	4,03	5,54	5,61	5,91	6,05
2020.	6.	4,40	NA	6,71	5,20	3,88	3,86	3,69	3,79	4,12	5,27	5,26	5,51	5,82

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope u tablici se odnose na nove poslove IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 16: Kamatne stope na kreditne nefinansijskim poduzećima u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjem nivou)

Godina	Mjesec	od iznosa od 0,25 miliona EUR				preko 0,25 miliona EUR (u %, na godišnjem nivou)				preko iznosa 1 miliona EUR			
		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	
		s originalnim dospjelim preko 1 god.	4	5	6	s originalnim dospjelim preko 1 god.	8	9	10	11	s originalnim dospjelim preko 1 god.	12	13
2018.	1.	4,47	4,30	4,54	4,26	4,12	4,46	3,81	4,32	3,09	3,09	NA	NA
2018.	2.	4,71	4,84	4,61	4,24	4,50	4,86	3,42	4,33	3,16	NA	NA	3,80
2018.	3.	4,30	4,33	4,28	4,75	4,23	4,56	3,96	4,28	4,38	4,38	NA	4,04
2018.	4.	4,54	4,74	4,38	4,21	4,29	4,42	3,25	3,47	3,61	3,61	NA	NA
2018.	5.	4,59	4,66	4,02	4,16	4,10	4,20	3,03	3,71	4,11	3,70	2,53	4,67
2018.	6.	4,24	4,56	4,42	4,52	3,91	3,88	3,11	3,78	3,78	3,78	NA	3,94
2018.	7.	4,29	4,39	4,39	3,93	4,04	4,13	3,28	3,99	4,35	4,35	NA	4,08
2018.	8.	4,29	4,56	4,34	4,20	4,79	4,85	3,30	4,01	3,84	3,84	NA	3,15
2018.	9.	4,13	4,26	4,00	4,26	4,84	4,83	3,04	4,18	3,55	3,55	NA	3,33
2018.	10.	4,07	4,27	4,05	4,06	4,25	4,30	3,14	3,74	4,79	4,79	NA	2,53
2018.	11.	4,05	4,05	4,00	4,06	4,19	4,19	3,20	3,59	4,48	4,48	NA	2,38
2018.	12.	4,20	4,19	3,91	3,67	3,80	4,15	3,32	3,57	3,32	3,36	NA	NA
2019.	1.	4,22	4,37	3,66	4,35	4,08	3,66	3,02	3,80	3,74	3,74	NA	NA
2019.	2.	4,28	4,28	4,09	4,97	4,08	4,15	3,12	4,10	3,59	3,59	NA	NA
2019.	3.	4,01	3,91	4,35	4,35	4,06	4,06	3,21	4,20	3,66	3,77	2,57	NA
2019.	4.	4,13	4,01	4,13	4,51	4,10	4,26	3,34	4,09	3,51	3,56	NA	NA
2019.	5.	4,06	4,02	3,78	4,60	4,10	3,75	3,07	3,99	3,16	3,16	3,03	3,07
2019.	6.	4,31	4,32	3,91	4,65	3,82	3,79	3,03	4,74	3,54	3,54	NA	3,10
2019.	7.	4,00	4,00	3,89	4,17	3,78	4,27	2,92	NA	3,17	3,16	NA	NA
2019.	8.	4,04	4,10	4,05	4,43	4,10	4,52	NA	3,04	3,17	3,16	NA	NA
2019.	9.	4,03	4,02	4,55	4,83	4,84	4,72	2,99	3,31	3,34	3,34	3,79	NA
2019.	10.	4,25	4,25	3,87	4,47	4,36	4,72	3,03	3,85	4,11	4,11	NA	2,56
2019.	11.	4,54	4,70	3,78	4,76	4,76	4,17	3,16	3,25	4,13	4,13	NA	0,02
2019.	12.	4,13	4,37	4,17	4,71	3,94	3,49	3,65	NA	NA	NA	NA	2,26
2020.	1.	4,05	4,52	3,99	4,71	2,77	NA	2,93	NA	2,22	2,21	NA	NA
2020.	2.	3,80	3,93	4,22	4,49	2,61	3,54	2,44	3,17	2,66	NA	NA	NA
2020.	3.	3,73	3,62	4,21	NA	2,97	3,38	NA	NA	3,23	NA	NA	NA
2020.	4.	4,06	4,14	4,24	4,21	4,04	4,22	NA	4,42	2,64	2,60	3,78	NA
2020.	5.	4,00	3,93	4,33	4,30	3,24	3,30	2,61	3,96	3,17	3,17	2,79	4,09
2020.	6.	4,30	4,39	4,49	4,78	3,78	3,89	3,61	NA	NA	NA	NA	NA

Izvor: Centralna banka BiH
Kamatne stope u tablici se odnose na nove poslove
IPFKS - inicijalni period fiksnih kamatnih stopa

Tabela 17: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji za P1 2020. godine

Izvor: Agencija statističkih podataka Republike Srbije Statistički godišnjak (2021)		IZVOZ				UVOZ				BROJCI				Proizvodnja u milionima				
		P1 2019		P1 2020		2020/2019 promjena %		P1 2019		P1 2020		2020/2019 promjena %						
		u mil. KM	%	u mil. KM	%	P-P	P-P	u mil. KM	%	u mil. KM	%	P-P	P-P					
UKUPNO		5831		4949	-15,1	-15,1		9783		8021	-18,0	-18,0		-3952	-3972	-22,3	-22,3	61,7%
1	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA	70	77	9,5	0,1		275	247	-9,5	-0,27	-201	-170	-16,1	-0,81			31,2%	
2	PROIZVODI BILJNOG PORJEKLA	81	90	9,1	0,13		378	411	9,3	0,36	296	-323	9,3	0,30			21,8%	
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA I BILJNOG PORJEKLA	67	46	-31,1	-0,36		103	71	-31,1	-0,33	-36	-23	-30,9	-0,38			64,8%	
4	PREHRAMBENE PRERADBE	141	154	9,0	0,22		765	744	-2,7	-0,21	-624	-590	-5,4	-0,85			20,2%	
5	PROIZVODI MINERALNOG PORJEKLA	558	460	-17,3	-1,08		1472	900	-38,9	-5,85	-914	-440	-51,9	-12,00			31,1%	
6	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE Ili SRODNIH INDUSTRIJA	463	378	-18,3	-1,45		884	823	-7,9	-0,73	-411	-445	3,2	0,35			45,9%	
7	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	235	244	3,8	0,15		631	570	-6,7	-0,62	-296	-328	-12,7	-1,77			42,8%	
8	KOŽA I KOŽNO	78	46	-41,0	-0,55		197	142	-27,9	-0,56	-119	-96	-19,3	-0,38			32,4%	
9	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	373	325	-12,9	-0,82		168	129	-23,2	-0,40	205	196	-4,4	-0,23			23,9%	
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJHOVI PROIZVODI	373	142	-3,6	0,09		228	203	-11,0	-0,26	41	41	-31,0	-0,76			70,0%	
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	310	294	-5,2	-0,27		669	513	-15,8	-0,96	-299	-219	-26,8	-2,02			57,3%	
12	PROIZVODI OD KAMENA, CIPIJA, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČNI PROIZVODI, STAKLO I STAKLARI PROIZVODI	301	316	-19,2	-1,29		185	149	-19,5	-0,37	206	167	-18,9	-0,99			212,1%	
13	BIJELI, PLEMENITI METALI I NJHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	8	15	87,3	0,12		15	15	-1,3	0,00	-7	0	-100,0	-0,18			33,7%	
14	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	1163	302	-31,0	-0,19		1131	923	-18,5	-2,15	30	10	-90,3	3,82			100,0%	
15	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREĐAJI	812	744	-8,4	-1,17		1360	1111	-18,3	-2,55	-548	-367	-33,0	-4,38			86,9%	
16	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJHOVI DIJELOVI I PRIROD	192	149	-22,4	-0,74		779	538	-30,4	-2,40	-581	-389	-33,0	-4,86			27,2%	
17	SATOVNI, MERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	15	14	-5,4	-0,01		135	158	17,0	0,24	-120	-144	19,8	0,60			8,9%	
18	ORUŽJE I MUNICIJA, NJHOVI DIJELOVI I PRIROD	88	96	9,1	0,14		9	5	-41,2	-0,04	80	91	14,5	-0,29			1920,0%	
19	BAZNI PROIZVODI	577	491	-14,9	-1,47		245	196	-20,0	-0,50	332	295	-11,1	0,94			230,5%	
20	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIJONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	0	0	0,0	0,00		0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00			0,0%	
21	NEKVALIFIKOVANO	0	0	0,0	0,00		0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00			0,0%	

IZVOR: BHAS

Tabela 18: Vanjskotrgovinska razmjena u Bosni i Hercegovini po glavnim trgovinskim partnerima za P1 2020. godine u 000 KM

Tabela 18: Vanjskotrgovinska razmjena u poslu i prijevozima po zemljama i skupinama zemalja														
Zemlje	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT					
	P1 2018.	n %	P1 2019.	n %	P1 2020.	n %	Promjena u %	P1 2018.	n %	P1 2019.	n %	P1 2020.	n %	Promjena u %
EU	4.280	73,4%	4.349	74,6%	3.619	73,1%	-16,8%	5.610	60,0%	6.077	62,1%	4.855	60,5%	-20,1%
Cypr	808	15,4%	911	15,6%	775	15,7%	-14,9%	1.118	12,0%	1.137	11,6%	999	12,5%	-12,1%
Ostali partneri	657	11,3%	569	9,8%	555	11,2%	-2,5%	2.626	28,1%	2.564	26,2%	2.167	27,0%	-15,5%
Njemačka	870	14,9%	859	14,7%	787	15,9%	-8,6%	1.123	12,0%	1.194	12,2%	991	12,4%	-17,0%
Hrvatska	700	12,0%	732	12,6%	682	13,0%	-0,8%	866	9,3%	989	10,1%	730	9,0%	-27,2%
Italija	609	11,5%	705	12,1%	459	9,3%	-24,9%	1.083	11,6%	1.130	11,6%	929	11,6%	-17,8%
Srbija	567	9,7%	627	10,8%	524	10,0%	-10,0%	996	10,6%	1.012	10,3%	887	11,1%	-12,4%
Slovenija	512	8,8%	509	8,7%	424	8,8%	-14,7%	453	4,8%	453	4,6%	391	4,9%	-13,7%
Austrija	486	8,3%	548	9,4%	488	9,9%	-10,9%	335	3,6%	355	3,6%	320	4,0%	-9,9%
Turska	391	3,3%	141	2,4%	135	2,7%	-4,3%	425	4,5%	471	4,8%	405	5,0%	-14,0%
Rumunija	48	0,8%	42	0,7%	37	0,7%	-13,1%	539	5,8%	300	3,1%	188	2,3%	-27,4%
Kina	18	0,3%	15	0,3%	14	0,3%	-6,0%	631	6,7%	717	7,3%	611	7,9%	-12,0%
Ostale zemlje	1.774	30,4%	1.651	28,3%	1.389	28,1%	-15,8%	2.905	31,1%	3.157	32,3%	2.239	31,9%	-24,9%
UKUPNO	5.835	100,0%	5.829	100%	4.949	100,0%	-15,1%	9.354,0	100%	9.778	100%	8.021	100,0%	-18,0%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Tabela 19: Platni bilans Bosne i Hercegovine

PLATNI BILANS BOSNE I HERCEGOVINE u milionima KM	P1 2017	P1 2018	P1 2019	P1 2020	Promjena P1 2020 /P1 2019
TEKUĆI RAČUN	-851	-581	-710	-613	-13,7%
Roba - saldo	-3.595	-3.583	-3.954	-3.034	-23,3%
Izvoz robe, fob	4.345	5.062	5.062	4.440	-12,3%
Uvoz robe, fob	7.940	8.645	9.016	7.474	-17,1%
Usluge - saldo	1.069	1.137	1.328	650	-51,1%
Potražuje - ukupno	1.547	1.656	1.894	1.055	-44,3%
Duguje - ukupno	478	519	566	405	-28,4%
Primarni dohodak - saldo	-175	-105	-70	37	-152,4%
Potražuje - ukupno	475	503	542	379	-30,1%
Duguje - ukupno	649	608	613	342	-44,1%
Sekundarni dohodak - saldo	1.849	1.970	1.987	1.735	-12,7%
Od čega: Personalni transferi - potražuje	1.259	1.389	1.434	1.191	-16,9%
KAPITALNI RAČUN	168	148	148	92	-37,8%
FINANSIJSKI RAČUN	-592	-609	-686	-624	-9,1%
Direktne investicije	-435	-517	-659	-361	-45,2%
Od čega: Reinvestirane zarade - Pasiva	309	271	243	196	-19,1%
Portfolio investicije	88	4	175	-40	-123,0%
Ostale investicije	-247	-633	-470	-599	27,5%
Neto finansijska aktiva	-99	275	-26	-209	712,4%
Valuta i depoziti	-188	180	-29	-311	963,9%
Ostalo	30	-6	2	-27	-1824,5%
Neto finansijska pasiva	149	908	444	390	-12,2%
Valuta i depoziti	-101	254	-56	-606	980,3%
Zajmovi	-101	291	104	741	612,9%
Vladin sektor	-214	137	35	610	1626,5%
Ostali sektori	113	155	69	131	90,4%
Trgovinski krediti i avansi	278	300	314	252	-19,6%
Rezervna aktiva	3	537	267	376	40,6%
NETO GREŠKE I PROPUSTI	91	-176	-125	-103	-17,0%

Izvor: CBBiH

